

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org). This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșeală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită. Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

O începuto

E zeneză

O Del kerdäs äk lumja lachi, dar äi manuś uśtile kontra lesqi

(1:1–11:26)

O Del kerdäs e lumja haj dikhläs kä si lachi

1 Maj anglal o Del kerdäs o ćeri haj e phuv. ² E phuv nas lačhardi haj nas khanć pä laθe. P-o paj adinko sas intunjariko haj o Duxo le Devlesqo phirelas opral p-o paj. ³ O Del phendäs:

— Te avel lumina!

Haj sas lumina. ⁴ O Del dikhläs kä e lumina sas lachi, haj o Del dină rigaθe e lumina kaθar o intunjariko. ⁵ O Del phendäs le luminaqe „ges”, haj le intunjarikosqe „răt”. Sas răt haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas o ges o angluno.

⁶ O Del phendäs:

— Te avel äk than te pharavel äk paj kaθar aver paj, haj o than kodova te ačhol maśkar lenθe!

⁷ O Del kerdäs o than te pharavel äi paja kaj si tala o than, kaθar äi paja kaj si opral poa than. Haj kadä

sas. ⁸ O Del phendäs le thanesqe „ćeri”. Sas răt haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le dujenqo ges.

⁹ O Del phendäs:

— Te kiden pes anθ-äk than äi paja kaj si tala o ćeri haj te dikhlös o śukimos!

Haj kadä sas. ¹⁰ O Del phendäs le śukimasqe „phuv”, haj le pajesqe kidino „baro paj”. O Del dikhläs kä sas lachi. ¹¹ O Del phendäs:

— Te del e phuv zelenimata: zelenimata sāmıncaça, dafă kaj keren rodo pala lenqo sojo, sāmıncaça anθ-o rodo!

Haj kadä sas. ¹² E phuv dinăs zelenimata, zelenimata sāmıncaça pala lenqo sojo haj dafă kaj keren rodo, sāmıncaça anθ-o rodo, pala lenqo sojo. O Del dikhläs kä sas lachi. ¹³ Sas răt, haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le trinenqo ges.

¹⁴ O Del phendäs:

— Te aven nište lumini anθ-o ćeri te den rigaθe o ges kaθar e răt! On te sikaven äi bare gesa, äi gesa haj äi bärśa; ¹⁵ haj te aven lumini anθ-o ćeri, te den lumina pe phuv!

Haj kadä sas. ¹⁶ O Del kerdäs äi duj bare lumini: e lumina e maj bari te stăpīnil o ges, haj e lumina e maj

cijni te stäpĭnil e rät. Kerdäs i äl stjale. ¹⁷ O Del ĉhutä len p-o ĉeri te den lumina pe phuv, ¹⁸ te stäpĭnin o ges haj e rät haj te den rigaĉe e lumina kaĉar o ĭntunjariko. O Del dikhläs kă sas laĉhi. ¹⁹ Sas rät, haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le ŝtarenqo ges.

²⁰ O Del phendäs:

— O paj te avel pherdo zuvindimata, haj te xurän ĉiriklä opral pa-i phuv p-o ĉeri!

²¹ O Del kerdäs äl bare zuvindimata anĉ-o baro paj haj saorä zuvindimata kaj ĭnotin pherindos o paj, pala lenqo sojo saorä ĉiriklä kaj xurän, pala lenqo sojo. O Del dikhläs kă sas laĉhi. ²² O Del binekuvintisardä len:

— Keren puă, butĉn, haj pheren äl paja äl bare! Te butĉn i äl ĉiriklä pe phuv!

²³ Sas rät, haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le panzenqo ges.

²⁴ O Del phendäs:

— Te del e phuv zuvindimata pala lenqo sojo: animalä kheresqe, animalä cijne haj animalä sälbaticä kaj si pe phuv, pala lenqo sojo.

Haj kadä sas. ²⁵ O Del kerdäs äl animalä sälbaticä pala lenqo sojo, äl animalä le kheresqe pala lenqo sojo haj saorä animalä cijne kaj si pe phuv pala lenqo sojo. O Del dikhläs kă sas laĉhe. ²⁶ Pala kadaja o Del phendäs:

— Te keras manus te aven sar amenĉe, te amän amenĉa! Te stäpĭnin p-äl maĉhe anĉa o baro paj, p-äl ĉiriklä le ĉeresqe, p-äl animalä kheresqe, pä sä e phuv haj pä sä animalä cijne kaj miŝkin pe phuv!

²⁷ O Del kerdäs le manusäs te avel sar lesĉe, sar lesĉe kerdä les o Del, murŝ haj zuvli kerdä len. ²⁸ O Del binekuvintisardä len haj phendä lenqe:

— Keren ĉhave, butĉn, pheren e phuv haj keren lan te avel tala tumenĉe! Stäpĭnin p-äl maĉhe le bare pajesqe, p-äl ĉiriklä le ĉeresqe haj pä saorä animalä kaj miŝkin pe phuv!

²⁹ O Del phendäs:

— Ita, dav tumen saorä zelenimata sämĭncaĉa kaj si pä saorä phuv, haj saorä dafä kaj keren rodo sämĭncaĉa andrä. Kadala te avel tumaro xamos! ³⁰ Haj saorä animalenqe sälbaticä, saorä ĉiriklänge le ĉerosqe haj saorä animalenqe cijne phuäqe, kaj si len anĉä lenĉe zuvindimos, dinem len ka xamos saorä zelenimata.

Haj kadä sas. ³¹ O Del dikhläs sä so kerdäsas haj ita, sas but laĉhe. Sas rät, haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le ŝovenqo ges.

2 Kadä sas termenime o ĉeri, e phuv haj sä so sas anĉä lenĉe. ² Zi anĉä le jeftanqo ges, o Del termenisardäs pi buki, kadä kă anĉä le jeftanqo ges ni maj kerdäs khanĉ. ³ O Del binekuvintisardäs le jeftanqo ges haj sfincosardä les, kă anĉ-o ges kadava ni maj kerdäs khanĉ.

O kerimos le manusäsqo haj le zuvläqo

⁴ Ita so kerdinäjlos anĉ-o ĉeri haj pe phuv.

Kana o RAJ o Del kerdäs o ĉeri haj i phuv, ⁵ pe phuv nas niĉ äk tufa kĭmpoŝqi haj niĉ zelenimata xamasqe p-o kĭmpo ni barilisas zi atunĉa, kă o RAJ o Del zi atunĉa ni dinäsas briŝĭnd pe phuv, haj nas niĉ äk manus te kerel buki e phuv. ⁶ Dar paj ĭnklelas anĉa-i phuv haj kingärelas saorä phuv. ⁷ O RAJ o Del kerdäs le manusäs anĉa-i phuv, phurdä lesqe anĉ-o nakh phurdimos viacaqo, haj kadä o manus kerdilos äk sufleto zuvindo.

⁸ O RAJ o Del kerdäs äk bar anĉ-o Eden, karing o esto, haj ĉhutäs othe le manusäs kaj kerdäsas les. ⁹ O RAJ o Del kerdä te barĉl anĉa-i phuv saoro felo pomenqo, ŝukar k-o dikhimos haj laĉhe k-o xamos, haj anĉ-o maŝkar le baräqo o pomo le viacaqo haj o pomo savo kerel te prinzandĉl o laĉhimos haj o nasulimos. ¹⁰ Äk paj ĭnklelas anĉa o Eden haj kingärelas e bar, haj othar pharadĉlas haj kerdĉlas ŝtar vast. ¹¹ O anav le anglunesqo si Pison, ov thabdel anĉä saorä riga le Themosqe Havila,* kaj othe si sumnakaj. ¹² O sumnakaj anĉa o them kodova si laĉho, othe si anĉa sosĉe kerdĉl äk khandimos, haj bar oniksosqo. ¹³ Le dujenqo paj si lesqo anav Gihon, ov thabdel anĉä saorä riga le Themosqe Kuŝ. ¹⁴ Le trinenqo paj si lesqo anav Tigro, ov thabdel k-o esto le Aŝurosqo. Le ŝtarenqo paj si o Euftrato.

¹⁵ O RAJ o Del liläs le manusäs haj ĉhutä les anĉ-e bar le Edenosqi, kaŝte kerel lan buki haj te avel les griža laĉar. ¹⁶ Haj dinä le manusäs e porunka kadaja: — Daŝtis te xas kabor kames anĉa orso pomo anĉa-i bar, ¹⁷ numa anĉa o pomo savo kerel te prinzandĉl o laĉhimos haj o nasulimos ta na xas, kă anĉ-o ges kaj va xasa anĉa lesĉe va meresa ĉaĉes.

¹⁸ O RAJ o Del phendäs:

— Naj miŝto ka o manus te avel korkoro. Si te kerav lesqe äk aŝutori laĉho anĉa lesĉe.

¹⁹ O RAJ o Del kerdäsas anĉa-i phuv saorä animalä le kĭmpoŝqe haj saorä ĉiriklä le ĉeresqe, haj andä len k-o manus te dikhel sar si te ĉhul lenqo anav. Haj orso anav kaj ĉhutäs les o manus fiosave animalosqe,

*2:11 Them = carä

kodova sas lesqo anav. ²⁰ Haj o manuś čhutās anava saorā animalenqe kaj si paśa o kher, le čiriklānqe le čeresqe haj saorā animalenqe sālbatiče, dar anθa o manuś ni arakhlās aźutori lačho.

²¹ Atunć o RAJ o Del dinās drom āk lindri phari p-o manuś. Anθ-o timpo kana sovelas o manuś, o RAJ o Del lilās jekh anθa lesqe praśave, haj phandadās o mas kā lesqo than. ²² Anθa o praśavo kaj lilāsas les anθa o manuś, o RAJ o Del kerdās āk zuvli haj andā lan k-o manuś. ²³ Haj o manuś phendās:

— Aresel, kadaja si kokalo anθa mīrā kokalā haj mas anθa muro mas! Oj si te bučhol rromni kā sas lili anθa o rrom.

²⁴ Kodolasqe o rrom va mukela pe dades haj pe da, haj si te avel jekh pe rromnāča haj si te kerdōn āk trupo.

²⁵ O rrom haj lesqi rromni sas jel duj nange haj nas lenqe lazavo.

O Adam haj e Eva kerdes so ni kamnes o Del

3 O sap sas maj gogača dā sar saorā animalā sālbatičā kaj kerdāsas len o RAJ o Del. Ov phendās le zuvlāqe:

— Čaćes phendās o Del: «Ta na xan anθa saorā pomi anθa-i bar?»

² E zuvli dinās anglal le sapes:

— Daštis te xas anθa o rodo saorā pomenqo anθa-i bar. ³ Dar anθa o rodo le pomosqo kaj si anθ-o maśkar le barāqo, o Del phendās: «Ta na xan anθa lesθe haj ta na makhen tumen lesθar, te na meren!»

⁴ Atunć o sap phendās le zuvlāqe:

— Čaćes naj te meren, ⁵ dar o Del zanel kā anθ-o ges kana xana anθa lesθe, si te putren pes tumare jakha haj si te aven sar o Del, prinžanindos o lačhimos haj o nasulimos.

⁶ E zuvli dikhlās kā o pomo si lačho xamasqo haj šukar dikhimasqo haj kā o pomo si dorimasqo kašte del gogi. Kadā lilās anθa lesqo rodo haj xalās, dinās i pe rromes kaj sas paśa laθe, haj xalās i ov.

⁷ Atunć le donqe putardile lenqe jakha, haj dine pi sāma kā sas nange. Subdes pesqe anθ-āk than frunze smokinosqe haj čhutes angla pesθe. ⁸ Atunća aśundes le RAJes le Devles phirindos anθ-e bar anθ-e rākoarā le gesesqi. O manuś haj lesqi rromni garadiles kaθar o RAJ o Del maśkar āl pomi anθa-i bar. ⁹ Dar o RAJ o Del dinās muj le manuśas haj phendā lesqe:

— Kaj san?

¹⁰ Ov dinās anglal:

— Aśundem tut anθ-e bar haj sas manqe dar, kā semas nango, haj garadilem.

¹¹ O RAJ o Del phendās:

— Kon phendā tuqe kā san nango? Xalān anθa o pomo kaj porunćisardemas tuqe ta na xas?

¹² O manuś dinās les anglal:

— E zuvli kaj dinān lan manqe te avel paśa manθe, oj dinā man anθa o pomo haj xalem.

¹³ O RAJ o Del phendās le zuvlāqe:

— So kerdān?

E zuvli dinās anglal:

— O sap thardā man haj xalem.

¹⁴ O RAJ o Del phendās le sapesqe:

— Kodolasqe kā kerdān kadaj buki, san dino armaja anθa sā animalā paśa o kher haj sā animalā sālbatičā. Anθā saorā ges ke viacaqe te tīrīs tut haj te xas phuv! ¹⁵ Ura si te avel maśkar tuθe haj e zuvli, maśkar ke čhave haj laqe čhave. Ov si te del dab kō šāro, haj tu si te des dab lesqo kīlkij.

¹⁶ Le zuvlāqe phendās:

— Si te barārav but maj but ki suferinca kana keresa: dukhača si te keres čhave. Haj si te kames te kerel kō rrom so kames tu, dar ov si te avel kō stāpino.

¹⁷ Le Adamosqe* phendās:

— Kā aśundān kaθar ki rromni haj xalān anθa o pomo anθa savo porunćisardemas tuqe «Ta na xas anθa lesθe», dini armaja si e phuv anθa ki kauza. Phari bukāča si te xas anθa laθe anθā saorā gesa ke viacaqe. ¹⁸ Karne haj pālāmida si te del tut, haj si te xas plante poa kīmpo. ¹⁹ Si te khinōs haj si te pherdos paj, kašte xas kō xamos, zi kana si te kerdos phuv, kā anθa laθe sanas lilo. Kā phuv san haj si te kerdos phuv.

²⁰ O Adam čhutās o anav Eva† pe rromnāqe, kā oj sas e dej saorānqi kolenqe zuvinde. ²¹ O RAJ o Del kerdās le Adamosqe haj lesqe rromnāqe coale morkhāqe haj hurādā len lenča. ²² O RAJ o Del phendās: — Ita kā o manuś areslos sar jekh anθa amenθe, prinžandindos o lačhimos haj o nasulimos. Ni trābul te čhul o vast te lel i anθa o pomo le viacaqo, te xal anθa lesθe haj te trail veśniko!

²³ Kodolasqe o RAJ o Del dinā les avri anθa-i bar le Edenosqi, kašte kerel buki e phuv anθa savi sas lilo. ²⁴ Pala so gonisardās ov le Adamos, čhutās nište heruvimā k-o rāsārimos le barāqo Eden, haj āk sabia jagaqi kaj invīrtilas, kašte pāzil o drom k-o pomo le viacaqo.

***3:17** O anav Adam xakārdōl „manuś”. †**3:20** O kuvinto Eva aśundōl sar „viaca” anθ-e čhib ebraiqa.

O Kain haj o Abel

4 O Adam sutos pe rromnăça le Evaça, oj ačhilis khamni haj kerdäs le Kainos.* Haj phendäs:

— Lilem äk manuś le azutoreça le RAJesqo!

² Maj kerdäs i lesqe phrales le Abelos. O Abel sas čobano haj o Kain kerelas buki e phuv. ³ Äk data o Kain andinäs le RAJesqe äk daro xamasqo anθa o rodo le phuăqo. ⁴ O Abel andinäs i ov anθa äl maj lačhă brakhă haj buzňă kerde anglune. Le RAJes plaćujas les kaθar o Abel haj kaθar lesqo daro xamosqo, ⁵ dar kaθar o Kain haj kaθar lesqo daro xamosqo ni plaćujas les. O Kain nasul xolăjlos haj dikhōlas pä lesqo muj. ⁶ O RAJ phendäs lesqe:

— Sosθe xolăjlăn, sosθe lăn jag? ⁷ Kana keresa miśto, si te aves miśto dikhlo, dar kana ni keresa miśto, o bezex pindil k-o udar! Kamel te keres so ov kamel, dar tu trăbul te stăpīnis les.

⁸ O Kain phendäs pe phralesqe le Abelosqe:

— Hajda te inkläs p-o kīmpo!

Dar kana sas p-o kīmpo, ov xuklos pesθe pō phral o Abel haj mudardă les.

⁹ O RAJ phendäs le Kainosqe:

— Kaj si kō phral o Abel?

Ov dinăs anglal:

— Ni zanav, man trăbul te xal man e griža mīră phralesqi?

¹⁰ O Del phendäs:

— So kerdăn? O rat ke phralesqo del muj manθe anθa-i phuv. ¹¹ Akanak san dino armaja ta na maj daštis te trais anθa-i phuv, kaj putardăs pō muj kašte lel anθa kō vast o rat ke phralesqo. ¹² Kana va keresa buki e phuv, naj te maj del tut pe roade. Phirindos korkoro haj naśado si te aves pe phuv.

¹³ O Kain phendäs le RAJesqe:

— Mīrī pokin si prea bari, ni daštiv te phiravav lan. ¹⁴ Ita kă tu gonis man anθa mīrī buki le phuăqi. Ni maj daštiv te beśav angla tuθe haj trăbul te phirav korkoro haj naśado pe phuv. Haj orkon arakhela man si te mudarel man.

¹⁵ O RAJ phendă lesqe:

— Miśto. Kana dakoniva va mudarela le Kainos, si te pedepsiv les jefta drom maj but.

O RAJ čhutăs äk semno p-o Kain, kă orkon arakhela les ta na mudarel les. ¹⁶ Pala kodoja, o Kain inklisto

angla o RAJ haj beślos anθ-o Them Nod† k-o răsărimos le Edenosqo.

Äl čhave le Kainosqe

¹⁷ O Kain sutos pe rromnăça. Oj ačhilis khamni haj kerdäs le Enohos. O Kain vazdelas äk foro haj čhutăs kodole forosqe o anav pe čhavesqo Enoh. ¹⁸ O Enoh sas o dad le Iradosqo, o Irad sas o dad le Mehujaelosqo, o Mehujael sas o dad le Metuśaelosqo, haj o Metuśael sas o dad le Lamehosqo. ¹⁹ O Lameh lilă pesqe duj rromnă. O anav jekhaqo sas Ada haj o anav kolavrăqo sas Cila. ²⁰ E Ada kerdäs le Jabalos. Ov sas o dad kolenqo kaj beśen anθ-äl korturi, k-äl turme. ²¹ O anav lesqe phralesqo sas Jubal. Ov sas o dad saorănqo kolenqo kaj gilaben le harfaça haj le flueroça. ²² E Cila kerdäs i oj le Tubalos-Kain, kaj kerelas saoră feluri bukănqe xarkomaqe haj sastresqe. E phej le Tubal-Kain sas e Naama. ²³ O Lameh phendäs pe rromnănqe:

„Adlo haj Cillo, aśunen man!

Rromnă le Lamehosqe, aśunen mīră vorbel!

Mudardem äk manuś kă rānisardă man,

haj äk tărno kă dină man dab.‡

²⁴ O Kain si te avel rāzbunime jefta drom,

haj o Lameh jefta deśa haj jefta drom!”

O Set haj o Enos

²⁵ O Adam sutos pale pe rromnăça. Oj kerdäs äk čhavo haj čhutăs lesqo anav Set.¶ Haj phendäs:

— O Del dină man aver čhavo anθ-o than le Abelosqo, saves mudardă les o Kain.

²⁶ Le Setosqe kerdilos i lesqe äk čhavo haj čhutăs lesqo anav Enos. Atunc inčeposardes äl manuś te den muj k-o RAJ pä lesqo anav.

Kaθar o Adam zi k-o Noja

5 Kate inčepol o ramomos anθa-l bukă save kerdă len o nămo le Adamosqo. Kana kerdäs o Del le manuśăs, kerdă les te amăl leça. ² Kerdă len murś haj zuvli, binekuvintisardă len haj dină len o anav dă „manuś” kana sas kerde.

³ K-o phurimos äk śălaqo haj trănda bărś le Adamosqe, kerdinăjlos lesqe äk čhavo kaj amălas leça haj sas sar lesθe, haj čhutăs lesqo anav Set. ⁴ Păće kerdilos o Set, o Adam traisajlos oxtošăla bărś, haj kerdinăjles lesqe čhave haj čheja. ⁵ Saoră ges kaj

***4:1** Anθ-e čhib ebraiqo o anav Kain aśundōl sar „lilem”. †**4:16** O kuvīnto Nod xakărdōl „phirel anθ-äk than anθ-o aver than”. ‡**4:23** Anθ-o oriźinalo naj klaro. Maj daštis pes te xakărdōl: „Si te mudarav äk manuś kana rānila man, haj äk tărno kana dela man dab.” ¶**4:25** O anav Set aśundōl sar „dinăs”.

traisajlos o Adam sas inĉsĉala haj trĉnda bĉrs. Pala kodoja mulos.

⁶ K-o phurimos ĉk ŝĉlaqo haj panz bĉrs le Setosqe, kerdinĉjlos lesqe o Enos. ⁷ Pĉce kerdinĉjlos o Enos, o Set maj traisajlos oxto ŝĉla haj jefta bĉrs haj kerdinĉjles lesqe ĉhave haj ĉheja. ⁸ Saorĉ ges le Setosqe sas inĉsĉala haj deŝuduj bĉrs, pala kodoja mulos.

⁹ K-o phurimos le inĉdeŝa bĉrsenqo le Enososqe, kerdinĉjlos lesqe o Kajnan. ¹⁰ Pĉce kerdilos o Kajnan, o Enos maj traisajlos oxto ŝĉla haj deŝupanz bĉrs haj kerdinĉjles lesqe ĉhave haj ĉheja. ¹¹ Saorĉ ges le Enososqe sas inĉ ŝĉla haj panz bĉrs, pala kodoja mulos.

¹² K-o phurimos le jeftadeŝa bĉrsenqo le Kajnanosqe, kerdinĉjlos lesqe o Mahalalel. ¹³ Pĉce kerdinĉjlos o Mahalalel, o Kajnan maj traisajlos oxto ŝĉla haj saranda bĉrs, haj kerdinĉjles lesqe ĉhave haj ĉheja. ¹⁴ Saorĉ ges le Kajnanosqe sas inĉ ŝĉla haj deŝ bĉrs, pala kodoja mulos.

¹⁵ K-o phurimos le ŝovardeŝenqo haj panz bĉrs le Mahalalelosqe, kerdinĉjlos lesqe o Jared. ¹⁶ Pĉce kerdinĉjlos o Jared, o Mahalalel maj traisajlos oxto ŝĉla haj trĉnda bĉrs, kerdinĉjles lesqe ĉhave haj ĉheja. ¹⁷ Saorĉ ges le Mahalalelosqe sas oxto ŝĉla haj inĉdeŝa haj panz bĉrs, pala kodoja mulos.

¹⁸ K-o phurimos ĉk ŝĉlaqo haj ŝovardeŝ haj duj bĉrs le Jaredosqe, kerdinĉjlos lesqe o Enoh. ¹⁹ Pĉce kerdinĉjlos o Enoh, o Jared maj traisajlos oxto ŝĉla bĉrs, haj kerdinĉjles lesqe ĉhave haj ĉheja. ²⁰ Saorĉ ges le Jaredosqe sas inĉ ŝĉla haj ŝovardeŝ haj duj bĉrs, pala kodoja mulos.

²¹ K-o phurimos le ŝovardeŝenqo haj panz bĉrs le Enohosqe, kerdinĉjlos lesqe o Metusala. ²² Pĉce kerdinĉjlos o Metusala, o Enoh maj phirdĉs le Devleĉa trin ŝĉla bĉrs, haj kerdinĉjles lesqe ĉhave haj ĉheja. ²³ Saorĉ ges le Enohosqe sas trin ŝĉla haj ŝovardeŝ haj panz bĉrs. ²⁴ O Enoh phirdĉs le Devleĉa, pala kodoja ma nas, pentrukĉ lilĉ les o Del peĉa.

²⁵ K-o phurimos ĉk ŝĉlaqo haj oxtodeŝa haj jefta bĉrs le Metusalasqe, kerdinĉjlos lesqe o Lamem. ²⁶ Pĉce kerdinĉjlos o Lamem, o Metusala maj traisajlos jefta ŝĉla haj oxtodeŝa haj duj bĉrs, haj kerdinĉjles lesqe ĉhave haj ĉheja. ²⁷ Saorĉ ges le Metusalasqe sas inĉ ŝĉla haj ŝovardeŝ haj inĉ bĉrs, pala kodoja mulos.

²⁸ K-o phurimos ĉk ŝĉlaqo haj oxtodeŝa haj duj bĉrs, le Lamehosqe kerdinĉjlos lesqe ĉk ĉhavo. ²⁹ Ov

ĉhutĉs lesqo anav Noja,* phenindos: „Kadava si te mĉngiil amen anĉa amari buki haj anĉa o pharimos amare vastenqo, kaj avel anĉa kadaj phuv savi dinĉ lan armaja o RAJ.” ³⁰ Pĉce kerdinĉjlos o Noja, o Lamem maj traisajlos panz ŝĉla haj inĉdeŝa haj panz bĉrs, haj kerdinĉjles lesqe ĉhave haj ĉheja. ³¹ Saorĉ ges le Lamehosqe sas jefta ŝĉla jeftadeŝa haj jefta bĉrs, pala kodoja mulos.

³² Pĉce o Noja pherdĉs panz ŝĉla bĉrs, kerdinĉjles lesqe o Sem, o Ham haj o Jafet.

O nasulimos le manuŝĉnqo

6 Kana inĉceposajles ĉl manuŝ te butĉn pe phuv haj kerdinĉjles lenqe ĉheja, ² ĉl ĉhave le Devlesqe[†] dikhles kĉ ĉl ĉheja le manuŝĉnqe si ŝukar, haj lile pesqe dĉ rromnĉ kolen kaj alosarde len pesqe.

³ Atunĉa o RAJ phendĉs:

— Muro Duxo naj te aĉhol but bĉrs anĉ-o manuŝ. O manuŝ orsar merel. Lesqe ges si te avel ĉk ŝĉl haj biŝ bĉrs!

⁴ Āl nefelimi sas pe phuv anĉ-ĉl vremuri kodola haj i maj ĉnkĉl. Kadaja sas kana ĉl ĉhave le Devlesqe sutes le ĉheĉnĉa le manuŝĉnqe haj on kerde lenqe ĉhave: kadala sas ĉl zurale kaj sas dĉmult, manuŝ prinzande.

⁵ O RAJ dikhlĉs kĉ o nasulimos le manuŝĉs qo si baro pe phuv haj kĉ ŝĉ so gĉndilas haj kamelas sas nasul saorĉ timpo. ⁶ Falĉ nasul le RAJes kĉ kerdĉs le manuŝĉs pe phuv haj xolĉjlos anĉĉ pĉ ilo. ⁷ Haj phendĉs:

— Si te khosav pa-i phuv le manuŝĉs saves kerdem les, kaĉar o manuŝ zi k-ĉl animalĉ, zi k-ĉl animalĉ ĉijne haj zi k-ĉl ĉiriklĉ le ĉerosqe, kĉ fal man nasul kĉ kerdem len.

⁸ Dar o Noja sas arakhado laĉho kaĉar o RAJ.

O Del kamnos te xastravel le Nojas haj lesqe famelia

⁹ Kadala si ĉl bukĉ kaj kerdĉ len o nĉmo le Nojasqo. O Noja sas ĉk manuŝ ĉĉo haj uĉo maŝkar kola anĉa lesqi vremja. Ov phirelas le Devleĉa. ¹⁰ Les sas les trin ĉhave: o Sem, o Ham haj o Jafet.

¹¹ E phuv sas rimome angla o Del, e phuv sas pherdi marimata. ¹² O Del vardisardĉs pe phuv haj dikhlĉs kĉ e phuv si rimome, kĉ ŝĉ so trainas pe phuv rimosajlesas. ¹³ Atunĉa o Del phendĉs le Nojasqe:

— Hotĉrisardem kĉ ŝĉ so trail trĉbul te merel, pentrukĉ pherdes e phuv marimata. Dikh, si te nimiĉiv

*5:29 O anav Noja xakĉrdĉl „odihna”, haj maj aŝundĉl sar mĉngijmos.

†6:2 „Āl ĉhave le Devlesqe” daŝtil te xakĉrdĉl manuŝ anĉa o ĉeri sau manuŝ pa-i phuv.

len anθ-äk than le phujaça. ¹⁴ Ker tuqe äk korabia anθa kaštesθe kiparososqo! Te keres hodäjce anθä laθe, haj spoisar lan smoalaça andral haj avräll! ¹⁵ Dikh sar te keres lan: e korabia te avel lan trin šä-la kuä anθ-o lunzimos, peinda kuä anθ-o buxlimos haj trändä kuä anθ-o učimos! ¹⁶ Te muker lan putardi anθä saorä riga kã äk kuj kaθar o učarimos! O udar te čhus les anθ-e rig le korabiaqi, haj te keres äk podo tele, jekh k-o maškar haj jekh opre!

¹⁷ Me si te tasavav e phuv, kašte merel sä so trail pe phuv, sä so phurdel. Sä so si pe phuv va mere-la. ¹⁸ Dar si te kerav muro phanglimos tuça. Te inθris anθ-e korabia, tu haj ke čhave, ki rromni haj äl rromnä ke čhavenqe anθ-äk than tuça! ¹⁹ Te les anθ-e korabia p-o duj anθa sä so trail, murš haj zuvli, kašte ačhon zuvinde tuça! ²⁰ Anθa saorä sojuri čiriklänqe, anθa saorä sojuri animalenqe haj anθa saorä sojuri animalenqe cijne pa-i phuv p-o duj si te aven tuθe, kašte inkäres len zuvinde! ²¹ Haj tu le haj kide saorä feluri xamasqe, kašte avel tuqe xamasqe tuqe haj i lenqe!

²² Kadä i kerdäs o Noja, kerdäs sä so phendäs lesqe o Del.

E phuv tasadi

7 O RAJ phendäs le Nojasqe: — Inθrisar anθ-e korabia, tu haj saoro kher kiro, kãc numa tut dikhlem tut äk manuš čäco angla manθe maškar kola anθa ki vremja. ² Le tuça p-o jefta zute anθa saorä animalä uže, äk zuto anθa äl animalä kaj naj uže, murš haj zuvli, ³ haj sa p-o jefta zute anθa saorä čiriklä le čerosqe, murš haj zuvli, kašte ačhon zuvinde fiosavo sojo pä saori phuv! ⁴ Kä pala jefta ges si te kerav te del brišind pe phuv saranda ges haj saranda reakä. Kadä va khosava pa-i phuv sä so kerdem kaj trail.

⁵ O Noja kerdäs sä so porunčisardä lesqe o RAJ. ⁶ Le Nojas sas les šov šäla bärš kana sas tasadi e phuv.

⁷ O Noja inθrisajlos anθ-e korabia pe čhavença, pe rromnäça haj le rromnäça lesqe čhavenqe ta na tasön. ⁸ Anθa-l animalä uže haj anθa-l animale kaj naj uže, anθa-l čiriklä haj anθa sä kaj tirił pes pe phuv, ⁹ inθrisajles anθ-e korabia k-o Noja p-o duj, murš haj zuvli, kadä sar porunčisardäsas o Del le Nojasqe. ¹⁰ Pala jefta ges aviles äl paja te tasaen e phuv. ¹¹ Anθ-o bärš le šove šälenqo anθa-i viaca le Nojasqi, anθ-e le dujenqo čhon, anθ-o ges le dešieftanqo

le čhonesqo, anθ-o ges kodova čhindingäles äl izvorä le bare adinkosqe haj putardes äl stävilarä le čerosqe. ¹² Dinäs brišind pe phuv saranda ges haj saranda reakä.

¹³ Anθ-o ges kodova inθrisajles anθ-e korabia: o Noja, o Sem, o Ham haj o Jafet, äl čhave le Nojasqe, e rromni le Nojasqi haj lença i äl trin rromnä lesqe čhavenqe, ¹⁴ on haj saorä zuvindimata sälbaticä pala lenqo sojo, saorä animalä paša o kher pala lenqo sojo, saorä animalä cijne kaj miškin pe phuv pala lenqo sojo, sä so xurän pala lenqo sojo, saorä čiriklä, sä so si len phakä. ¹⁵ Inθrisajles k-o Noja anθ-e korabia zute anθa sä so si zuvinde, sä so phurden. ¹⁶ Murš haj zuvli inθrisajles anθa sä so si zuvinde, pala sar porunčisardäsas o Del le Nojasqe. Pala kodoja o RAJ phandadäs o udar pala lesθe.

¹⁷ E phuv sas tasadi saranda ges, o paj barölas haj vazdäs e korabia haj oj uštilis opre pa-i phuv. ¹⁸ O paj kerdolas baro haj barilos but pe phuv, haj e korabia plutjajas p-o paj. ¹⁹ O paj barilos sa maj but, haj saorä plaja äl bare kaj si tala saoro čeri, sas učarde. ²⁰ Dešupanze kujança areslos o paj pa lenθe, učardäs äl plaja. ²¹ Haj mules sä so sas zuvindo kaj miškälas pe phuv, kadikita äl čiriklä, kabor i äl animalä paša o kher haj animalä sälbaticä, sä so tiriłas pes pe phuv haj saorä manuš. ²² Sä so phurdenas, sä so sas pe phuv šuki, mulos. ²³ Sä so sas zuvinde pe phuv sas khosle, manuš, animalä, animalä cijne haj äl čiriklä le čerosqe. Sas khosle pa-i phuv. Ni ačhilos dekit o Noja haj kola kaj sas leça anθ-e korabia. ²⁴ O paj sas baro pe phuv äk šäl haj peinda ges.

8 O Del andinä pesqe gogi kaθar o Noja, kaθar saorä animalä sälbaticä haj kaθar saorä animalä paša o kher kaj sas leça anθ-e korabia. Kerdäs te phurdel äk braval pe phuv, haj o paj čirdinäjlos. ² Äl izvorä le adinkosqe haj äl stävilarä le čerosqe sas phandade, ni maj dinäs brišind. ³ O paj boldölas pa-i phuv, čira po-k čira, haj pala kola äk šäl haj peinda ges, o paj cijnilos. ⁴ Anθ-o čhon le jeftanqo, anθ-o ges le dešieftanqo le čhonesqo, e korabia ačhilis p-äl Plaja Ararat. ⁵ O paj cijnolas zi anθ-o čhon le dešenqo. Anθ-o angluno ges le čhonesqo deš, dikhinäjles äl vïrfuri le plaenqe.

⁶ Pala saranda ges, o Noja putardäs o than kaj sas muklo ke korabia te putardöl. ⁷ Dinäs o drom äk korbosqo, kaj xurälas okotar okote, zi kana šukilos o paj pa-i phuv. ⁸ Dinäs drom i äk porumbelosqo, kašte

***6:15** Äk kuj anθ-e Biblia si lan kam äk epaš metrosqi, dec e korabia sas lan äk šäl haj peinda meträ anθ-o lunzimos, biš taj panz meträ anθ-o buxlimos haj dešupanž meträ anθ-o učimos.

dikhel kana ĉijnilos o paj pa-i phuv. ⁹ Dar o porumbelo ni arakhlās niĉ ĉk than kašte ĉhul pō pīrno haj boldinājlos lesĉe anθ-e korabia, kā sas paj pā saorā phuv. O Noja ĉintinosardās o vast, lilā les haj ĉhutā les pesĉe anθ-e korabia. ¹⁰ Maj aŝukārdās aver jefta ges haj pale dinās o drom le porumbelosqo anθa-i korabia. ¹¹ Kana o porumbelo boldinājlos lesĉe pe rāt, anθā lesqo ĉoko sas ĉk patrin zeleno māslinosqi. Kadā prinŝandās o Noja kā ĉl paja ĉijniles pe phuv. ¹² Maj aŝukārdās aver jefta ges, haj dinās o drom le porumbelosqo. Haj o porumbelo ni maj boldinājlos lesĉe.

¹³ 3i k-o bārś le ŝove ŝālenqo haj jekh, anθ-o ĉhon jekh, anθ-o ges jekh le ĉhonesqo, o paj ŝukilos pa-i phuv. O Noja dinā rigaĉe o uĉharimos le korabiaqo: vardisardās haj ita kā e phuv ŝukilisas. ¹⁴ 3i kā le dujenqo ĉhon, anθ-o ges biŝtajefta le ĉhonesqo, e phuv sas ŝuki dā ŝā.

O phanglimos le Nojaĉa

¹⁵ Atunĉ o Del phendās le Nojasqe:

— ¹⁶ Īnkli anθa-i korabia, tu haj ki rromni, ke ĉhave haj ĉl rromnā ke ĉhavenqe tuĉa! ¹⁷ Īnkali avri orso zuvindimata kaj si tuĉa, ĉl ĉiriklā, ĉl animalā haj saorā animalā ĉijne kaj miŝkin pe phuv! Beŝen pā saorā phuv, keren puā haj butōn pe phuv!

¹⁸ O Noja ĉnklistos avri pe ĉhavenĉa, pe rromnāĉa haj le rromnānĉa pe ĉhavenqe. ¹⁹ Saorā zuvindimata, saorā animalā ĉijne, saorā ĉiriklā, ŝā so miŝkil pe phuv, pala lenqo sojo, ĉnkliste anθa-i korabia.

²⁰ O Noja vazdās ĉk altari* le RAjesqe. Lilās anθa saorā animalā uže haj anθa saorā ĉiriklā uže haj phabardā len dā ŝā p-o altari. ²¹ O RAJ khanglās o khandimos ŝukar, haj phendās anθā pō ilo: „Naj te maj dav armaja niĉ ĉk data e phuv anθa-i kauza le manuŝāsqi, ku ŝā kā so mangel o ilo le manuŝāsqo si nasul anθa lesqo tārnimos 3i kana merel. Naj te maj dav dab niĉ ĉk data ŝā so si zuvindo, sar kerdem. ²² Kabor si te avel e phuv, naj te opril pes o sāmānimos haj o seĉerimos, o ŝil haj o tatimos, o milaj haj o ivend, o ges haj e rāt!”

9 O Del binekuvintisardās le Nojas haj lesqe ĉhaven:

— Keren ĉhave, butōn haj pheren e phuv! ² Bari dar tumenĉar te avel pā saorā animalā ŝālbatiĉā, pā saorā ĉiriklā le ĉerosqe, pā ŝā so miŝkil pe phuv haj pā saorā maĉhe le bare pajesqe. Dinem len tumenqe anθā tumare vast. ³ Ŝā so miŝkil haj si len viaca te

avel tumenqe xamasqe. Sar dinem tumen ĉl plante zeli, akanak dav tumen ŝā. ⁴ Numa mas pe viacaĉa, lesqe rateĉa, ta na xan! ⁵ Si te mangav palpale o rat tumare viacaqo; si te mangav les palpale kaĉar orso animalo, haj kaĉar orso manuŝ si te mangav palpale e viaca avre manuŝāsqi. ⁶ Kana dakoniva ĉhorela o rat ĉk manuŝāsqo, i lesqo rat te avel ĉĉordo manuŝāĉar, kā o Del kerdās le manuŝās te avel sar lesĉe. ⁷ Haj tume, keren ĉhave haj butōn! Beŝen pā saorā phuv, haj butōn pā laĉe!

⁸ O Del maj phendās le Nojasqe haj lesqe ĉhavenqe kaj sas leĉa:

— ⁹ Dikh, me kerav ĉk phanglimos tumenĉa haj tumare ĉhavenĉa pala tumenĉe, ¹⁰ saorā zuvindimatenĉa kaj sas tumenĉa: ĉl ĉiriklā, ĉl animalā paŝa o kher haj ĉl animalā ŝālbatiĉā kaj sas tumenĉa, saorānĉa kaj ĉnkliste anθa-i korabia haj saorā animalenĉa save va traila pe phuv. ¹¹ Kerav ĉk phanglimos tumenĉa kā ŝā so trail naj te maj avel tasade, e phuv naj te maj avel rimome pajesĉar.

¹² Haj o Del phendās:

— Dita o semno le phanglimasqo savo kerav les maŝkar manĉe haj tumenĉe haj maŝkar saorā zuvindimata kaj si tumenĉa, anθ-ĉk nāmo anθā aver nāmo ĉntotdjauna: ¹³ Muro kurkubeo saves laĉhardem les anθ-o noro, ov si te avel o semno le phanglimasqo maŝkar manĉe haj e phuv. ¹⁴ Kana va kidava nori opral e phuv, haj o kurkubeo si te sikadōl anθ-o noro, ¹⁵ si te anav manqe gogi kaĉar o phanglimos maŝkar manĉe haj tumenĉe haj maŝkar ŝā zuvindimata kaj train, haj ĉl paja naj te maj kerdōn bare kašte tasaen ŝā so trail. ¹⁶ Kana o kurkubeo si te avel anθ-o noro, me si te dikhav lesĉe haj si te anav manqe gogi k-o phanglimos o veŝniko maŝkar o Del haj ŝā zuvindimata kaj si pe phuv.

¹⁷ Kadā phendās o Del le Nojasqe:

— Kadava si o semno le phanglimasqo savo kerdem les maŝkar manĉe haj ŝā so trail pe phuv.

Āl ĉhave le Nojasqe

¹⁸ Āl ĉhave le Nojasqe sas o Sem, o Ham haj o Jafet, haj on ĉnkliste anθa-i korabia. O Ham sas o dad le Kanaanosqo. ¹⁹ Kadala sas ĉl trin ĉhave le Nojasqe, haj saorā manuŝ pa-i phuv ĉnklistes anθa lenĉe.

²⁰ O Noja ĉnĉeposardās te kerel buki e phuv haj ĉhutās anθ-e phuv ĉk rez. ²¹ Pilās mol, matilos haj nangilos anθ-o maŝkar pe kortosqo. ²² O Ham, o dad le Kanaanosqo, dikhlās kā lesqo dad si nango, haj

*8:20 Altari = vatra barānqi

phendās avri pe duje phralenqe. ²³ Atunĉa o Sem haj o Jafet liles e mantaua, ĉhute lan p-äl dume, gelles palpale zejanĉa haj uĉharden o nangimos lenqe dadesqo. On sas palpale zejanĉa, haj ni dikhles o nangimos lenqe dadesqo. ²⁴ Kana o Noja trezosajlos anĉa o matimos haj ašundās so kerdāsas lesqe lesqo ĉhavo o maj tärno, ²⁵ phendās:

— Dino armaja te avel o Kanaan! Te avel o robo maj telal pe phralenqo!

²⁶ Maj phendās:

— Binekuvintime te avel o RAJ, o Del le Semosqo, haj le Semosqo robo te avel o Kanaan! ²⁷ O Del te del but phuv le Jafetos, ov te bešel bukurāĉa paša o Sem, haj lenqo robo te avel o Kanaan!

²⁸ O Noja traisajlos pala so sas tasadi e phuv trin šäla haj peinda bärś. ²⁹ Saorä ges le Nojasqe sas inä šäla haj peinda bärś, pala kodoja mulos.

Äl manuś pherel e phuv

10 Kadala si älä bukä kaj kerdinäjles anĉ-äl nämuri le ĉhavenqe le Nojasqe, o Sem, o Ham haj o Jafet. Pāĉe sas tasadi e phuv, kerdināles lenqe ĉhave. ² Älä ĉhave le Jafetosqe: o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešek haj o Tiras. ³ Älä ĉhave le Gomerosqe: o Aškenaz, o Rifat haj o Togarma. ⁴ Älä ĉhave le Javanosqe: o Eliša, o Tarśiś, o Kitim haj o Dodanim. ⁵ Anĉa-l ĉhave le Javanosqe duriles älä nämuri kaj bešen paša o paj o baro, anĉa lenqe thema, pala-i ĉhib fiosavesqi, pala lenqe fameli, pala lenqe nämuri.

⁶ Älä ĉhave le Hamosqe: o Kuś, o Ezipt, o Put haj o Kanaan. ⁷ Älä ĉhave le Kuśosqe: o Seba, o Havila, o Sabta, o Raema haj o Sabteka. Älä ĉhave le Raemasqe: o Šeba haj o Dedan. ⁸ O Kuś sas o dad le Nimrodosqo: ov sas o angluno manuś zuralo pe phuv. ⁹ Ov sas o maj laĉho vīnātori anĉ-e lumja; ita sosĉe phendöl: „Sar o Nimrod, o vīnātori o maj laĉho anĉ-e lumja.” ¹⁰ Anglal sas thagar anĉ-äl foruri Babel, Ereĉ, Akad haj Kalne, anĉ-o Them Šinar. ¹¹ Anĉa o them kadava inĉrisajlos anĉ-e Asiria; vazdās o Ninive, o Rehobot-Ir, o Kalah ¹² haj o Resen maškar o Ninive haj o Kalah: kadava si o foro o baro.

¹³ O Ezipto sas o dad le poporenqo Lud, Anam, Lehab, Naftuh, ¹⁴ Patrus, Kasluh (kaĉar inĉliste älä filistā) haj Kaftor.

¹⁵ O Kanaan sas o dad le Sidonosqo, o angluno lesqo kerdo, haj le Hetosqo, ¹⁶ haj le poporenqo Jebus, Amor, Girgas, ¹⁷ Hev, Ark, Sin, ¹⁸ Arvad, Cemar, Ha-

mat. Pala kodoja, älä nämuri le kanaanicenqe mukisajles dur jekh avrešar. ¹⁹ O them le kanaanicenqo sas kaĉar o Sidon karing o Gerar zi ke Gaza, haj karing e Sodoma, Gomora, Adma haj Ceboim, zi ke Leša. ²⁰ Kadala si älä ĉhave le Hamosqe pala lenqe fameli, pala lenqe ĉhiba, pala lenqe thema, pala lenqe nämuri.

²¹ Haj i le Semosqe kerdināles lesqe ĉhave. Ov sas o dad saorä ĉhavenqo le Eberosqe, haj sas o phral o maj baro le Jafetosqo. ²² Älä ĉhave le Semosqe: o Elam, o Asur, o Arpakśad, o Lud haj o Aram. ²³ Älä ĉhave le Aramosqe: o Uc, o Hul, o Geter haj o Maś. ²⁴ O Arpakśad sas o dad le Šelahosqo, haj o Šelah sas o dad le Eberosqo. ²⁵ Le Eberosqe kerdināles lesqe duj ĉhave: o anav jekhesqo sas Peleg,* phendolas lesqe kadä kä pä lesqi vremja xuladilis e phuv. O anav lesqe phralesqo sas Joktan. ²⁶ Älä ĉhave le Joktanosqo sas: o Almodad, o Šelef, o Acarmavet, o Jerah, ²⁷ o Adoram, o Uzal, o Dikla, ²⁸ o Obal, o Abimael, o Šeba, ²⁹ o Ofir, o Havila haj o Jobab. Să kadala sas älä ĉhave le Joktanosqe. ³⁰ O them kaj bešen as kaĉar e Meša zi k-o Sefar (älä plaja le räsärimasqe). ³¹ Kadala si älä ĉhave le Semosqe pala lenqe fameli, pala lenqe ĉhiba, pala lenqe thema, pala lenqe nämuri.

³² Kadala si älä fameli le ĉhavenqe le Nojasqe pala lenqe dada, pala lenqe nämuri. Anĉa lenĉe duriles älä nämuri pe phuv pāĉe sas tasadi e phuv.

O turno Babel

11 Saorī phuv sas lan älä ĉhib haj sa kodola vorbe. ² On telärindos kaĉar o räsärimos arakhles älä islazo anĉ-o Them Šinar, haj bešles othe. ³ Phendes jekh karing aver:

— Hajda te keras kärämida haj te phabaras lan mišto!

E kärämida inĉkärđä lenqe o than le baräsqo, haj e smoala inĉkärđä lenqe o than le varnicaqo. ⁴ Maj phendes:

— Hajda te vazdas amenqe älä foro haj älä turno savosqo uĉimos te aresel k-o ĉeri, haj te keras amenqe älä anav, kašte na avas pharade pä saoro phuv!

⁵ O RAJ dinä pes tele te dikhel o foro haj o turno savo vazdenas les älä manuś. ⁶ Haj o RAJ phendās:

— Ita, on si älä poporo haj saorän si len älä ĉhib. Kana astardiles te keren kadä, khanĉ ni inĉkarel lenta na keren să so ĉhuten pesqe anĉ-o gindo. ⁷ Hajda te das amen tele haj te xamis othe e ĉhib, kašte na maj xakärđöl jekh avreĉa!

***10:25** O anav Peleg xakärđöl „xulaimos”.

⁸ Haj o RAJ durărdă len othar pă saorî phuv, haj ačhile te na maj vazden o foro. ⁹ Kodolasqe sas lesqo anav Babel,* kă othe xamisardăs o RAJ e čhib saorî phuăqi, haj othar durărdă len o RAJ pă să e phuv.

O nămo le Semosqo

¹⁰ Kadala si äl bukă kaj kerdiles anθ-o nămo le Semosqo: Kă duj bārś păce sas tasadi e phuv, k-o phurimos äk šálaqo bārś, le Semosqe kerdinălos lesqe o Arpakśad. ¹¹ Pala o kerimos le Arpakśadosqo o Sem traisajlos panz šála bārś, haj kerdinăles lesqe čhave haj čheja.

¹² K-o phurimos le trăndanqo haj panz bārś, le Arpakśadosqe kerdinăjlos lesqe o Šelah. ¹³ Păce kerdilos o Šelah, o Arpakśad maj traisajlos štar šála haj trin bārś, haj kerdinăjles lesqe čhave haj čheja.

¹⁴ K-äl trănda bārś le Šelahosqe, kerdinălos lesqe o Eber. ¹⁵ Păce kerdilos o Eber, o Šelah maj traisajlos štar šála haj trin bārś, haj kerdinălos lesqe čhave haj čheja.

¹⁶ K-o phurimos le trăndanqo haj štar bārś, le Eberosqe kerdinăjlos o Peleg. ¹⁷ Păce kerdinăjlos o Peleg, o Eber maj traisajlos štar šála haj trănda bārś, haj kerdinăjles lesqe čhave haj čheja.

¹⁸ K-o phurimos le trăndanqo bārś, le Pelegosqe kerdinăjlos lesqe o Reu. ¹⁹ Păce kerdinăjlos o Reu, o Peleg maj traisajlos duj šála haj ină bārś, haj kerdinăjles lesqe čhave haj čheja.

²⁰ K-o phurimos le trăndanqo haj duj bārś, le Reulosqe kerdinăjlos lesqe o Serug. ²¹ Păce kerdinăjlos o Serug, o Reu maj traisajlos duj šála haj jefta bārś haj kerdinăjles lesqe čhave haj čheja.

²² K-o phurimos le trăndanqo bārś, le Serugosqe kerdinăjlos lesqe o Nahor. ²³ Păce kerdinăjlos o Nahor, o Serug maj traisajlos duj šála bārś, haj kerdinăjles lesqe čhave haj čheja.

²⁴ K-o phurimos le biś taj ină bārśenqo le Nahorosqe, kerdinăjlos lesqe o Terah. ²⁵ Păce kerdinăjlos o Terah, o Nahor maj traisajlos äk šäl haj dešuînă bārś, haj kerdinăjles lesqe čhave haj čheja.

²⁶ Pala so o Terah pherdăs jeftadeša bārś, kerdinăjles lesqe o Avram, o Nahor haj o Haran.

O Del kerdăs anθa o Avraam äk poporo baro

(11:27–25:19)

O nămo le Avramosqo

²⁷ Kadala si äl bukă kaj kerdiles anθ-o nămo Terah. O Terah kerdăs le Avramos, le Nahoros haj le Haranos. Haj o Haran kerdăs le Lotos. ²⁸ O Haran mulos angla pō dad o Terah, anθ-o them pe famelăqo, anθ-o Ur le kaldeënqo. ²⁹ O Avram haj o Nahor lile pesqe rromnă. O anav le rromnăqo le Avramosqi sas Saraj. Haj o anav le rromnăqo le Nahorosqi sas Milka, e čhej le Haranosqi, o dad le Milkaqo haj o dad le Iskaăqo. ³⁰ E Saraj naštilas te kerel čhave. Nas lan čhave.

³¹ O Terah lăs pe čhaves le Avramos, le Lotos (o čhavo le Haranosqo, o čhavo lesqe čhavesqo) haj pe boră le Saraj (e rromni le Avramosqi, lesqo čhavo), haj inklisto lenča anθa o Ur le Kaldeënqo te zan anθ-o Them Kanaan, numa aviles anθ-o foro Haran. Haj othe beśles. ³² O Terah mulos anθ-o Haran kă duj šála haj panz bārś.

O RAJ del muj k-o Avram

12 O RAJ phendăs le Avramosqe: — Inkli anθa kō them, anθa ki famelia, anθa o kher ke dadesqo, haj za anθ-o them kaj si te sikavav les tuqe! ² Haj si te kerav anθa tuθe äk nămo baro, si te binekuvintiv tut, kerav baro kō anav, haj si te aves äk binekuvintarja. ³ Si te binekuvintiv kolen kaj binekuvintin tut, kolen kaj den tut armaja si te dav len armaja. Anθă tuθe si te aven binekuvintime saoră nămuri pa-i phuv.

⁴ O Avram inklisto sar phendă lesqe o RAJ, haj o Lot gelos leça. Le Avramos sas les jeftadeša haj panz bārś kana inklistos anθa o Haran. ⁵ O Avram lilăs le Saraja pe rromnă, haj pe phralesqe čhaves o Lot, haj să lenqo bravalimos kaj kide les, haj i le manuśan kaj lile len on anθ-o Haran. Haj inkliste te zan anθ-o Them Kanaan, haj aresles anθ-o Them Kanaan. ⁶ O Avram nakhlos anθa o them zi k-o foro Sihem, k-o stežari baro le Moresqo. Haj äl kanaanică sas anθ-o them.

⁷ O RAJ sikadilos le Avramosqe haj phendăs: — O them kadava si te dav les ke čhavenqe.†

***11:9** Anθ-e čhib ebrajko o kuvinto Babel aśundōl sar „xamimos”.

†**12:7** „Ke čhavenqe” si ramome anθ-o čhib le evreenqi „ki sămînca”.

O Avram kerdäs äk altari le RAjesqe kaj sikadilos lesqe.

⁸ Haj othar telärdäs k-äl plaja karing o esto le Bete-losqo. Haj vazdäs pö korto: karing o foro Betel perel o kham, karing o foro Aj inklel o kham. Othe vazdäs äk altari le RAjesqe, haj däs muj k-o RAJ pä lesqo anav. ⁹ O Avram zalas angle, karing o sudo.

O Avram darajlo anθ-o Ezipto

¹⁰ Haj sas bokh anθ-o them. O Avram gelos anθ-o Ezipto te bešel äk timpo othe, kä e bokh sas bari anθ-o them. ¹¹ Haj kana sas pasä te aresele anθ-o Ezipto, pe rromnäqe le Saraäqe phendäs:

— Akanak dikh! Me zanav kä tu san äk zuvli šukar k-o muj. ¹² Kana dikhena tut äle ezipteä, si te phenen: «Kadaja si lesqi rromni.» Haj si te mudaren man, haj tut si te muken tut te trais. ¹³ Rugiv man tuθe, phen kä san mürri phej! Anθa tuθe te zal manqe mišto, haj me te ačhov zuvindo!

¹⁴ Haj kadä sas, kana čhutä pes o Avram anθ-o Ezipto, äle ezipteä dikhle kä e zuvli si but šukar. ¹⁵ Kana dikhle lan äle manuša bare le thagaresqe, läudisarde lan k-o thagar, haj e zuvli sas andini anθ-o kher le thagaresqo. ¹⁶ Le Avramosqe kerde lesqe but mištimos anθa laqi kauza. Les dinä les brakhä, buznä, guruva, xära, robi haj roabe, xärnä haj kämile.

¹⁷ Haj o RAJ dä len dab bare nasulimatença le thagares haj lesqe kheres anθa-i kauza le Saraäqi, e rromni le Avramosqi. ¹⁸ Haj o thagar dinäs muj le Avramos haj phendäs:

— So kerdän manqe? Sosθe ni phendän manqe kä si ki rromni? ¹⁹ Sosθe phendän kä si ki phej? Haj me lem lan dä rromni. Akanak dikh ke rromnä, le lan haj telar!

²⁰ Haj o thagar porunčisardäs pe manušanqe te nakhaven les, lesqe rromnä haj sä so sas les.

O bravalimos ni mukel le phralen anθ-äk than

13 O Avram uštילו haj telärdäs anθa o Ezipto (ov, lesqi rromni haj sä so sas les les, haj i o Lot leça) k-o Negevo. ² O Avram sas but barvalo, sas les animalä, rupo haj sumnakaj. ³ Haj kaθar o Negevo telärdäs anθ-äk than anθä aver than zi kana arestos k-o Betel, zi k-o than kaj sas maj anglal lesqo korto, maškar o Betel haj o Aj. ⁴ K-o than le altaresqo kaj kerdä les maj anglal, däs muj k-o RAJ pä lesqo anav.

⁵ O Lot phirelas le Avramoça. I les sas les brakhä, buznä, guruva haj korturi. ⁶ Haj o them kodova ni

areselas len te bešen anθ-äk than, kä len sas len but bravalimos, haj kodolasqe ni daštinas te bešen anθ-äk than. ⁷ Äle pästorä le Avramosqe haj äle pästorä le Lotosqe xale pes maškar pesθe. Äle kanaanicä haj äle ferezicä sas anθ-o kodova them.

⁸ O Avram phendäs le Lotosqe:

— Rugiv man tuθe te na xas amen maškar amen-θe, nič amare pästorä maškar pesθe, kä ame sām äk famelia! ⁹ Naj kadä kä saorä them si angla tuθe? Maj mišto te pharados amen. Kana leça la tu ke stingo, me zav ke čáci, kana leça la ke čáci, me zav ke stingo.

¹⁰ O Lot vazdäs pe jakha opre haj dikhläs saorä Xar le Jordanosqi kä sas sä mišto kingardi zi k-o Coar (maj anglal ka o RAJ te xasarel e Sodoma haj e Gomora), sas sar e bar le RAjesqi, sar o Them le Eziptosqo. ¹¹ Haj o Lot lä pesqe sä e Xar le Jordanosqi, haj telärdäs karing inklel o kham. Kadä pharadiles on jekh avreθar. ¹² O Avram bešlos anθ-o Them Kanaan, o Lot bešlos anθ-äle foruri le Xaräqe haj vazdäs pi šatra zi ke Sodoma. ¹³ Äle manuš anθa-i Sodoma sas nasul haj but bezexale angla o RAJ.

¹⁴ Päçe o Lot telärdäs kaθar o Avram, o RAJ phendä le Avramosqe:

— Anθa o than kaj san, vazde ke jakha opre haj dikh kaθar sän karing ki čáci, ki stingo, angla tuθe haj pala tuθe! ¹⁵ Kä saorä them kaj dikhes les si te dav les tuqe haj ke čhavenqe vešniko. ¹⁶ Si te kerav ke čhaven kadä dä but sar si o kišaj pe phuv. Kadä kana daštila dakoniva te ginel o kišaj pa-i phuv, si te ginel i ke čhaven. ¹⁷ Ušti haj phir o them anθ-o lunzimos haj anθ-o buxlimos: kä tuqe si te dav les!

¹⁸ O Avram vazdäs pi šatra haj gelos te bešel pašal stežarä le Mamresqe kaj si anθ-o Hebron. Othe vazdäs äk altari le RAjesqe.

O Avram xastravel le Lotos

14 Kana sas o Amrafel thagar p-o Šinar, o Ariok thagar p-o Elasar, o Kedorlaomer thagar p-o Elam haj o Tidjal thagar p-o Goim, ² on kerdes marimos le Beraça o thagar le Sodomaço, le Biršaça o thagar le Gomoraço, le Šinaboça o thagar le Admaço, le Šemeberoça o thagar le Ceboimosqo, haj le thagareça le Belaço, kaj si o Coar. ³ Kadala sä kidinäles anθ-e Xar le Sidimosqi (kadaja si o Paj o Baro o Londo).

⁴ Dešuduj bärša bešle tala o Kedorlaomer, haj anθ-o bärš le dešutrinqo ni maj bešles tala lesθe. ⁵ Anθä le dešüstarenqo bärš avilos o Kedorlaomer haj äle thagara kaj sas leça, haj mardes le refanen anθ-o Asterot-Karnaim, le zuzinen anθ-o Ham, le eminen

anθ-o Ŝave-Kirjataim ⁶ haj le horinen anθ-o lenqe Plaja Seir zi k-o stežari Paran kaj si paŝaj mulani. ⁷ Pala kodoja boldinajles palpale haj aviles anθ-o En-Miŝpat, kaj si o Kades, haj mardes saorä them le amalekicenqo, sar le amoricenqo, kaj beŝles anθ-o Hocacon-Tamar.

⁸ Haj inĉlistes äl thagara le Sodomaqe, le Gomo-raqe, le Admaqe, le Ceboimosqe haj le Belaqe (oj si o Coar) haj laĉhardile k-o marimos lença anθ-e Xar le Sidimosqi: ⁹ le Kedorlaomeraça o thagar le Elamosqo, haj le Tidjaloça o thagar le Goimosqo, haj le Amrafeloça o thagar le Ŝinarosqo, haj le Ariokoça o thagar le Elarosqo; ŝtar thagara pä panz thagara. ¹⁰ Haj anθ-e Xar Sidim sas but xainga pherde smoala. Äl thagara le Sodomaqe haj le Gomoraqe naŝles haj peles anθä lenθe, kolaver kaj aĉhiles naŝles karing äl plaja. ¹¹ Kola kaj marde len liles saorä bravalimos haj o xamos le Sodomaqo haj le Gomo-raqo haj telärdes. ¹² On liles i le Lotos, o ĉhavo le phralesqo le Avramosqo, haj i lesqo bravalimos, kä i ov beŝlos anθ-e Sodoma.

¹³ Avilos jekh kaj xastrajlos haj phendäs le Avramosqe le evreesqe kaj beŝelas paŝa o stežari le Maresqo amoritosqo, kaj sas lesqe phral o Eŝkol haj o Aner. Haj on phanglinajle le Avramoça. ¹⁴ Sar aŝundäs o Avram kä lesqo phral sas astardo, kidäs pe manuŝän le zuralen, kodolen kaj biandiles anθä lesqo kher, trin ŝala haj deŝoxto, haj telärdes palal thagara zi k-o Dan. ¹⁵ Pe rät xuladäs pe manuŝän, ĉhutä pes haj mardä len haj inĝardä len zi k-o Hoba kaj si karing o nordo le Damaskosqo. ¹⁶ Haj andäs palpale saorä bravalimata, liläs i pe phrales le Lotos saorä bravalimaça, le zuvlän haj saorä manuŝän.

O Melhisedek binekuvintil le Avramos, haj o Avram del les e rig le deŝenqi

¹⁷ Kana o Avram boldinajlo kaθar o marimos le Kedorlaomeroça haj le thagarença kaj sas leça, inĉlistos lesqe anglal o thagar le Sodomaqo anθ-e Xar Ŝave, kadaja si e Xar le Thagaresqi. ¹⁸ O Melhisedek, o thagar le Salemosqo, andä lesqe marno haj mol. Ov sas raŝaj le Bare Devlesqo. ¹⁹ Binekuvintisardä le Avramos haj phendäs:

— Binekuvintime te avel o Avram kaθar o Baro Del, kaj kerdä o ĉeri haj e phuv! ²⁰ Binekuvintime te avel o Baro Del, kaj däs ke duŝmaen anθä kö vast!

Haj o Avram dä les le deŝenqi rig anθa ŝä.

²¹ O thagar le Sodomaqo phendäs le Avramosqe:

— De man le manuŝän, haj o bravalimos inĉär les tuqe!

²² O Avram phendäs le thagaresqe le Sodomaqo:

— Vazdav muro vast anglal o RAJ, o Baro Del kaj kerdäs o ĉeri haj e phuv, ²³ haj solaxav kä naj te lava khanĉ anθa ŝä so si kiro, niĉ äk firo thav, niĉ äk xaravli pogimasqi, ta na phenes: «Ker dem bravalio le Avramos». ²⁴ Numa so xales äl bare ĉhave haj e rig le manuŝänqi kaj sas mança, o Aner, o Eŝkol haj o Mamre, on daŝtin te len pi rig.

O Avram pakäl anθ-o RAJ

15 Pala kadala bukä o RAJ sikadilos le Avramosqe anθä jekh dikhimos, haj phendäs:

— Na dara, Avram! Me sem kaj päziv tut* haj me sem kiro but baro opral pokinimos.

² O Avram phendäs:

— RAI!A DEVLÄ, so des man? Kä me si te merav haj naj man ĉhave. Haj kodova kasqe aĉhola mürä bukä si o Eliezer anθa o Damasko.

³ Haj maj phendäs:

— Dikh, man ni dän man ĉhave. Haj le robosqe anθa muro kher si te aĉhona mürä bukä.

⁴ Atunc e vorba le RAJesqi phendäs lesqe:

— Na kadalesqe si te aĉhon ke bukä, haj kodolesqe savo inĉlela anθa tuθe, kodova lela kire bukä.

⁵ Haj o RAJ inĉaladä les avri haj phendäs:

— Dikh o ĉeri haj gin äl stjale, te daŝtisa te gines len!

Haj maj phendäs lesqe:

— Kadä but si te aven kodola save inĉlena anθa tuθe.

⁶ Haj ov pakäjjas anθ-o RAJ. Haj o RAJ sokotisardä lesqe kadaja sar ĉaĉimos.

O RAJ kerdäs äk phanglimos le Avramoça

⁷ Haj phendäs lesqe:

— Me sem o RAJ savo inĉaldä tut anθa o Ur le kaldeŝnqo te dav tut kadava than te avel kiro.

⁸ Ov phendäs:

— RAI!A DEVLÄ, sar zanav kä avela muro?

⁹ O RAJ phendäs lesqe:

— Le anθa manθe jekh gurunni trine bärŝenqi, jekh buzni trine bärŝenqi haj jekh brakho trine bärŝenqo, jekh turturika haj jekh tärno porumbelo!

¹⁰ Haj ov läs lesqe ŝä kadala haj ĉhindä len p-o maŝkar. Haj ĉhutä len äl epaŝa fiosavesqe jekh anglal avrjaθe, haj le ĉiriklän ni ĉhindäs len. ¹¹ Haj avile

***15:1** „Me sem kaj päziv tut” anθ-o orizinalo si „Me sem kö skuto”.

bare xaŝbale ĉiriklă, xulisarde p-o mas mulo, haj o Avram durărdă len.

¹² Kana paŝolas te perel o kham, jekh phari lindri peli p-o Avram. Haj ita, ĉk kalimos rătăĉo haj ĉk bari dar pele p-o Avram. ¹³ Haj o RAJ phendăŝ le Avramosqe:

— Te zanes ĉaĉes kă ĉl ĉhave ke ĉhavenqe si te beŝen anĉ-ĉk them savo naj lenĉo, haj si te keren buki anĉa o nămo kodova haj si te beŝen astarde ŝtar ŝă-la bărŝ. ¹⁴ Haj kodole nămos savesqe kerena buki va krisiva les me, haj pala kodoja on ĉnklena othar bare bravalimaĉa. ¹⁵ Haj tut si te avel tut ĉk merimos ŝukar, haj si te aves praxome kă jekh laĉho phurimos. ¹⁶ Haj le ŝtarenĉo nămo si te avel palpale kathe, kă naj pherdo o bezex le amoricenĉo zi akana.

¹⁷ Haj o kham pelos, haj sas ĉk ĉntunjariko pikla. Haj dikh, jekh kuptori thuveĉa haj ĉk kaŝt astardo savo phabolas nakhles maŝkar kodola epaŝa. ¹⁸ Anĉ-o kodova ges o RAJ kerdăŝ ĉk phanglimos le Avramoĉa haj phendăŝ:

— Kodolenqe kaj ĉnklena anĉa tuĉe dav len kada-va them, kaĉar o Paj le Eziptosqo zi k-o baro paj o Euftrato, ¹⁹ o them le kenicenĉo, kenizicenĉo, kadmonicenĉo, ²⁰ heticenĉo, perezicenĉo, refaicenĉo, ²¹ amoricenĉo, kanaanicenĉo, girgasicenĉo haj le jebuŝicenĉo.

E Agar haj o Ismael

16 E Saraj e rromni le Avramosqi ni kerdăŝas lesqe niĉ ĉk ĉhavo. Lan sas lan ĉk roaba eziptjanka p-o anav Agar. ² Haj e Saraj phendăŝ le Avramosqe:

— Dikh, o RAJ ni muklă man te kerav ĉhave. Rugiv tut te zas kă miri roaba, kadă daŝtiva te avel man ĉhave laĉar!

O Avram aŝundăŝ so phendăŝ e Saraj. ³ E Saraj e rromni le Avramosqi lilăŝ le eziptjanka Agar, pe roaba, haj dă lan dă rromni pe rromesqe le Avramosqe, pala so o Avram beŝlos deŝ bărŝ anĉ-o Them Kanaan.

⁴ Ov gelos ke Agar haj oj aĉhilis khamni. Kana oj dikhlă pes khamni, dikhlăŝ opral pe ŝtăpinka. ⁵ Haj e Saraj phendăŝ le Avramosqe:

— Tu san doŝalo sosĉe kerdŝl manqe! Me dinem miri roaba anĉă kiri angali, haj oj kana dikhlăŝ kă aĉhili khamni, dikhlă man opral. O RAJ te kerel kris maŝkar amenĉe!

⁶ O Avram phendăŝ palpale le Saraăqi:

— Dikh, ki roaba si anĉă kŝ vast. Ker laqe so tu kames!

Haj e Saraj phiradilis nasul laĉa, haj e Agar naŝlis laĉar. ⁷ Haj o ĉnzero le RAJesqo arakhlă lan paŝaj xaing anĉ-e mulani, paŝa o drom kaj ĉngărel k-o ŝur. ⁸ Ov phendăŝ:

— Agar, e roaba le Saraăqi, kaĉar aves haj kaj zas? Haj oj phendăŝ:

— Naŝav kaĉar miri ŝtăpinka, e Saraj.

⁹ O ĉnzero le RAJesqo phendăŝ laqe:

— Bolde tut kă kiri ŝtăpinka haj aŝun laĉar, beŝ te-
lal laqo vast!

¹⁰ O ĉnzero le RAJesqo phendăŝ:

— Si te butărav but ke ĉhaven, si te aven kadă dă bare kă ni daŝtin te aven ginde.

¹¹ O ĉnzero le RAJesqo phendăŝ:

— Dikh, akana san khamni. Si te biandes* ĉk ĉhavo kaj si te ĉhus lesqo anav Ismael,[†] kă o RAJ aŝundăŝ ki dukh. ¹² Ov si te avel sar ĉk xăr ŝalbatiko maŝkar ĉl manuŝ. Lesqo vast si te avel vazdino karing ŝă ĉl manuŝa haj o vast saoră manuŝănĉo si te avel vazdino karing lesĉe, haj si te avel korkoro bi phralenĉo.

¹³ Haj oj ĉhutăŝ o anav le RAJesqo kaj dă laqe duma:

— Tu san o Del kaj dikhel man.

Kă oj phendăŝ: „ĉaĉes? Kate me dikhlem kodoles kaj dikhlă man!” ¹⁴ Kodolasqe e xaing kodoja buĉolas Lahaj-Roi: „E xaing Kolesqi kaj si zungado haj dikhel”. Oj si maŝkar o Kades haj o Bared.

¹⁵ E Agar biandăŝ le Avramosqe ĉk ĉhavo, haj o Avram ĉhutăŝ lesqo anav Ismael. ¹⁶ Le Avramos sas les oxtodeŝa haj ŝov bărŝa kana e Agar biandăŝ lesqe le Ismaelos.

O phanglimos maŝkar o Del haj o Avraam

17 Kana le Avramos sas les ĉnădeŝa haj ĉnă bărŝ, o RAJ sikadilos lesqe haj phendăŝ:

— Me sem o Del o Maj Zuralo, phir angla manĉe bi doŝaĉo! ² Haj si te kerav ĉk phanglimos maŝkar manĉe haj maŝkar tuĉe, haj si te butărav tut but maj but.

³ O Avram ĉhudă pes le moĉa pe phuv.

O Del dă lesqe duma kadă:

— ⁴ Dikh muro phanglimos kaj kerav les tuĉa: Si te aves o dad bute nămurenĉo. ⁵ Naj te maj buĉhos Avram, haj si te buĉhos Avraam, kă kerdem tut te aves o dad bute nămurenĉo. ⁶ Si te dav tut but ĉhave pala tuĉe, si te kerav anĉa tuĉe but nămuri, haj anĉa tuĉe va ĉnklena thagara. ⁷ Si te ĉnkărav muro phan-

***16:11** Biandes ĉhave = keres ĉhave †**16:11** O anav Ismael xakărdŝl „o Del aŝunel”.

glimos maškar manthe haj maškar tuthe haj ke čhave kaj aven pala tuthe, anθ-āk nāmo anθā aver nāmo. Kadava si te avel āk phanglimos vešniko, kašte avav kiro Del haj ke čhavenqo kaj aven pala tuthe.⁸ Tuqe haj ke čhavenqe pala tuthe si te dav o them kaj bešes akanak sar strāiino, saorā Them Kanaan te avel tumaro vešniko, haj me si te avav lenqo Del.

⁹ Haj o Del maj phendās le Avraamosqe:

— Te ĩnkāres muro phanglimos, tu haj ke čhave pala tuthe anθ-āk nāmo anθā aver nāmo!¹⁰ Kadava si muro phanglimos kaj te ĩnkāren les maškar manthe haj tumenthe haj kire čhave kaj aven pala tuthe: sǎ so si rig muršani maškar tumenthe te aven čhinde tele.*¹¹ Te aven čhinde anθ-o mas tele, haj kodova te avel o semno le phanglimasqo maškar manthe haj tumenthe!¹² K-o phurimos le oxto gesenqo, o čhavo de rig muršani anθa tumenthe te avel čhindo tele anθ-āk nāmo anθā aver nāmo, i kā si robo biando anθ-o kher, i kaj si kindo lovença kaθar āk strāiino kaj naj anθa kiro nāmo!¹³ Si musaj te avel čhindo tele kadikita o robo biando anθ-o kher, kabor kova kindo pǎ loventhe. Haj kadā muro phanglimos te avel zurārdo anθā tumaro mas, sar āk phanglimos vešniko.¹⁴ Āk murš kaj naj čhindo anθ-o mas tele te avel durārdo anθa o maškar pe nāmosqo! Uštādās muro phanglimos.

¹⁵ O Del phendās le Avraamosqe:

— Te na maj xakāres ke rromnǎ Saraj, kā laqo anav si te avel Sara!¹⁶ Me si te binekuvintiv lan, si te dav tut āk čhavo anθa lathe, haj si te binekuvintiv lan, haj oj si te avel e dej bute nāmurenqi. I thagara poporenqe si te ĩnklen anθa lathe.

¹⁷ O Avraam čhudǎ pes le moça ke phuv, haj asaja anθā pǎ ilo haj phendās:

— Te maj biandol āk čhavo manuśāsqe āk śālaqo bǎrs? Maj daštıl te bianel e Sara k-āl ĩnādeśa bǎrs?

¹⁸ Haj phendās le Devlesqe:

— Te zuvindil o Ismael angla tuthe!

¹⁹ O Del phendǎ lesqe:

— Čacimaça ki rromni e Sara si te bianel tuqe āk čhavo haj si te čhus lesqo anav Isak. Me si te ĩnkārav muro phanglimos leça sar āk phanglimos vešniko, anθā lesqe čhave pala lesθe.²⁰ I anθa o Ismael aśundem tut, binekuvintiv les, si te kerav te avel les but čhave, si te butārav les but maj but. Si te avel o dad deśudujenqo thagara. Si te avel āk nāmo baro.²¹ Dar muro phanglimos si te ĩnkārav les le Isakoça, savo si te bianel les e Sara zi bǎrsǎ ke vremja kadaja.

²² Pala so dinās duma leça, o Del vazdinājlos kaθar o Avraam.²³ O Avraam lilās pe čhaves le Ismaelos, haj saorān kaj biandile anθā lesqo kher haj saorā robi kaj sas kinde pǎ loventhe, sǎ so sas murš anθ-o kher le Avraamosqo, haj anθā kodova ges čhindǎ len anθā lenqo mas tele, kadā sar poruncīsardǎ lesqe o Del.²⁴ Le Avraamos sas les ĩnādeśa haj ĩnǎ bǎrs kana sas čhindo anθā piro mas tele.²⁵ Haj lesqe čhaves le Ismaelos sas les deśutrin bǎrs kana sas čhindo anθā piro mas tele.²⁶ O Avraam haj pǎ čhavo o Ismael sas čhinde tele kjar anθ-o ges kodova.²⁷ Haj saorā manuśa anθa lesqo kher, robi biande anθā lesqo kher sau kinde pǎ loventhe kaθar āl strāiinja, on sas čhinde tele anθ-āk than leça.

Trin manuś aviles k-o Avraam

18 O RAJ sikadilos le Avraamosqe k-āl bare stežarǎ le Mamresqe, kana ov beśelas anθ-o muj le kortosqo p-o baro tatimos le gesesqo.

² Ov vazdās pe jakha opre haj dikhlās trin manuś kaj beśenas anθā pĳrnenthe, paśa lesθe. Kana ov dikhlǎ len kaθar o muj le kortosqo, naślos angla lenthe, bangilos zi ke phuv³ haj phendās:

— Muro Raj, akanak kana sem lačo angla tuthe, rugiv tut ta na nakhes paśa kǎ robo!⁴ Muk, rugiv tut, te anav āk cĳra paj te thoven tumare pĳrne, haj beśen tala kav stežari!⁵ Te anav āk kotor marno te zuralen tumare ile! Pala kodoja dikhen kaθar tumaro drom, pǎće dikhena tumare robos!

On phendes:

— Ker sar phendǎn!

⁶ O Avraam gelos sigo anθ-o korto ke Sara haj phendās:

— Le sigo trin gǎrnici arāsqe, aro parno, frāmĳntisar len haj ker bokolǎ!

⁷ Haj o Avraam naślos ke turma haj lilās āk guruv tārno haj lačo, kaj dinǎ les kā āk sluga te kerel sigo xamos.⁸ Pala kodoja lilās kiral haj thud anθ-āk than le guruveça le tārneça kaj sas kerdo xamos haj čhutǎ len angla lenthe. Ov beślos paśa lenthe tala o stežari zi kana on xales.

⁹ Pala kodoja on phende lesqe:

— Kaj si kiri rromni e Sara?

Haj ov phendās:

— Okote anθ-o korto.

¹⁰ Haj ov phendās:

— Zi bǎrsǎ ke vremja kadaja si te avav palpale tuthe haj dikh, e Sara kiri rromni si te avel lan āk čhavo.

***17:10** Čhinde tele = čirkumćizime

E Sara aŝundās pala o muj le kortosqo. ¹¹ O Avraam haj e Sara sas phure, but bārŝenqe. Le Saraqe ni maj avelas sar le zuvlānqe. ¹² E Sara asajas anθā pesθe haj phendās: „Akanak k-āl phurimata te maj avel man e bukuria le ĉhavenqi? Muro rrom o raj, i ov si phuro!”

¹³ Haj o RAJ phendās le Avraamosqe:

— Sosθe asajas haj phendās e Sara: «Si ĉaĉes te maj bianav? Me sem phuri!» ¹⁴ Si dak buki phari anθa o RAJ? Ke vremja kaj phendem, me avav palpale tuθe haj le Sara si te avel lan āk ĉhavo.

¹⁵ Haj e Sara ni prinzandās haj phendās:

— Ni asajem! — kā sas laqe dar. Haj ov phendās:

— Ni, kā asajan.

O Avraam rugil le Devles

¹⁶ Āl manuŝ uŝtile opre othar te telāren, haj dikhles tele karing e Sodoma, haj o Avraam gelos te nakhave len. ¹⁷ O RAJ phendās:

— Te garavav me kaθar o Avraam so si te kerav?

¹⁸ O Avraam si te aresel āk nāmo baro haj zuralo haj si te avel binekuvintime anθā lesθe saorā nāmuri pa-i phuv. ¹⁹ Alezisardem le Avraamos kā si te sikavel pe ĉhaven haj i lenqe ĉhaven te aŝunen manθar. Kana on keren so si ĉaĉimos haj miŝtimos, o RAJ si te kerel ŝa so ov phendā le Avraamosqe.

²⁰ Haj o RAJ maj phendās:

— O zbārīmos karing e Sodoma haj e Gomora bariolos, haj lenqo bezex si ĉaĉes kadā dā pharo, ²¹ kodolasqe si te dav man tele te dikhav kana ĉaĉes kerdes buki pala o zbārīmos kaj avilos zi manθe. Kana ni avela kadā, si te zonav.

²² Āl manuŝ kodola duriles haj telārdes karing e Sodoma. O RAJ sa maj beŝelas angla o Avraam. ²³ O Avraam paŝilos haj phendās:

— Ĉaĉes si te mudares i le laĉhen haj i kolen kaj keren nasul anθ-āk than? ²⁴ Kana avela anθ-o foro peinda zene laĉhe? Ĉaĉes mudares len i len, haj ni va jertisa o than kodova anθa kola peinda zene laĉhe kaj si anθ-o foro? ²⁵ Te mudares le laĉhen anθ-āk than kolença kaj keren nasul? Kadā si te keres le laĉhença sar kolença kaj keren nasul? Dur tuθar kodoj buki, dur tuθar! Kova kaj krisil saorī phuv ni va kerala ov o ĉaĉimos?

²⁶ Haj o RAJ phendās:

— Kana arakhava peinda zene laĉhe anθ-e Sodoma, si te jertiv saoro than kodova anθa lenθe.

²⁷ Haj o Avraam phendās:

— Ita astardem te dav duma le Rajesqe, haj ni sem maj but sar āk prafo. ²⁸ Kana maŝkar kola peinda

zene laĉhe ni avena panz, mudaresa tu anθā panz saoro foro?

Haj ov phendās:

— Naj te mudarav, kana arakhava anθ-o foro saranda haj panz laĉhe.

²⁹ O Avraam dinās lesqe duma maj angle:

— Kana arakhesa numa saranda zene laĉhe?

Haj o RAJ phendās:

— Naj te mudarav anθa kodola saranda zene.

³⁰ O Avraam phendās:

— Te na xolāos, rugiv tut Raila, kana maj dava duma! Kana arakhadona numa trānda zene laĉhe?

Haj o RAJ phendās:

— Naj te mudarava, kana arakhava trānda zene laĉhe.

³¹ O Avraam phendās:

— Ita astardem te dav duma le Rajesqe. Kana arakhadona biŝ zene laĉhe?

Haj o RAJ phendās:

— Naj te mudarav len anθa kodola biŝ.

³² O Avraam phendās:

— Te na xolāos, rugiv tut Raila, kana maj dava duma maj āk data. Kana arakhadona deŝ zene laĉhe?

Haj o RAJ phendās:

— Naj te mudarav len anθa kodola deŝ zene laĉhe.

³³ Pala sosθe dinās duma le Avraamoça, o RAJ telārdās, haj o Avraam boldinājlos palpale kā pō kher.

O bezex le Sodomaqo haj le Gomoraqo

19 Āl duj inzerā aresles ke Sodoma reakjaça, haj o Lot beŝelas tele ke poarta le Sodomaqo. Kana o Lot dikhlā len, uŝtilo angla lenθe haj bangilos le moça ke phuv. ² Haj phendās:

— Mīrā raj, intrin anθ-o kher tumare robosqo! Beŝen kathe kaj rāt haj thoven tumare pīrne! Texara uŝten anθa-i rāt haj telāren pā tumaro drom!

— Ni — phendes palpale, — ame beŝas kathe avri anθ-o drom kaj rāt.

³ O Lot ni muklā pes lenθar zi kana ĉhutā len andrā anθā pō kher, kerdā lenqe xamos, peklā lenqe marno haj xales.

⁴ On ni sutesas kana āl manuŝ le forosqe, āl manuŝ le Sodomaqe, phure haj i tārne inkonzurisardes lesqo kher, saorā zene kabor sas zi kolesθe palal. ⁵ Dine muj le Lotos haj phende lesqe:

— Kaj si āl manuŝ kaj avile tuθe pe rāt? Inkal len amenqe avri te sovas lença!

⁶ O Lot inklistos lenθe avri, phandadās o udar pala pesθe ⁷ haj phendās:

— Phralalle, rugiv man tumenθe, na keren kadav nasulimos!⁸ Si man duj čheja bară kaj ni zanen muršāsθar. Si te anav len tumenqe avri, keren lença so kamen! Ta na keren khanć kadal manuśänqe kaj avile anθä muro kher!

⁹ Haj on phendes:

— De tut rigaθe!

Maj phendes:

— Kadav manuś avilo te bešel kathe sar sträiino haj kamel te avel amaro krisari? Akanak si te keras tuqe maj nasul sar lenqe!

Dine brinc le Lotos haj pašile te pharaen o udar.¹⁰ Äl duj manuś tinzosardes o vast haj cirdes le Lotos pesθe andrä anθ-o kher, haj phandades o udar.¹¹ Le manuśän kaj sas avri k-o udar le kheresqo korardä len kaθar o maj cijno zi k-o phuro, haj on mardönas te arakhen o udar.

¹² Äl manuś andral pušles le Lotos:

— Kon maj si tut kathe? Zamutre, čhave, čheja haj šä so si tut anθ-o foro, inkal len anθa kadava than,¹³ kä si te xasaras kadava than. Kä areslos lenqo nasulimos äk baro rovimos angla o RAJ, kodolasqe dinä amen drom o RAJ, te mudaras len.

¹⁴ O Lot inklistos haj dinäs дума pe zamutrença kaj lilesas lesqe čheän:

— Ušten, inklen anθa kadava than, kä o RAJ si te mudarel kadava foro!

Dar lesqe zamutre pakānas kä ov kerel perjasa.

¹⁵ Kana kerdinājlos ges älnizerä zorisardes le Lotos phenindos:

— Ušti, le ke rromnä haj i ke duje čheän kaj si kathe, ta na meres i tu anθ-o nasulimos le forosqo!

¹⁶ Kana o Lot maj bešelas, äln duj manuś liles vastenθar les, lesqe rromnä haj lesqe čheän, kä o RAJ kamelas te xastravel les. ĩnkalades len avri, haj mukles len avri anθa o foro.

¹⁷ Pala sosθe ĩnkalades len avri, jekh anθa lenθe phendäs:

— Xastra kö zuvindimos! Ta na dikhes palal, haj ta na bešes anθä nić äk than anθa kadaj Xar! Te areses k-äl plaja ta na meres!

¹⁸ O Lot phendä lenqe:

— O na, Rai!a!¹⁹ Ita kä arakhlem mištimos angla tuθe haj sikadän äk bari mila anθa manθe, ĩnkärindos man te traiv. Dar me ni daštiv te aresav k-äl plaja, kä aresel man o nasulimos haj merav.²⁰ Dikh kadava foro si kadä dä pašä te zav anθä lesθe, haj si i cijno ov! Te daštivas te našav othe! Si kadä dä cijno! Haj si te traiv!

²¹ Haj ov phendä lesqe:

— Dikh, kerav sar tu manges, naj te mudarav kadav foro kaj tu phenes.²² Naš sigo anθä lesθe, kä ni daštiv te kerav khanć zi kana aresesa othe!

Anθa kodoja čhutäs o anav kodole forosqe Coar.²³ ĩnklelas o kham pe phuv kana o Lot areslos k-o Coar.

²⁴ Haj o RAJ kerdäs te del brišind anθ-e Gomora haj Sodoma pučoasaça haj jagaça kaθar o RAJ anθa o ćeri.²⁵ Haj phabardäs kodol foruri, saorä Xar, saorä manuśän anθ-äl foruri haj šä so barilosas pe phuv.²⁶ E rromni le Lotosqi dikhläs pala pesθe haj kerdilis bar lonesqo.

²⁷ O Avraam uštulos de texara anθa-i rät, gelos k-o than kaj bešlos angla o RAJ²⁸ haj dikhläs karing e Sodoma haj e Gomora haj i karing saorä Xar. Haj dikhläs sar vazdelas pes pa-i phuv äk thuv, sar äk thuv anθa-k kuptori.²⁹ Kana o Del mudardäs äln foruri le Xaräqe, däs pes gogi k-o Avraam, haj xastradäs le Lotos anθa o maškar le jagaqo, kä perädäs anθa-l temeli äln foruri kaj o Lot bešlos.

O bezex kaj kerdes les äln čheja le Lotosqe

³⁰ O Lot inklisto anθa o Coar haj bešlos p-äl plaja pe duje čheänça, kä darajlos te bešel anθ-o Coar. Bešlos anθ-äk peštera pire čheänça.³¹ E maj bari phendäs le maj tärnäqe:

— Amaro dad si phuro haj kaθar ma naj nić äk murš te avel amenθe pala o obićej anθä saorä thema.

³² Haj te das amare dades te pel mol, haj te sovas leça kašte daštis te avel amen čhave kaθar amaro dad!

³³ Anθ-e rät kodoja dines pe dades te pel mol, haj e maj bari gelis haj suti pe dadeça. Ov ni zanglās nić kana suti oj haj nić kana uštulis.

³⁴ Koaver ges e maj bari phendäs le maj tärnäqe:

— Dikh, e rät kaj nakhlis me sutem mirä dadeça. Haj te das les mol te pel i anθä kadaj rät, haj za i tu te soves leça, kašte daštis te avel amen čhave kaθar amaro dad!

³⁵ Kerde les i e rät kodoja te pel mol, pala kodoja e maj täрни gelis haj sutis leça. Ov ni zanglās nić kana suti haj nić kana uštili.

³⁶ Äln duj čheja le Lotosqe ačhile khamnä kaθar lenqo dad.³⁷ E maj bari biandäs äk čhavo kaj čhutäs lesqo anav Moab. Ov si o dad saorä moabicenqo anθa o ges de ages.³⁸ E maj täрни biandäs äk čhavo, kaj čhutäs lesqo anav Ben-Ami. Ov si o dad le amoricenqo anθa o ges de ages.

O Del ni muklās le Abimelekos te kerel bezex

20 O Avraam telārdās othar anθ-o Them Negevo. Ačhilos maškar āl thana o Kades haj o Šur, haj othe bešlos sar strāiino anθ-o Gerar. ² O Avraam phendās anθa-i Sara lesqi rromni:

— Si mīrī phej.

O Abimelek, o thagar le Gerarosqo dinās drom haj lilās le Sara.

³ Atunc o Del sikadilos e rāt anθ-āk suno le Abimelekosqe, haj phendā lesqe:

— Ita si te meres anθa-i kauza le zuvlāqi kaj lilān lan, kā si e rromni āk rromesqi!

⁴ O Abimelek, kaj ni pašilosas laθe, phendās:

— Raila, mudares tu čačas āk nāmo kaj naj došalo?

⁵ Ni phendā manqe ov kā si lesqi phej? Haj ni phendās oj korkori kā ov si laqo phral? Me kerdem buki ileča užo haj le vastenča bidošale.

⁶ O Del phendā lesqe anθ-o suno:

— I me zanav kā kerdān buki ileča užo, kodolasqe ferisardem tut te na keres bezex kontra Mīrī. Kodolasqe ni muklem tut te pašos laθe. ⁷ Akanak de le rromes lesqe rromnā palpale, kā ov si prooroko. Si te rugil pes anθa tuθe haj si te trais. Dar kana ni desa lan palpale, te zanes čačas kā si te meres, tu haj sã so si kiro.

⁸ O Abimelek uštilos de texara anθa-i rāt, haj dinās muj saorā manušan pire. Kana phendā lenqe sã so kerdinājlos, āl manuš kodola darajles zurales. ⁹ O Abimelek dinās muj le Avraamos haj phendās lesqe:

— So kerdān amenqe? So bezex kerdem me kontra kiri, da kerdān te avel pesθe manθe haj muro thagarimos āk bezex kadā dā baro? Kerdān karing manθe bukā kaj ni trābular kerde.

¹⁰ Haj o Abimelek maj phendās le Avraamosqe:

— So dikhlān da kerdān kadaj buki?

¹¹ O Avraam boldās palpale:

— Phenavas manqe, anθā kav them naj dar kaθar o Del, haj si te mudaren man anθa-i kauza mīrā rromnāqi. ¹² Aver felo si čačas kā si mīrī phej, e čej mīrā dadesqi. Numa kā naj e čej mīrā daqi, haj aresli te avel manqe rromni. ¹³ Haj kana o Del inkaladā man anθa o kher mīrā dadesqo, phendem le Saraqe: «Te keres manqe kav mištimos: anθā saorā thana kaθar phirasa, te phenes anθa manθe kā sem kō phral!»

¹⁴ O Abimelek lilās brakhā, buznā haj guruva, robi haj roabe, haj dinā len le Avraamosqe, haj dinā

les palpale i lesqe rromnā, le Sara. ¹⁵ O Abimelek phendās:

— Ita muro them si angla tuθe, beš kaj tu kames!

¹⁶ Haj le Saraqe phendās:

— Ita dav ke phrales āk mia rupā. Kadala te avel āk dovada kā san uži, angla sã kaj si tuča, kadā kā angla sã tu san bi došaqo.

¹⁷ O Avraam rugisajlos le Devlesqe, haj o Del sastārdās le Abimelekos, lesqe rromnā haj i lesqe roaben, kadā kā daštisajles te bianen. ¹⁸ Kāc o RAJ phanglāsas saorā pintečā zuvlānqe anθa o kher le Abimelekosqo anθa-i kauza le Saraqi, e rromni le Avraamosqi.

O Isak kerdilos sar phendās o Del

21 O RAJ binekuvintisardās le Sara sar dināsas дума, haj kerdās le Saraqe sar phendās maj anglal. ² E Sara ačhilis khamni, haj biandās* āk čhavo k-āl phurimata le Avraamosqe, ke vremja kaj phendā lan o Del. ³ O Avraam čhutās o anav Isak[†] pe čhavesqo kaj biandā les e Sara. ⁴ Sar poruncisardās lesqe o Del, o Avraam čhindās tele^a pe čhaves le Isakos kana sas les oxto ges. ⁵ Le Avraamos sas les āk šāl bārš kana biandilos lesqo čhavo, o Isak.

⁶ Haj e Sara phendās:

— O Del kerdā man te asav, orkon ašunela si te asal manča.

⁷ Pala kodoja maj phendās:

— Kon pakālas te phenel le Avraamosqe, kā e Sara si te del čuči čhaven? Haj me sa biandem lesqe āk čhavo k-āl phurimata!

E Agar haj laqo čhavo gonime

⁸ O čhavo kerdinājlo baro, haj sas lilo kaθar e čuči. O Avraam kerdās āk baro xamos anθ-o ges kana sas lilo kaθar e čuči o Isak. ⁹ E Sara dikhlās sar asalas o čhavo kaj biandā les le Avraamosqe e eziptjanka Agar ¹⁰ haj phendās le Avraamosqe:

— Gonisar len manθar kadala roaba haj i laqe čhaves, kā kadal čhaves le roabaqo naj te avel les rig anθā amaro bravalimos mīrā čhaveča le Isakoča!

¹¹ So phenelas ni plačujas le Avraamos, kā sas e vorba anθa lesqo čhavo. ¹² Haj o Del phendās le Avraamosqe:

— Ta na xolāos anθa kadala vorbe, anθa o čhavo haj anθa kiri roaba! Ker le Saraqe sã so mangel tuqe, kā anθa o Isak si te avel tut āl čhave kaj phiravena

***21:2** Biandās = kerdās. [†]**21:3** Anθ-e čhib le evreenqi „Isak” xakārdōl „ov asal”.

^a**21:4** Ženeza 17:10

kiro anav.¹³ Haj i le čhaves ke roabaqo si te kerav les äk nămo, kă si kiro čhavo.

¹⁴ Anθă le dujenqo ges, o Avraam uštulo de texara anθa-i răt, lilăs marno haj äk bragi pajeça, dină len le Agaraqe haj čhută len pă laqo dumo. Dină lan i laqe čhaves haj dinăs laqo drom. Oj telărdăs haj phirelas anθ-e Mulani Ber-Šeba.¹⁵ Kana ni maj sas lan paj anθ-e bragi, muklăs pe čhaves tala äk tufa.¹⁶ Haj gelis te bešel angla lesθe dur so čhudes äk barăça, kă phendăs: „Ta na dikhav sar merel muro čhavo!” Bešli othe tele haj rovelas.

¹⁷ O Del ašundăs o rovimos le čhavesqo, haj o inzero le Devlesqo dinăs muj anθa o ćeri ke Agar:

— So si tuqe Agar? Na dara, kă o Del ašundăs o rovimos le čhavesqo othar kaj si!¹⁸ Ušti haj le le čhaves vastesθar, kă si te kerav anθa lesθe äk nămo baro!

¹⁹ O Del deskărdăs laqe jakha haj oj dikhlăs äk xaing pajesqi. Gelis haj pherdăs e bragi paj haj dinăs paj le čhaves te pel.

²⁰ Haj o Del sas le čhaveça kaj barilos. Bešlos anθ-e mulani, haj zanelas te ćirdel le arkoça.²¹ Bešlos anθ-e Mulani Paran haj lesqi dej lilă lesqe äk rromni anθa o Them le Eziptosqo.

O phanglimos maškar o Avraam haj o Abimelek

²² Anθ-e vremja kodoja o Abimelek anθ-äk than le Pikoloça, o maj baro lesqe armataqo, dinăs дума kadă le Avraamosqe:

— O Del si tuça anθă să so keres.²³ Xa manqe sovel p-o Del, kă naj te thares man nić äk data, nić man, nić mīră čhaven, nić le čhaven mīră čhavenqe, haj kă si te avel tut anθa manθe haj anθa o them anθă savo bešes sar străiino mištimos, sar man sas man anθa tuθe.

²⁴ O Avraam phendăs:

— Xav sovel.

²⁵ O Avraam maj rujasas pes le Abimelekosqe anθa-k xaing pajesqi, pă savi čhutesas o vast zoraça äl robi le Abimelekosqe.²⁶ O Abimelek phendăs lesqe:

— Ni zanav kon kerdăs kadaj buki. Tu ni phendăn manqe, haj me ni ašundem zi ages.

²⁷ Haj o Avraam lilăs brakhă, buzăn haj guruva, să dină len le Abimelekosqe, haj kerdes äk phanglimos on äl duj.²⁸ O Avraam čhutăs rigaθe jefta brakhă

tărnă anθa-i turma.²⁹ Haj o Abimelek phendăs le Avraamosqe:

— So si kadal jefta brakhă tărnă kaj čhutăn len rigaθe?

³⁰ Haj ov boldăs palpale:

— Trăbul te les anθa muro vast kadal jefta brakhă tărnă kašte aven manqe mărturia kă me xanadem kadaj xaing.

³¹ Kodolasqe o than kodova bućhol Ber-Šeba* kă othe xales on sovel jekh avresqe.

³² Kadă kerdes on phanglimos ke Ber-Šeba. Pala kadaja o Abimelek uštulos anθ-äk than le Pikoloça, o maj baro lesqe armataqo, haj boldinăjle palpale anθ-o them le filisteenqo.³³ O Avraam čhutăs anθ-e phuv äk dafino kaj kerel lulugă (tamarisk) ke Ber-Šeba, haj othe dinăs muj o anav le RAJesqo, le Devlesqo kaj si vešniko.³⁴ O Avraam bešlos but gesa anθ-o them le filisteenqo sar străiino.

O Avraam čhutino ke proba

22 Pala kadala bukă o Del čhutăs le Avraamos ke proba phenindos:

— Avraam!e!

Haj ov phendăs:

— Italem.

² O Del phendă lesqe:

— Le ke čhaves, kire korkoro čhaves, saves tu jubis les, le Isakos, haj za anθ-o Them Moria haj phabar les anθa manθe p-o plaj kaj si te phenav tuqe!

³ O Avraam uštulo de texara anθa-i răt, čhutăs e šaua pă pō xăr, haj lilăs peça duj sluz tărne haj i le Isakos pe čhaves. Čhindăs äl kašt anθa o phabarimos dă să[†] haj telărdăs k-o than kaj phendă lesqe o Del.⁴ Anθă le trinenqo ges o Avraam vazdăs pe jakha opre haj dikhlăs o than dural.⁵ Haj o Avraam phendăs le tărnenqe:

— Tume bešen kathe le xăreça! Me haj o čhavo si te zas zi okote te inkinos amen, haj si te boldas amen palpale tumenθe.

⁶ O Avraam lilăs äl kašt anθa o phabarimos, čhută len p-äl zeja pe čhavesqe le Isakosqe, lilăs anθ-äl vast e jag haj e čhuri haj telărdes jel duj anθ-äk than.⁷ O Isak dăs дума pe dadeça, le Avraamoça:

— Dadle!

— So si muro čhavo? — phendă lesqe ov. O Isak pale phenel:

***21:31** „Ber” xakărdöl „xaing” haj „šeba” xakărdöl „te xal sovel”.

[†]**22:3** Äk phabarimos dă să si äk zertfa kaj phabol să.

— Ita e jag, ita ĉl kaŝt, ta kaj si o mielo anĉa o phabarimos?

⁸ Haj o Avraam phendĉ lesqe:

— Le Devles si les griĉa te del amen le mielos anĉa o phabarimos, muro ĉhavo.

Haj geles jel duj anĉ-ĉk than.

⁹ Aresles k-o than kaj phendĉ lesqe o Del, haj othe o Avraam vazdĉs ĉk altari, laĉhardĉs ĉl kaŝt p-o altari, pala kodoja phanglĉs pe ĉhaves le Isakos, haj ĉhutĉ les opral p-ĉl kaŝt p-o altari. ¹⁰ O Avraam lilĉs e ĉhuri te ĉhinel pe ĉhaves. ¹¹ Atunĉa o Īnĉero le RAJesqo dĉs muj lesĉe anĉa o ĉeri:

— Avraam!e, Avraam!e!

— Italem! — dĉ les anglal. ¹² O Īnĉero phendĉs:

— Beŝ! Ta na ĉhus o vast p-o ĉhavo, ta na keres lesqe dajĉi! Akanak zanav kĉ daras kaĉar o Del. Kĉ ni Īnkĉrdĉn ke ĉhaves, kire korkoro ĉhaves anĉa manĉe.

¹³ O Avraam vazdĉs pe jakha, haj dikhlĉs pala pesĉe ĉk brakho Īnkurkime le ŝingenĉa anĉ-ĉk stufiŝ. O Avraam gelos haj lilĉs le brakhes haj phabardĉ les anĉa o Del, anĉ-o than pe ĉhavesqo. ¹⁴ O Avraam ĉhutĉs o anav kodole thanesqe: „O RAJ va avela les griĉa”. Kodolasqe phendĉl ages: „K-o plaj le RAJesqo les si les griĉa”.

¹⁵ O Īnĉero le RAJesqo dinĉs muj Īnkĉ ĉk data k-o Avraam:

— ¹⁶ «Pĉ manĉe solaxav,» phenel o RAJ, «anĉa kodoja kaj kerdĉn kadaj buki haj ni Īnkĉrdĉn ke ĉhaves, ke korkoro ĉhaves, ¹⁷ si te binekuvintiv tut but maj but, haj si te butĉrav but maj but ke ĉhaven pala tuĉe, kadĉ sar ĉl stjale le ĉeresqe haj sar o kiŝaj pa-i rig le bare pajesqo. Haj kire ĉhave va avena opre p-ĉl foruri pe duŝmaenqe. ¹⁸ Saorĉ nĉmuri le phuĉqe si te aven binekuvintime anĉĉ kire ĉhave, kĉ tu kerdĉn sar me porunĉisardem.»

¹⁹ O Avraam boldinĉjlos palpale kĉ pire sluz, haj uŝtiles haj telĉrdes anĉ-ĉk than ke Ber-ŝeba, haj o Avraam beŝelas anĉ-e Ber-ŝeba.

Āl ĉhave le Nahorosqe

²⁰ Pala kadala bukĉ maj phendinĉjlos le Avraamosqe: Dikh, e Milka kerdĉs i oj ĉhave ke phralesqe le Nahorosqe. ²¹ Haj si kadĉ: o Uc si o maj baro, o Buz lesqo phral, o Kemuel (o dad le Aramosqo), ²² o Kesed, o Hazo, o Pildaŝ, o Idlaf haj o Betuel. ²³ O Betuel kerdĉs le Rebeka. Kadala si ĉl oxta ĉhave kaj kerdĉ len e Milka le Nahorosqe, o phral le Avraamosqo.

²⁴ Kojaver rromni lesqi, kaj buĉholas Reuma, kerdĉs i oj le Tebahos, le Gahamos, le Tahaŝos haj le Maaka.

E Sara mulis haj o Avraam kindĉs ĉk than te praxol lan

23 E Sara traisajlis ĉk ŝal haj biŝtajefta bĉrŝ. Kadala bĉrŝa traisajlis e Sara. ² E Sara mulis anĉ-o Kirjat-Arba, maj miŝto phendo Hebrono, anĉ-o Them Kanaan. Haj o Avraam gelos anĉ-o korto te ŝĉlil haj te rovel le Sara.

³ O Avraam uŝtilos angla pi muli haj dinĉs дума le ĉhavenĉa le Hetosqe kadĉ:

— ⁴ Me sem ĉk strĉiino avilo maŝkar tumenĉe. Den man ĉk than praxomasqo tumenĉe, kaŝte praxov mirĉ mulĉ!

⁵ Āl ĉhave le Hetosqe dine anglal le Avraamosqe kadĉ:

— ⁶ Aŝun amen, raja! Tu san ĉk manuŝ baro le Devlesqo maŝkar amenĉe. Praxosar ke mulĉ anĉĉ savo si maj laĉho than amenĉar! Niĉ jekh naj ta na mukel tut te praxos ke mulĉ anĉĉ lesqo than praxomasqo.

⁷ O Avraam uŝtilo haj bangilos angla ĉl manuŝ le themasqe, angla ĉl ĉhave le Hetosqe. ⁸ Haj dinĉs дума lenĉa kadĉ:

— Kana arakhen o ĉaĉimos te praxov mirĉ mulĉ, aŝunen man, rugin anĉa manĉe le Efronos o ĉhavo le Coharesqo ⁹ te del man e peŝtera Makpela kaj si lesqi haj si anĉ-o ŝĉro lesqe thanesqo! Anĉĉ laqe love, te avel man than praxomasqo maŝkar tumenĉe!

¹⁰ O Efron beŝelas tele anĉ-ĉk than le ĉhavenĉa le Hetosqe. Haj o Efron o hetito dinĉs anglal le Avraamos te aŝunen ĉl ĉhave le Hetosqe, ŝĉ kaj nakhenas anĉ-e poarta le forosqi:

— ¹¹ Na, muro raj, aŝun man! Kiro te avel o than haj i e peŝtera kaj si anĉĉ lesĉe! Dav len tuqe angla ĉl ĉhave mirĉ nĉmurenqe, haj praxosar ke mulĉ!

¹² O Avraam bangilos anglal manuŝ le themasqe. ¹³ Haj dinĉs дума le Efronosqe kadĉ te aŝunen ĉl manuŝ le themasqe:

— Rugiv tut te aŝunes man! Pokinav ĉaĉes kĉ than, le kathe ĉl love, te daŝtiv te praxov mirĉ mulĉ othe!

¹⁴ Haj o Efron phendĉs palpale le Avraamosqe:

— ¹⁵ Muro raj, aŝun man! Āk kotor phuv ŝtare ŝĉlenqi siklĉ ruposqe, so si kadaja maŝkar amenĉe?*

Te praxos ke mulĉ!

¹⁶ O Avraam xakĉrdĉs le Efronos haj kĪntĉrisardĉs lesqe o rupo kaj phendĉ lesqe anĉ-o aŝunimos le ĉhavenqo le Hetosqe: ŝtar ŝĉla siklĉ rupo, sar k-ĉl

***23:15** 400 siklĉ ruposqe (arĉinto) sas kam 4,6 kg.

manuŝ kaj bikinen. ¹⁷ Haj o than le Efronosqo anĉa-
i Makpela kaj si jekh angla avresĉe le Mamreĉa, o
islazo haj e peŝtera anĉa lesĉe haj saorä stežarä kaj
sas anĉa lesĉe haj anĉa sä lesqe riga, nakhlos ¹⁸ k-o
Avraam angla äĉ have le Hetosqe, haj angla kola kaj
nakhenas anĉ-e poarta le forosqo.

¹⁹ Pala kodoja o Avraam praxosardäs le Sara, lesqi
rromni, anĉ-e peŝtera kaj si anĉ-o islazo Makpe-
la, kaj si jekh angla avresĉe le Mamreĉa, maj miŝto
phendo Hebron, anĉ-o Them Kanaan. ²⁰ Haj kadä o
islazo haj e peŝtera anĉa lesĉe sas zurärde le Avra-
amosqe ka than anĉa praxomasĉe kaĉar äĉ have le
Hetosqe.

E Rebeka haj o Isak

24 O Avraam sas phuro, phuro dä sä, haj o
RAJ binekuvintisardä les anĉa orso buki. ² O
Avraam phendäs pe robosqe le maj phuresqe, kaj sas
o maj baro pä lesqe bukä sä:

— Rugiv tut, ĉhu kō vast tala muro gi! ³ Si te ĉhav
tut te xas sovelä pä o RAJ, o Del le ĉeresqo haj i le
phuäqo, kä naj te les mirä ĉhavesqe rromni anĉa-l
ĉheja le kanaanicenqe kaj beŝav anĉa lenqo maŝkar.
⁴ Haj si te zas anĉa muro them kä mirä manuŝ kaŝte
les rromni mirä ĉhavesqe le Isakosqe.

⁵ O robo dä les anglal:

— Kana ni kamela kodoj ĉhej te avel manĉa anĉ-
o them kadava, träbula te ĩngärav ke ĉhaves anĉ-o
them kaĉar telärdän tu?

⁶ O Avraam phendäs:

— Te arakhes tut haj ta na ĩngäres mirä ĉhaves
othe! ⁷ O RAJ, o Del le ĉeresqo, kaj ĩnkaldä man an-
ĉa o kher mirä dadesqo, anĉa o them mirä nämosqo,
kaj dinä manqe дума haj dä pes manqe armaja phe-
nindos: «Ke ĉhavenqe si te dav kadava them», ov si
te del drom pe ĩnzeros angla tuĉe, haj othar si te les
äk rromni mirä ĉhavesqe. ⁸ Kana e ĉhej ni kamela te
avel tuĉa, si te aves deskärdo kaĉar ki armaj kaj ĉhav
tut te keres lan. Orso avela, ta na ĩngäres mirä ĉha-
ves othe palpale!

⁹ O robo ĉhutäs pō vast tala o gi le Avraamosqo les-
qo raj, haj xaläs sovel kä si te kerel sä kadal bukä.

¹⁰ O robo läŝ deŝ kämile anĉa-l kämile pe rajes-
qe haj telärdäs bute bukänĉa laĉe pe stäpĩnosqe.
Uŝtilo haj telärdä anĉ-e Mesopotamia anĉ-o foro le
Nahorosqo. ¹¹ O robo muklä le kämilen te ĉirden pō
gi anĉa koĉande avri anĉa o foro paŝa äk xaing. Sas

rät, kana äĉ rromnä žanas te ĩnkalaven paj. ¹² Haj
phendäs:

— RAJA, o Del mirä rajesqo le Avraamosqo, rugiv
tut ages te des man baxt, haj te sikaves ki mila kaj
aĉhol mirä rajesqe le Avraamosqe! ¹³ Dikh, beŝav pa-
ŝaj kadaj xaing haj äĉ ĉheja anĉa kadav foro si te aven
te ĩnkalaven paj. ¹⁴ Le ĉhaqe kaj phenav: «Rugiv tut
te bangär ki garnica te päv», haj oj phenela: «Pi haj
si te dav te pen i ke kämilen», kodoja te avel kaj alo-
sardän lan tu anĉa kō robo o Isak! Kadä te prinžanav
kä tu sikadän ki mila kaj aĉhol mirä rajesĉar.

¹⁵ Ov ni termenisardä so phendä, haj ĩnklistis le
garnicaĉa anĉ-o vast e Rebeka e ĉhej le Betuelosqi,
o ĉhavo le Milkaqo, e rromni le Nahorosqi, o phral
le Avraamosqo. ¹⁶ E ĉhej sas but ŝukar, sas ĉhej bari
haj niĉ äk rromes nas les khanĉ laĉa. Haj muklä pes
tele ke xaing, pherdäs pi garnica haj uŝtilis palpale.

¹⁷ Haj o robo naŝlos angla laĉe haj phendäs:

— Rugiv tut, de man äk ĉira paj te päv anĉa ki
garnica!

— ¹⁸ Pi, muro raj! — dinä oj anglal, haj bangärdäs
sigo e garnica p-o vast haj dinä les te pel. ¹⁹ Pala sos-
ĉe dä les te pel ži kaj ĉajlilos, phendä:

— Si te ĩnkalav paj i anĉa ke kämile, te pen ži kaj
ĉajlona.

²⁰ ĉhordäs o paj sigo anĉ-o žgjabo, naŝlis pale ke
xaing te ĩnkalavel paj, haj ĩnkaldäs anĉa saorä kä-
mile lesqe. ²¹ O manuŝ dikhlä pä laĉe haj ni phendäs
khanĉ, kaŝte žanel kana o RAJ dinä les baxt anĉa les-
qo phirimos.

²² Kana äĉ kämile ĉajlile te pen, o manuŝ liläs äk
angrusti sumnakasqi phari äk jepaŝ siklosqi, haj
duj bräcale phare deŝe siklenqe sumnakasqe. ²³ Haj
phendä:

— Kasqi ĉhej san? Rugiv tut te phenes! Si than an-
ĉa amenĉe anĉ-o kher ke dadesqo, te rakäras?

²⁴ Oj phendäs:

— Me sem e ĉhej le Betuelosqi, o ĉhavo le Milkaqo
haj le Nahorosqo.

²⁵ Haj maj phendäs maj angle:

— Si amen suluma haj kas but, haj si i than te
rakären.

²⁶ Kadav manuŝ dinäs koĉa haj bangilos angla o
RAJ ²⁷ phenindos:

— Binekuvintime te avel o RAJ, o Del mirä stäpĩ-
nosqo le Avraamosqo, kaj ni mukläŝ pi mila haj pō
pakämos kaĉar muro stäpĩno. O RAJ andä man k-äĉ
phral mirä stäpĩnosqe.

*24:22 Äk siklo si les kam 12 g.

²⁸ E ĉej naŝlis khere haj phendās angla-i fame-
lia pe daqi sã so kerdās. ²⁹ Le Rebeka maj sas lan ĉk
phral, haj lesqo anav sas Laban. Haj o Laban naŝ-
los avri angla o manuŝ kodova ke xaing. ³⁰ Dikh-
lāsas e angrusti haj ĉl brācale anθ-ĉl vast pe phāqe, haj
aŝundāsas so phendās e Rebeka:

— Kadā dinā manqe duma o manuŝ kodova.

Avilos k-o manuŝ kaj beŝelas le kāmilenĉa ke xa-
ing. ³¹ Haj phendās:

— Av orde, tu kaj san binekuvintime le RAJesθar!
Sosθe te beŝes avri? Laĉhardem o kher haj kerdem
than anθa-l kāmile.

³² O manuŝ ĉntrisajlos anθ-o kher. O Laban ĉhutās
te den tele pa-l kāmile, te den le kāmilen suluma haj
kas haj te anen paj te thoven ĉl pĉrne le manuŝāsqe,
haj i le manuŝānqe kaj sas leĉa. ³³ Pala kodoja dinā
les te xal. Haj o robo phendās:

— Ni xav zi kana ni phenava so si man
phenimasqo.

— De duma! — phendā lesqe o Laban. ³⁴ Haj ov
phendā:

— Me sem o robo le Avraamosqo. ³⁵ O RAJ pher-
dās binekuvintimaĉa mĉrā stāpĉnos, haj areslos but
barvalo. Dā les brakhā, buznā haj guruva, rupo haj
sumnakaj, robi haj roabe, kāmile haj xāra. ³⁶ E Sara,
e rromni mĉrā stāpĉnosqi kerdā lesqe k-ĉl phurimata
ĉk ĉhavo, haj lesqe dās ov sã so si les. ³⁷ Muro stāpĉ-
no ĉhutā man te solaxav: «Ta na les mĉrā ĉhavesqe
rromni anθa-l ĉheja le kanaanicenqe kaj beŝav anθ-
o lenqo them! ³⁸ Haj te zas anθ-o kher mĉrā dadesqo
haj i kã mĉrā manuŝ, othar te les lesqe rromni!»
³⁹ Me phendem mĉrā stāpĉnosqe: «Kana ni kamela e
rromni te avel pala ma?» ⁴⁰ Haj ov phendā manqe:
«O RAJ, kaj me phirav anglal lesθe, dela drom pe ĉn-
zeros tuĉa, si te del tut baxt anθā kō phirimos, haj
si te les mĉrā ĉhavesqe ĉk rromni kaθar mĉrā manuŝ
haj anθa o kher mĉrā dadesqo. ⁴¹ Va avesa deskārdo
kaθar mĉrĉi sovel, kana zasa kã mĉrā manuŝ haj naj
te den lan tuqe, si te avel deskārdo kaθar e sovel kaj
keres lan manqe.»

⁴² Me areslem ages ke xaing haj phendem: «RAJA,
o Del mĉrā stāpĉnosqo le Avraamosqo! Kana kamesa
te des man baxt pã kav drom kaj me zav, ⁴³ dikh, me
beŝav kathe ke xaing. Haj e ĉhej kaj va ĉnkalela paj
haj kaj si te phenav laqe: ‘Rugiv tut, de man ĉk ĉĉra
paj anθa ki garnical’, ⁴⁴ haj si te phenel manqe: ‘Pi
i tu, haj si te ĉnkalelav paj i ke kāmilenqe’, e ĉhej
kodoja te avel e rromni kaj o RAJ del lan anθa o ĉhavo
mĉrā stāpĉnosqo!»

⁴⁵ Zi kaj te termeniv te rugiv man anθā muro ilo,
dikh, ĉnklistis e Rebeka le garnicaĉa p-o dumo, mu-
klā pes ke xaing haj ĉnkalelā paj. Me phendem laqe:
«De man, rugiv tut, te pāv!» ⁴⁶ Oj sigo bangārdās e
garnica poa dumo haj phendās: «Pi haj si te dav i ke
kāmilen te pen.» Me pilem haj oj dinās i mĉrā kāmī-
len te pen. ⁴⁷ Me puŝlem lan: «Kasqi ĉhej san?» Haj oj
phendās: «Sem e ĉhej le Betuelosqi, o ĉhavo le Naho-
rosqo haj le Milkaqo.» ĉhutem laqe e angrusti anθ-o
nakh haj ĉl brācale p-ĉl vast. ⁴⁸ Pala kodoja dinem
koĉa haj bangilem angla o RAJ, haj binekuvintisar-
dem le RAJes, o Del mĉrā stāpĉnosqo le Avraamosqo,
haj dinā man o drom o ĉaĉo, te lav le ĉheja le phra-
lesqi mĉrā stāpĉnosqo anθa lesqo ĉhavo. ⁴⁹ Akanak
kana kamen te sikaven kã sen laĉhe haj pakāmaĉa
karing muro stāpĉno, phenen manqe! Kana ni, phe-
nen manqe pale, te zanav te zav anθā aver rig!

⁵⁰ O Laban haj o Betuel dine les anglal:

— Kadaj buki kaθar o RAJ avel, ame ni daŝtis te
phenas niĉ nasul niĉ miŝto. ⁵¹ Itali e Rebeka si an-
gla tuθe, le lan haj za, te avel rromni anθa o ĉhavo
ke stāpĉnosqo, sar phendās o RAJ!

⁵² Kana aŝundās o robo le Avraamosqo lenqi vorba,
bangilos ke phuv angla o RAJ. ⁵³ Haj o robo ĉnkalelā
bukā ruposqe, sumnakasqe haj hurjaimos, kaj dā len
le Rebekaqe, haj maj dinā sa kadā bukā laĉhe laqe
phrales haj laqe da.

⁵⁴ Pala kodoja xales haj piles, ov haj ĉl manuŝ kaj
sas leĉa, haj rakārdes. De texara kana uŝtiles, o robo
phendā:

— Muken man te zav palpale kã muro stāpĉno!

⁵⁵ O phral haj e dej le ĉhāqi phende:

— E ĉhej te maj aĉhol ĉk ĉĉra amenĉa, barem deŝ
ges! Pala kodoja daŝtil te telārel.

⁵⁶ Haj ov phendā lenqe:

— Ta na ĉnkāren man, kana o RAJ dinā man baxt pã
muro drom! Muken man te telārav te zav kã muro
stāpĉno!

⁵⁷ Atunĉ on phendes palpale:

— Te das muj le ĉheja haj te puĉas lan!

⁵⁸ Dine muj le Rebeka haj phende laqe:

— Kames te zas kadal manuŝāĉa?

— Kamav — phendās oj.

⁵⁹ Mukles pe phā le Rebeka te telārel pe dojkāĉa,
le roboĉa le Avraamosqo haj lesqe manuŝānĉa. ⁶⁰ Bi-
nekuvintisarde le Rebeka haj phende laqe:

— O amari phej, te areses e dej mienqi,
deŝe mienqi,

haj ke ĉhave te aven opral
p-ĉl foruri pe duŝmanenqe!

⁶¹ E Rebeka uštilis pe roabença, inkleste p-äl kämile haj telärde pala kodova manuś. Kadă lilăs o robo le Rebeka haj telärde.

⁶² O Isak boldinājlosas kaθar e xaing Lahaj-Roi,^b kă beśelas anθ-o Them Negevo. ⁶³ Anθ-äk răt o Isak inklestoslas te avel korkoro te gindil p-o islazo, haj vazdăs pe jakha haj dikhlăs kă avenas nište kămile. ⁶⁴ E Rebeka vazdăs i oj pe jakha haj dikhlăs le Isakos, haj dină pes tele sigo paj kămila. ⁶⁵ Haj phendăs le robosqe:

— Kon si o manuś kadava kaj avel angla amenθe p-o islazo?

O robo dină lan anglal:

— Si muro stăpino.

Atunća oj lilăs pi bazmava haj učhardili.

⁶⁶ O robo phendăs le Isakosqe saoră bukă kaj kerdă len. ⁶⁷ O Isak ingărdă le Rebeka anθ-o korto pe daqo, le Saraqo. Lilăs le Rebeka dă rromni haj jubisardă lan. Kadă sas mingijme o Isak, kă xasardăs pe da.

Kolaver čhave le Avraamosqe

25 O Avraam maj lilăs pesqe äk rromni kaj bucholas Ketura. ² Oj kerdăs lesqe le Zimranos, le Jokśanos, le Medanos, le Madianos, le Isbakos haj le Śuahos. ³ O Jokśano kerdăs le Sebas haj le Dedanos. Äl čhave le Dedanosqe sas äl aśurimi, äl letuśimi haj äl leumimi. ⁴ Äl čhave le Madianosqe sas o Efa, o Efer, o Enoh, o Abida haj o Elda. Să kadala sas äl čhave le Keturage.

⁵ O Avraam dinăs să so les sas les k-o Isak. ⁶ Le čhaven kolavren kaj kerde len aver rromnă lesqe, o Avraam dină len daruri, haj kabor ov sas zuvinđo, durărdă len paśa pō čhavo o Isak, kaθar inklel o kham, anθ-o Them Kedem.

O merimos le Avraamosqo

⁷ Äl ges le Avraamosqe kaj ov traisajlos sas äk śäl haj jeftadeśa haj panž bärś. ⁸ O Avraam dină pō duxo haj mulos pala äk śukar phurimos, purano anθ-äl bärśa haj ćajlo gesenθar, haj nakhlos anθ-o rindo pe phurenqo. ⁹ O Isak haj o Ismael, lesqe čhave, praxosarde les anθ-e peštera Makpela kaj si jekh angla avresθe le Mamreça, anθ-o islazo le Efronosqo o čhavo le Coharesqo, o hetito. ¹⁰ Kadava si o islazo kaj kindăsas les o Avraam kaθar äl čhave le Hetosqe. Othe sas praxome o Avraam haj lesqi rromni e Sara. ¹¹ Pala sosθe

mulos o Avraam, o Del binekuvintisardăs lesqe čhave le Isakos. Ov beśelas paśaj xaing Lahaj-Roi.

Äl čhave le Ismaelosqe

¹² Kadala si äl bukă kaj kerdiles anθ-o nămo Ismael, o čhavo le Avraamosqo kaj kerdă les le Avraamosqe e eziptjanka Agar, e roaba le Saraqi. ¹³ Kadala si äl anava le čhavenqe le Ismaelosqe, sar sas amenqe phende: o Nebajot, o čhavo o maj baro le Ismaelosqo, o Kedar, o Adbeel, o Mibsam, ¹⁴ o Miśma, o Duma, o Masa, ¹⁵ o Hadad, o Tema, o Jetur, o Nafis haj o Kedma. ¹⁶ Kadala si äl čhave le Ismaelosqe; kadala si lenqe anava, lenqe gava haj lenqe śatre. On sas deśuduj bulibaśa, fiosavo bulibaśa pe nămoça. ¹⁷ Äl ges le Ismaelosqe kaj ov traisajlos sas äk śäl haj trănda haj jefta bärś. Ov dinăs pō duxo haj mulos, haj nakhlos anθ-o rindo pe phurenqo. ¹⁸ Äl čhave pala lesθe beśles maśkar o Havila haj o Śur, karing o esto kaθar o Ezipto, sar zas karing o Aśur. On lačhardile haj beśles dur kaθar kolaver čhave le Avraamosqe.

O Isak

(25:19—28:9)

O Esau haj o Jakov

¹⁹ Kadala si äl bukă kaj kerdiles anθ-o nămo Isak, o čhavo le Avraamosqo. O Avraam kerdăs le Isakos. ²⁰ Le Isakos sas les saranda bärś kana lilăs dă rromni le Rebeka, e čhej le Betuelosqi, kaj sas anθa o nămo Aram, anθa o Padan-Aram, e phej le Labanosqi, o arameno. ²¹ O Isak rugisajlos le RAJesqe anθa pi rromni, kă ni kerelas čhave, haj o RAJ aśundă les. Lesqi rromni e Rebeka ačhilis khamni. ²² Äl čhave mardōnas anθa laqo pār, haj oj phendăs: „Sosθe kerdōl kadă mança?” Gelis te pućel le RAJes. ²³ Haj o RAJ phendăs laqe:

— Duj nămuri si
anθă kō pār,
duj poporă si te despărcin pes
anθa kō pār.
Jekh anθa kadala nămuri
si te avel maj zuralo
dă sar koaver.

O maj baro si te služil le maj cijnesqe.

²⁴ Pherdiles äl gesa kana trăbulas te kerel, haj ća-ćes anθă laqo pār sas duj čhave. ²⁵ Kova anglal inklesto dă să lolo, lesqo trupo sas sar äk poştin pherdo

^b24:62 3eneza 16:14

bal, haj kodolasqe ċhutes lesqo anav Esau.* ²⁶ Pala kodoja ĳnklistos lesqo phral, kaj ĳnkārelas le vasteċa kilkijesθar le Esaos. Haj kodolasqe ċhutes lesqo anav Jakov.† Le Isakos sas les ōvardeš bārs kana kerdiles on.

O Esau bikinel pō drepto dā angluno

²⁷ Āl ċhave kadala kerdile bare. O Esau areslos āk vīnātori laċho, āk manuš kaj bešelas maj but p-o kīmpo, dar o Jakov sas āk manuš gogāver, kaj bešelas khere anθ-āl korturi. ²⁸ O Isak jubilas le Esaos, kā plaċolas les lesqo vīnāmos; e Rebeka jubilas maj but le Jakovos.

²⁹ Āk data kana o Jakov kiravelas āk zumi, o Esau avilos poa kīmpo khino mulo. ³⁰ Haj o Esau phendās le Jakovosqe:

— Rugiv tut, de ma te xav anθa kadav xamos lolo, kā sem khino mulo.

Kodolasqe dinā pes lesqe o anav Edom.‡ ³¹ O Jakov phendās:

— Bikin manqe maj anglal kō drepto dā angluno!

³² O Esau boldā lesqe palpale:

— Dikh man, sem pā merimasθe, sosθe te avel man kadav drepto dā angluno?

³³ Haj o Jakov phendās:

— Xa manqe sovel maj anglal!

O Esau xalā lesqe sovel, haj kadā bikindās pō drep-to dā angluno le Jakovosqe. ³⁴ Atunc o Jakov dinās le Esaos marno haj zumi lintjaqi. Ov xalās haj pilās. Pala kodoja uštilos haj telārdās.

Haj kadā ni ĳnkārdās o Esau sāma kaθar pō drepto dā angluno.

O Del phenel kā va binekuvintila le Isakos sar binekuvintisardās le Avraamos

26 Sas bokh anθ-o them, aver bokh sar e anglu-ni, kaj sas p-o timpo le Avraamosqo. O Isak gelos k-o Abimelek, o thagar le filisteenqo k-o Gerar. ² O RAJ sikadilos lesqe haj phendā lesqe:

— Na za anθ-o Ezipto! Aċho anθ-o them kaj phenav tuqe te trais! ³ Beš sar strāiino anθā kadava them! Me si te avav tuċa, haj si te binekuvintiv tut, kā saorā thana kadala si te dav len tuqe haj ke ċhavenqe. Si te ĳnkārav mīrī sovel kaj kerdem lan ke dadesqe le Avraamosqe. ⁴ Si te butārav ke ċhaven pala tuθe, kadā sar āl stjale le ċeresqe. Va dava ke ċhavenqe saorā thana kala. Anθā tuθe si te aven binekuvintime saorā nāmuri pa-i phuv, ⁵ kā o Avraam

ašundās so me phendem, ĳnkārdās so manglem lesqe, haj pāzisardās mīrā porunc, mīrā krisimata haj mīrā sikaimata.

⁶ Kadā o Isak aċhilos anθ-o Gerar.

⁷ Kana āl manuš kodole thanesqe puċenas les anθa lesqi rromni, ov phendās:

— Si mīrī phej.

Kā sas lesqe dar te phenel: „Si mīrī rromni”, ta na mudaren les āl manuš kodole thanesqe anθa-i kauza le Rebekaqi, kā sas āk zuvli šukar.

⁸ Pala so bešles othe but timpo, kerdinājlos kā o Abimelek, o thagar le filisteenqo, dikhindos poa zamo, dikhlās le Isakos kaj khelelas pesqe pe rromnāċa le Rebekaċa. ⁹ O Abimelek dinās drom te den muj le Isakos haj phendās lesqe:

— Si ki rromni, naj kadā? Sosθe phendān kā si ki phej?

O Isak dinās les anglal:

— Phendem kadā ta na merav anθa laqi kauza.

¹⁰ Haj o Abimelek phendās:

— So kerdān amenqe? So ušuro daštisajlosas da jekh anθa o poporo te sovel ke rromnāċa, haj andāsas o bezex pā amenθe.

¹¹ Atunca o Abimelek dinās kadaja porunka saorā poporosqe:

— Kon lela pes kaθar o manuš kadava sau lesqe rromnāθar si te avel mudardo.

Sar pō dad, o Isak xalā pes le filisteenċa anθa-l xainga

¹² O Isak kerdās semānāaturi anθ-o them kodova, haj kidās but rodo anθ-o bārs kodova, kā o RAJ binekuvintisardās les. ¹³ Kadā o manuš kadava bravardilos, andā pesqe maj but bukā, zi kana areslos but bravallo. ¹⁴ Sas les but brakhā, buznā, guruva haj but robi. Kodolasqe le filisteenqe sas lenqe xoli pā lesθe. ¹⁵ Āl filistā pherdes phuvāċa āl xainga save xanadāsas len āl robi lesqe dadesqe, le Avraamosqe, kana ov trailas. ¹⁶ O Abimelek phendās le Isakosqe:

— Telār amenθar, kā areslān but maj zuralo dā sar amenθe.

¹⁷ O Isak telārdās othar haj kerdās pi šatra anθ-e Xar Gerar, haj bešlos othe.

¹⁸ O Isak xanadās pale āl xainga le pajesqe kaj sas xanade anθ-āl gesa lesqe dadesqe, le Avraamosqe, save pherdāsas len āl filistā pāċe mulos o Avraam. Haj ċhutās lenqe pale kodola anava save ċhutāsas len lesqo dad. ¹⁹ Āl robi le Isakosqe maj xanade anθ-

***25:25** O anav Esau xakārdōl bal. †**25:26** O anav Jakov xakārdōl kilkiĳ. ‡**25:30** Edom xakārdōl lolo.

e xar haj othe dines p-äk xaing pajeça laçho. ²⁰ Äl çobaja anða o Gerar xale pes le çobaënça le Isakosqe: „O paj si amaro.” O Isak çhutäs le xaingaçe o anav Esek,* kä xalesas pes leça. ²¹ Pale xanades aver xaing, anða-i kauza savjaqi pale xale pes, kodolasqe phen-de laqe Sitna.† ²² Mukisajlos othar haj xanadäs aver xaing, haj anða-i laqi kauza ni maj xale pes. Dinä la o anav Rehobot,‡ haj phendäs „Kä o RAJ dinä amen äk than baro kašte aven amen çhave anθ-o them.” ²³ Othar gelos ke Ber-Şeba. ²⁴ O RAJ sikadilos lesqe anθ-e rät kodoja haj phendäs lesqe:

— Me sem o Del ke dadesqo le Avraamosqo. Na dara kä me sem tuça, si te binekuvintiv tut haj si te butärav ke çhaven anða-i kauza mîrâ robosqi le Avraamosqi.

²⁵ Othe o Isak vazdäs äk altari haj däs muj k-o RAJ pä lesqo anav. Vazdäs pö korto, haj sa othe äl robi le Isakosqe xanades äk xaing.

Sar pö dad, o Isak kerdäs äk phanglimos le Abimelekoça

²⁶ O Abimelek avilos lesθe anða o Gerar pe amaleça le Ahuzoça haj le Pikoloça, o maj baro lesqe armataqo. ²⁷ O Isak phendäs lenqe:

— Sosθe avilen manθe tume kaj ni dikhen man, haj kerden man te telärav tumenθar?

²⁸ On phendes:

— Dikhas çaçes kä o RAJ si tuça, kodolasqe phenas te avel äk sovel maşkar amenθe haj tuθe, haj te keras äk phanglimos tuça, ²⁹ kä naj te keres amenqe niç äk nasulimos, sar niç ame ni liläm amen tuθar, haj kerdäm tuqe numa miştimos, haj mukläm tut te teläres paçça. Akanak san binekuvintime kaθar o RAJ.

³⁰ O Isak kerdäs lenqe äk sinia haj xales haj piles. ³¹ Uştiles detexara anða-i rät haj kerdes äk phanglimos jekh avreça. O Isak nakhadä len mišto, haj on geles paçça. ³² Anθ-o ges kodova nişte robi le Isakosqe aviles te den дума anða-i xaing kaj xanavenas la, haj phendes lesqe:

— Dinäm k-o paj!

³³ Haj ov çhutä laqe anav Şiba. Kodolasqe o foro buçhol Ber-Şeba¶ zi anθ-o ges dä ages.

O Esau insurisajlos rromnänça sträiinja

³⁴ Kana sas les saranda bärs, o Esau läs dä rromnä le Judita, e çhej le Beeresqi o hetito, haj le Basmata, e

çhej le Elonosqi o hetito. ³⁵ On sas äk baro xolärimos anða o Isak haj e Rebeka.

O Isak binekuvintil le Jakovos

27 Kana o Isak phurilos, haj lesqe jakha ma nas laçhe, kadä kä ni maj dikhelas, dinäs muj pe çhaves le maj bares le Esaos, haj phendes lesqe:

— Çhave!a!

Haj ov phendäs:

— Italem.

² O Isak phendäs:

— Dikh, me phurilem haj ni zanav o ges kana me merav. ³ Akanak rugiv tut, le ke arme, o harko haj e tolba, za k-o kîmpo haj astar manqe dajçi! ⁴ Ker manqe äk xamos laçho sar plaçol man, haj an les te xav, te binekuvintiv tut zi kana te merav.

⁵ E Rebeka ašundäs so phenelas o Isak pe çhavesqe, le Esaosqe. Haj o Esau gelos p-o kîmpo te astarel dajçi haj te anel. ⁶ Pala kodoja e Rebeka phendäs pe çhavesqe le Jakovosqe:

— Dikh, ašundem ke dades dindos дума ke phralesqe, le Esaosqe: ⁷ «An manqe so astares haj ker manqe äk xamos laçho te xav, haj si te binekuvintiv tut angla o RAJ maj anglal zi kaj te merav.» ⁸ Akanak ašun muro çhavo so phenav tuqe, haj ker so porunçiv tuqe. ⁹ Za k-o kîrdo haj le manqe duj jež laçhe, kašte kerav anða lenθe ke dadesqe äk xamos laçho sar plaçol les. ¹⁰ Tu si te ingäres les ke dadesqe te xal les, kašte binekuvintil tut maj anglal zi kaj te merel.

¹¹ O Jakov dinäs anglal pe da le Rebeka:

— Dikh, muro phral o Esau si balalo, haj me ni sem.

¹² Daştil pes ka muro dad te çhul o vast pä ma, haj si te avav äk xoxamno angla lesθe, haj anθ-o than le binekuvintimasqo kerav te avel pä ma e armaj.

¹³ Lesqi dej phendäs lesqe:

— Ki armaj, muro çhavo, te perel pä manθe! Numa ašun so me phenav haj za da an les manqe!

¹⁴ O Jakov gelos haj lilä len haj andä len pe daqe. Oj kerdäs äk xamos laçho sar plaçolas lesqe dades. ¹⁵ Äl coale kaj sas maj laçhe le Esaosqe, laço çhavo o maj baro, arakhadonas khere. E Rebeka lilä len haj çhutä len p-o Jakov, laço çhavo o maj tärno. ¹⁶ Uçhardä lesqe le morkhäça le ježenqi äl vast haj e kor kaj nas bal, ¹⁷ haj dinäs anθ-äl vast pe çhavesqe le Jakovosqe o xamos o laçho haj o marno kaj kerdäs les.

¹⁸ Ov avilos kä pö dad haj phendäs:

— Dadle!

***26:20** O anav Esek xakärdöl „xan pes”. †**26:21** E Sitna xakärdöl „xoli”, „marimos”, „xale pes”.

‡**26:22** Rehobot xakärdöl „äk than deskärdö”, „äk than baro”. ¶**26:33** Şiba xakärdöl sovel

Haj ov phendās:

— Italem, savo san tu, muro ĉhavo?

¹⁹ O Jakov dinās anglal pe dades:

— Me sem o Esau, kō ĉhavo o angluno. Kerdem so phendān manqe. Uŝti, rugiv tut, beŝ da xa anĉa so me astardem, kaŝte binekuvintis man!

²⁰ O Isak phendās pe ĉhavesqe:

— Sar arakhlān les kadā dā sigo, muro ĉhavo?

O Jakov dinā les anglal:

— O RAJ, o Del kiro, inkaladā les angla manĉe.

²¹ O Isak phendās le Jakovosqe:

— Paŝo te ĉhav o vast pā tuĉe, muro ĉhavo, te zana kana san ĉaĉes muro ĉhavo o Esau sau ni!

²² O Jakov paŝilos paŝa pō dad o Isak, kaj ĉhutās o vast pā lesĉe haj phendās:

— O glaso si o glaso le Jakovosqo, dar āl vast si āl vast le Esaosqe.

²³ Ni prinzandā les, kā lesqe vast sas balale, sar āl vast lesqe phralesqe, o Esau, haj binekuvintisardā les. ²⁴ Phendās:

— Ĉaĉes tu san muro ĉhavo o Esau?

O Jakov phendās:

— Me sem.

²⁵ O Isak phendās:

— An manqe te xav anĉa kō astarimos, kaŝte binekuvintiv tut.

O Jakov andā lesqe, haj ov xalās, andā lesqe i mol haj pilās. ²⁶ Lesqo dad o Isak phendās lesqe:

— Paŝo haj ĉumide man, muro ĉhavo!

²⁷ O Jakov paŝilos haj ĉumidā les. Kana o Isak xakārdās o khanglimos lesqe coalenqo, binekuvintisardās les:

— Dikh, o khandimos mīrā ĉhavesqo si sar āk khandimos āk kīmposqo kaj binekuvintisardā les o RAJ.

²⁸ Te del tut o Del roua anĉa o ĉeri,

haj pravarimos anĉa-i phuv,

giv haj mol but.

²⁹ Te služin tuqe āl manuŝ,

haj āl poporā te bangōn angla tuĉe!

Te aves o stāpino ke nāmosqo,

haj āl ĉhave ke daqe te bangōn angla tuĉe!

Dino armaja

te avel orkon dela tut armaja,

haj binekuvintime

te avel orkon va binekuvintila tut!

³⁰ Kana o Isak termenisardāsas te binekuvintil le Jakovos, haj doar telārdāsas o Jakov kaĉar pō dad o

Isak, lesqo phral, o Esau, boldinājlos kaĉar o astarimos. ³¹ Kerdās i ov āk xamos laĉho, haj ingārdā les pe dadesqe. Phendās pe dadesqe:

— Dad!e, uŝti haj xa anĉa muro astarimos, kaŝte binekuvintis man!

³² Lesqo dad, o Isak, phendās lesqe:

— Kon san tu?

Ov dā les anglal:

— Me sem kō ĉhavo o angluno, o Esau.

³³ O Isak izdraja but zurales haj phendās lesqe:

— Kon si kodova kaj astardās haj andā manqe? Me xalem anĉa sā, anglal zi kaj te aves tu, haj binekuvintisardem les. Ĉaĉes si te avel binekuvintime.

³⁴ Kana o Esau aŝundās āl vorbe pe dadesqe, inkaladā cipimata pherde kerkimos, haj phendās pe dadesqe:

— Binekuvintisar man i man dad!e!

³⁵ O Isak phendās:

— Kō phral avilos atharimaĉa haj lilās ki binekuvintarja.

³⁶ O Esau phendās:

— Da, na anĉa khandimos ĉhutes lesqo anav Jakov? Kā thardā man duvar. Lilā manqe muro drepto dā angluno, haj akanak lilā i mīri binekuvintarja!

Atunĉa puŝlās:

— Ni inkārdān niĉ āk binekuvintarja anĉa manĉe?

³⁷ O Isak dinās anglal le Esaos:

— Dikh, kerdem les stāpino pā tuĉe, haj dinem les ka služitorā saorā phralen lesqe, dinem les giv haj mol nevi. Haj anĉa tuĉe, muro ĉhavo, so daŝtiv te maj kerav?

³⁸ O Esau phendās pe dadesqe:

— Dad!e, naj tut dekīt āk binekuvintarja? Binekuvintisar man i man dad!e!

Haj o Esau vazdās o glaso haj rujas. ³⁹ Lesqo dad o Isak dinā les anglal:

— Dikh!

Kō kher si te avel dur

kaĉar o pravarimos le phuāqo,

haj kaĉar e roua le ĉeresqi opral.

⁴⁰ Si te trais anĉa ki sabia,

haj si te služis ke phralesqe.

Dar kana va vazdesa tut,

si te ĉhines lesqo žugo pa ki kor.

⁴¹ O Esau astardās xoli p-o Jakov, anĉa-i kauza le binekuvintarqi lesqe dadesqi. Phenelas anĉa pō ilo:

***27:36** Jakov maj xakārdōl „tharimos”.

— Āl gesa Āl kale le rovimasqe pala muro dad si paŝā, haj pala kodoja si te mudarav mīrā phrales le Jakovos.

O Jakov telārel te arakhel pesqe rromni

⁴² Kana phendes le Rebekaqe Āl dume le Esaosqe, laqe ĉhavesqe o maj baro, atunĉa dās drom pala o Jakov, laqo ĉhavo maj tārno, haj phendās lesqe:

— Dikh, kō phral, o Esau, mīngiil pes kā si te mudarel tut. ⁴³ Akanak muro ĉhavo, aŝun manĉar! Naŝ kā muro phral o Laban anθ-o Harano, ⁴⁴ haj aĉho les-θe Āk ĉira timpo, zi kana inklela e xoli ke phralesqi! ⁴⁵ Kana nakhela o nasulimos ke phralesqo haj bistrela so kerdān lesqe, si te dav drom te del tut muj. Sosθe te xasarav tumen i le dujen anθ-Āk ges?

⁴⁶ E Rebeka phendās le Isakosqe:

— Ĉajlilem viaca anθ-a-i kauza le rromnānqi hetito. Kana sa kadā o Jakov lela Āk rromni hetito, anθ-a-l ĉheja kadal themosqe, ni kamav te maj traiv!

28 O Isak dinā muj le Jakovos, binekuvintisardā les, haj dinā les e porunka kadaja:

— Ta na les tuqe rromni anθ-a-l ĉheja anθa o Kanaano! ² Sigo za k-o Padan-Aram, anθ-o kher le Betuelosqo, o dad ke daqo, haj le tuqe othar Āk rromni anθ-a-l ĉheja le Labanosqe, o phral ke daqo! ³ O Del o Maj Zuralo te binekuvintil tut, te kerel tut te aven tut ĉhave, te butārel tut, kaŝte areses maj but poporā! ⁴ Te del tut e binekuvintarja le Avraamosqi tuqe haj i ke ĉhavenqe pala tuθe haj te avel kiro o them kaj beŝes akanak sar strāiino, o them kaj dinā les le Avraamosqe!

⁵ O Isak dinā drom le Jakovos. Ov gelos k-o Padan-Aram, k-o Laban, o ĉhavo le Betuelosqo o arameno, o phral le Rebekaqo, e dej le Jakovosqi haj le Esaosqi.

⁶ O Esau xakārdās kā o Isak binekuvintisardās le Jakovos, haj dinā les drom k-o Padan-Aram te lel pesqe rromni othar, haj kā binekuvintindos les dinā les e porunka kadaja: „Ta na les tuqe rromni anθ-Āl ĉheja anθa o Kanaano!” ⁷ Haj xakārdās kā o Jakov aŝundās kaθar pō dad haj pi dej haj telārdās k-o Padan-Aram.

⁸ O Esau kadā xakārdās kā Āl ĉheja le kanaaniceqe ni plaĉolas lesqe dades le Isakos. ⁹ Gelos k-o Ismael haj maj lilā pesqe dā rromni, paŝa Āl rromnā kaj maj sas les: le Mahalata, e phej le Nebajotosqi, e ĉhej le Ismaelosqi, o ĉhavo le Avraamosqo.

O Jakov

(28:10–36:43)

O RAJ kerdās phanglimos le Jakovoĉa

¹⁰ O Jakov telārdās anθ-a-i Ber-Ŝeba haj zalas karing o Harano. ¹¹ Areslos anθ-Āk than haj aĉhilos pe rāt, kā pelosas o kham. Lilās Āk bar othar, ĉhutā les tala o ŝāro haj sutos anθā kodova than. ¹² Dikhlās suno: Ita, Āk skara ĉhutini pe phuv haj laqo ŝāro areselas zi k-o ĉeri. Āl iinzerā le Devlesqe uŝtenas haj denas pes tele pe skara kodoja. ¹³ O RAJ beŝelas opre pā la haj phenelas:

— Me sem o RAJ, o Del ke dadesqo le Avraamosqo, haj o Del le Isakosqo. E phuv pā savi san suto si te dav la tuqe haj ke ĉhavenqe pala tuθe. ¹⁴ Ke ĉhave si te aven kadā dā but, sar si o kiŝaj pe phuv, haj si te barōs anθā saorā riga. Anθā tuθe haj anθā ke ĉhave si te aven binekuvintime saorā nāmuri pa-i phuv. ¹⁵ Dikh, me sem tuĉa. Si te pāziv tut anθā orso than kaθar phiresa, si te anav tut palpale anθ-o them kadava, kā naj te mukav tut, zi kana ni kerava so phendem tuqe.

¹⁶ O Jakov uŝtilos anθa o suno haj phendās:

— Ĉaĉes o RAJ si anθ-o than kadava, haj me ni zanglem.

¹⁷ Sas lesqe dar haj phendās:

— Kabor dā darano si o than kadava, kathe si o kher le Devlesqo, kathe si e poarta le ĉerurenqi!

¹⁸ Uŝtilos de texara anθ-a-i rāt, lilās o bar kaj ĉhutāsas les tala o ŝāro haj ĉhutā les sar ŝtilpo animasqo gogi, haj ĉhordās untdelemno p-o bar. ¹⁹ Ĉhutās kodole thanesqe o anav Betel,* dar maj anglal o foro buĉholas Luz. ²⁰ O Jakov xalās sovel le Devlesqe:

— Kana o Del avela manĉa haj pāzila man pā muro drom kaj zav, kana dela man marno te xav haj coale te hurārov, ²¹ kaŝte boldav man paĉāĉa anθ-o kher mīrā dadesqo, atunĉa o RAJ si te avel muro Del. ²² Haj o bar kadava kaj ĉhudem les sar ŝtilpo animasqo gogi, si te avel o kher le Devlesqo haj si te dav tut le deŝenqi rig anθa ŝā so des man.

O Jakov anθ-o Haran

29 O Jakov telārdās k-o drom haj gelos anθ-o them kolenqo kaj beŝen karing inklel o kham. ² Dikhlās p-o kimpo Āk xaing, haj paŝa laθe sas trin kīrduri brakhānqe haj buznānqe kaj beŝenas

*28:19 Betel xakārdōl „o kher le Devlesqo”.

haj azukärenas, kä ke xaing kadaja äl manus denas paj pe kirduri. O bar p-o muj le xaingaço sas baro. ³ Kana saorä kirduri kidinas pes othe, denas rigaøe o bar poa muj le xaingaço, denas paj le brakhän haj le buznän haj pale çhunas o bar p-o muj le xaingaço.

⁴ O Jakov phendäs lenqe:

— Phralalle, kaøar sen?

— Anøa o Haran, — dine les anglal on. ⁵ Ov phendä lenqe:

— Zanen le Labanos, o nepoto le Nahorosço?

— Prinžanas les, — dine les angla on. ⁶ Ov phendäs lenqe:

— Si sastevesto?

— Sastevesto, — dine les anglal on. — Haj dikh, e Rahela, lesqi çhej, avel le brakhänça haj le buznänça.

⁷ Ov phendäs:

— Dikh, o kham si inkä opre haj si prea sigo te kiden le animalen: den paj le brakhän haj buznän, haj ingären len pale te xan!

⁸ On dine les anglal:

— Ni daštis zi kana ni kidena pes saorä kirduri. Atunc del pes rigaøe o bar poa muj le xaingaço haj daça paj le brakhän haj le buznän.

⁹ Kana delas lenqe ov дума, avilis e Rahela le brakhänça haj le buznänça pe dadesqe, kä oj dikhelas lenøar. ¹⁰ Kana dikhläs o Jakov le Rahela, e çhej le Labanosqi, lesqo kak, haj le brakhän haj le buznän lesqe kakesqo le Labanosço, pašilos, dinäs rigaøe o bar poa muj le xaingaço, haj dinäs paj le brakhän haj le buznän pe kakesqo le Labanosço. ¹¹ Pala kodoja o Jakov çumidäs le Rahela haj inćeposajlos te rovel zurales. ¹² O Jakov phendäs le Rahelaqe kä si nämo laqe dadeça, kä si o çhavo le Rebeqaço. E Rahela našlis haj phendäs pe dadesqe. ¹³ Sar ašundäs o Labano anøa o Jakov, o çhavo lesqe phäço, našlos angla lesøe, lä les anø-e angali, çumidä les haj andä les khere. O Jakov phendäs le Labanosqe saorä bukä.

¹⁴ O Laban phendäs lesqe:

— Čačes tu san muro kokalo haj muro mas.

O Laban tharel le Jakovos

Pala so o Jakov bešlos äk çhon k-o Laban, ¹⁵ o Laban phendä lesqe:

— Kä san muro nämo, te služis manqe pä khamcesøe? Phen manqe so pokin kames!

¹⁶ Le Labanos sas les duj çheja: e çhej e maj bari buçholas Lea, haj e maj cijni Rahela. ¹⁷ E Lea sas lan

jakha šukar,* dar e Rahela sas šukar k-o trupo haj i k-o muj. ¹⁸ O Jakov jubilas le Rahela haj phendäs:

— Si te služiv tuqe jefta bärš anøa-i Rahela, ki çhej e maj cijni.

¹⁹ O Laban dinä les anglal:

— Maj mišto si te dav la tuqe dä sar te dav lan kä aver. Ačo manøe!

²⁰ Kadä o Jakov služisardäs jefta bärš anøa-i Rahela haj falä les kä sas kiteva ges, anøa-i kauza kä jubilas la.

²¹ Pala kodoja o Jakov phendäs le Labanosqe:

— De man le çheja, kä pherdilos muro timpo, kašte lav la dä rromni.

²² O Laban kidäs saorä manušan le thanesqe haj kerdäs äk abäv. ²³ Dar erät liläs pe çheja le Lea, haj ingärdä lan k-o Jakov, savo suto laça. ²⁴ Haj o Laban dinä pe çheja le Lea, pe roaba le Zilpa. ²⁵ Le dujenqo ges detexara, ita kä sas e Lea! Atunc o Jakov phendäs le Labanosqe:

— So kerdän manqe? Ni služisardem tuqe anøa-i Rahela? Sosøe thardän man?

²⁶ O Laban dinä les anglal:

— Anø-o than kadava ni del pes e çhej e täрни angla-i çhej kerdi angluni. ²⁷ Phandav o kurko kada-laça, haj si te dav tut i kolavrä anøa-i služba kaj maj keresa lan manøe aver jefta bärš.

²⁸ O Jakov kerdäs kadä, phandadäs o kurko le Leaça. Pala kodoja o Laban dinä les dä rromni pe çheja le Rahela. ²⁹ O Laban dinäs pe çheja le Rahela, pe roaba le Bilha. ³⁰ O Jakov sutos i le Rahelaça. Le Rahela jubilas lan maj but dä sar le Lea, haj maj služisardäs k-o Laban aver jefta bärš.

O Del binekuvintil le Jakovos çhavença

³¹ Kana o RAJ dikhläs kä e Lea nas jubime, kerdä lan te avel lan çhave, dar le Rahela nas lan çhave. ³² E Lea ačhilis khamni haj kerdäs äk çhavo, savesqe çhutäs o anav Ruben,[†] „Kä,” phendäs oj, „o Del dikhläs muro xolärimos, haj akanak muro rrom si te jubil man.” ³³ Ačhilis pale khamni haj kana kerdäs äk çhavo, phendäs: „O RAJ ašundäs kä ni sem jubime, haj dinä man i kales.” Kodolasqe çhutäs lesqo anav Simeon.[‡] ³⁴ Pale ačhilis khamni, haj kana kerdäs äk çhavo, phendäs: „Dakanara muro rrom pašol pašma, kä kerdem lesqe trin çhave.” Kodolasqe çhutäs lesqo anav Levi.[¶] ³⁵ Ačhilis pale khamni haj kana kerdäs äk çhavo, phendäs: „Dä data kadaja va läudi-

***29:17** O originalo naj klaro, sar sas laqe jakha. [†]**29:32** O anav Ruben xakärdöl „Dikh, äk çhavo!”

[‡]**29:33** Simeon xakärdöl „ašunimos”. [¶]**29:34** Levi xakärdöl „pašol”.

va le RAJes.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Juda.* Haj oprisajlis te maj kerel čhave.

30 Kana dikhläs e Rahela kä ni kerel čhave le Jakovosqe, sas laqe xoli pä laqi phej haj phendäs le Jakovosqe:

— De man čhave sau merav!

² O Jakov xoläjlos pe Rahela:

— Sem me anθ-o than le Devlesqo, kaj ni mukläs tut te avel tut čhave?

³ Oj phendäs:

— Dikh mīrī roaba, e Bilha: za haj sov laça, haj si te lav le čhaven kaj kerel len! Kadä daštiva te avel man čhave laθar.

⁴ Haj dinä les dä rromni pe roaba, le Bilha, haj o Jakov sutos laça. ⁵ E Bilha ačhilis khamni haj kerdäs le Jakovosqe äk čhavo. ⁶ E Rahela phendäs: „Kerdä manqe o Del ćacimos, ašundäs muro glaso haj dinä man äk čhavo.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Dan.†

⁷ E Bilha, e roaba le Rahelaqi, ačhilis pale khamni, haj kerdäs le Jakovosqe le dujenqo čhavo. ⁸ E Rahela phendäs: „Mardilem phares kontra mīrā phäqi haj oj ačhilis mardi.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Nef-tali.‡

⁹ Kana dikhläs e Lea kä ni maj kerel čhave, liläs le Zilpa, pe roaba, haj dinä lan le Jakovosqe dä rromni. ¹⁰ E Zilpa, e roabe le Leaqi, kerdäs le Jakovosqe äk čhavo. ¹¹ „Sas man baxt!”- phendäs e Lea. Kodolasqe čhutäs lesqo anav Gado.¶

¹² E Zilpa, e roaba le Leaqi, kerdäs le dujenqo čhavo le Jakovosqe. ¹³ Phendäs e Lea: „So ferícime sem, kä äl rromnä si te phenen manqe ferícime!” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Ašer.§

¹⁴ Pe vremja kana sećerilas pes o giv, o Ruben in-klistos äk data haj arakhläs mandragonja p-o kīmpo. Andinäs len pe daqe, le Leaqe. Atunća e Rahela phendäs laqe:

— De man, rugiv tut, anθa-l mandragonja* ke čhavesqe!

¹⁵ Haj oj boldäs laqe:

— Ni aresel tut kä lilän mīrā rromes, kames te les i äl mandragonja mīrā čhavesqe?

E Rahela phendäs:

— Mišto! Si te sovel tuça anθä kadaja rät, anθa-l mandragonja ke čhavesqe.

¹⁶ Erät, kana boldelas pes o Jakov kaθar o kīmpo, e Lea in-klistis angla lesθe haj phendäs:

— Manθe si te aves, kä kindem tut le mandragonença mīrā čhavesqe.

Haj anθä kodoja rät sutos laça. ¹⁷ O Del ašundäs le Lea, savi ačhilis khamni haj kerdäs le Jakovosqe le panzenqo čhavo. ¹⁸ E Lea phendäs: „Pokindäs manqe but o Del, kä dinem mīrā rromes mīrā roaba.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Isahar.†

¹⁹ E Lea ačhilis pale khamni haj kerdäs le šovenqo čhavo le Jakovosqe. ²⁰ E Lea phendäs: „Šukar daro dinä man o Del! Dakanara muro rrom si te avel la-čho mança, kä kerdem lesqe šov čhave.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Zabulon.‡ ²¹ Pala kodoja kerdäs äk čhej, saäqe čhutäs o anav Dina.

²² O Del andä pesqe gogi kaθar e Rahela, ašundä lan haj muklā lan te avel lan čhave. ²³ Oj ačhilis khamni haj kerdäs äk čhavo, haj phendäs: „O Del liläs muro lažavo!” ²⁴ Haj čhutäs lesqo anav Josif¶ phenindos: „O Del te maj del man äk čhavo!”

O bravalimos le Jakovosqo

²⁵ Pala so e Rahela kerdäs le Josifos, o Jakov phendäs le Labanosqe:

— Muk man te telärav, kašte zav manqe khere, anθä muro them. ²⁶ De man le rromnän haj le čhaven anθa save kerdem tuqe buki, haj si te telärav, kä zanes kabor dä but kerdem tuqe buki.

²⁷ Dar o Laban phendäs lesqe:

— Akanak kana sem lačho angla tuθe, maj beš! Dikhlem kaj rodem anθa-l semnä kä o RAJ binekuvintisardä man anθa kiri kauza. ²⁸ Phen manqe ki pokin haj si te dav la tuqe!

²⁹ O Jakov dinä les anglal:

— Žanes so buki kerdem tuqe, sar butiles ke animalä mança, ³⁰ kä o cira kaj sas tut ži kaj te avav me, butilos but, haj o RAJ binekuvintisardäs tut orkaj zavas me. Akanak, kana si te kerav buki i anθa muro kher?

³¹ O Laban pušlās:

— So te dav tut?

Haj o Jakov dinä les anglal:

— Ta na des man khanć! Kana keresa so si te phenav tuqe, si te phiravav ke brakhän haj ke buznän

***29:35** Juda xakärdöl „O RAJ te avel läudime”. †**30:6** Dan xakärdöl „kerdäs ćacimos”.

‡**30:8** Nef-tali xakärdöl „muro mardimos”. ¶**30:11** Anθ-e čhib originalo Gado xakärdöl „baxt”.

§**30:13** Ašer xakärdöl „ferícime”. ***30:14** Pakānas pes kä äl mandragonja ažutin le rromnän te ačhon khamnä. †**30:18** Isahar xakärdöl „but pokinimos”.

‡**30:20** Zabulon xakärdöl „barimos, slävimos”. ¶**30:24** Josif xakärdöl „maj butärel”.

i maj angle haj si te p ziv len.³² Ages si te nakhav an a k  kirdo, si te  hav riga e an a-l brakh  orso mielo melalo haj pestrico haj orsavo mielo si kolorime, haj an a-l buzn  s  so si pestrico haj melalo. Kadaja te avel muro pokinimos.³³ Kad  si te dikh l pes muro ćacimos: dakanara angle, kana avesa si te dikhes muro pokinimos, s  so ni va avela melale haj pestrice ma kar  l buzn  haj kolorime ma kar  l meja, te aven ginde sar  cordane.

³⁴ O Laban phend s:

— Mi sto! Te avel kad  sar phend n!

³⁵ An a kodov ges, o Laban  hut s riga e le capen kaj sas dunga a haj kaj sas pestric , saor  buzn  melale haj pestrice (saor  kola kaj sas len parnimos p  len e), haj saor  meja kaj sas kolorime. Din  len an - l vast pe  havenqe.³⁶ Pala kodoja durilos trin ges ka ar o Jakov, haj o Jakov phiravelas kolaver brakh  haj buzn  le Labanosqe.

³⁷ O Jakov lil s raja zeli ploposqe, migdalosqe haj platanosqe, uzard  pa len e kotora koa enqe, kerindos te dikh l o parnimos kaj sas p- l raja.³⁸ Pala kodoja  hut s  l raja kaj uzard sas len koa a ar an - l  gjaburi kaj  hulas pes o paj an a-l animal , anglal  l brakh  haj  l buzn  kana avenas te pen paj.  l berbe a u taenas le brakhän kana on avenas te pen paj.³⁹  l brakh  haj  l buzn  a honas khamnä dikhindos p- l raja haj kerenas meja dunga a, melale haj pestrico.⁴⁰ O Jakov lil s kadalen me n haj ĩnk rd s o resto le kirdosqe le berbe en a haj le capen a dunga a haj kolorime an a o kirdo le Labanosqe. Haj kad  kerd s aver felo kirdosqe, savo ni  hut  les an - k than le brakh n a haj le buzn n a le Labanosqe.⁴¹ Kana le brakh nqe haj le buzn nqe  l maj la h  avelas lenqo timpo, o Jakov  hulas  l raja an - l  gjaburi, angla  l brakh  haj  l buzn , ka on te a hon khamnä anglal  l raja.⁴² Kana  l brakh  haj  l buzn  sas slabo, ni  hulas  l raja. Kad  k  kola kaj sas slabo sas an a o Laban, haj  l la h  an a o Jakov.⁴³ Kad  bravardilos but maj but, sas les but brakh , buzn , roabe, robi, k mile haj x ra.

O tel rimos le Jakovosqe an -o Kanaan

31 O Jakov a und s le  haven le Labanosqe, save phenenas:

— O Jakov lil s s  so sas amare dadesqe haj le bravalima a amare dadesqe kid s ov saoro bravalimos kadava!

² O Jakov dikhl s k  o Laban ni maj jubisard  les sar anglal.³ Atun a o RAJ phend s le Jakovosqe:

— Bolde tut an -o them ke phurenqo, k  ke n muri, haj me si te avav tu a.

⁴ O Jakov din  drom haj d  muj le Rahela haj i le Lea p-o k mpo k  lesqo kirdo.⁵ Ov phend  lenqe:

— Dikhav k  tumaro dad ni maj jubil man sar anglal, dar o Del m r  dadesqe sas man a.⁶ Tume zanen k  me kerdem buki tumare dadesqe saor  zuralima a muro.⁷ Dar tumaro dad thard  man, de  drom parubd s m r  pokin, dar o Del ni mukl  les te kerel manqe nasul.⁸ Kana ov phenelas: « l meja haj  l je   l melale te aven ki pokin,» saor  brakh  haj buzn  kerenas meja haj je  melale. Haj kana phenelas: « l meja haj je  dunga a te avel ki pokin,» saor  brakh  haj buzn  kerenas meja haj je  dunga a.⁹ Kad  lil  o Del saor  animalen tumare dadesqe haj din  len manqe.¹⁰ Kana avelas o timpo te a hol khamnä  l buzn , vazdem  l jakha an -o suno haj dikhlem k   l capi kaj xutenas p- l buzn  sas dunga a, melale haj kotorale.

¹¹ Haj o ĩnzero le Devlesqe phend  manqe an -o suno: «Jakovle!» «Italem,» dinem anglal me.¹² Ov phend s: «Vazde  l jakha haj dikh: saor  capi kaj xuten p- l buzn  si dunga a, melale haj kotorale, k  dikhlem s  so kerd  tuqe o Laban.¹³ Me sem o Del kaj dikhl n man an -o Betel, kaj makhl n o st lpo le animasqe gogi, kaj xal n manqe o sovel. Akanak u ti haj ĩnkli an a kadava them, bolde tut palpale an -o them ke n mosqo!»

¹⁴ E Rahela haj e Lea dines anglal:

— Maj si amen amen rig an - l buk  an a o kher amare dadesqe? ¹⁵ Ni s m ame dikhle les ar sar str iinja, k  bikind  amen haj xal s i amaro preco? ¹⁶  ac s saoro bravalimos kaj lil  les o Del ka ar amaro dad si amaro haj amare  havenqo. De  ker s  so phend  tuqe o Del!

¹⁷ O Jakov u tilos haj  hut s le  haven haj pe rromn n p- l k mile.¹⁸ M nisard  saor  animalen haj s  lenqo bravalimos kaj kid  les:  l animal  kaj kid  len an -o Padan-Aram; haj tel rd s k  p  dad, o Isak an -o Them Kanaan.¹⁹ Kana o Laban gelosas te tunzil pe brakhän haj pe buznän, e Rahela  ord s  l idol  pe dadesqe,²⁰ haj o Jakov thard s le Labanos arameno, k  ni phend  lesqe k  si te na al.²¹ Kad  na los so a sas les, haj nakhlos o Paj o Eufrato, haj gelos karing  l Plaja le Galaadosqe.

O Laban  al pala o Jakov

²² An a le trinenqo ges phendin jlos le Labanosqe k  o Jakov na los.²³ O Laban lil s pe a pe n mos, haj gelos pala les e drom jefta gesenqo haj areslos les

k-äl Plaja le Galaadosqe. ²⁴ Dar o Del sikadilos e rät anθ-o suno le Labanosqe, o arameno, haj phendäs lesqe:

— Ta na kumva phenes le Jakovosqe dajci te daraes les!

²⁵ O Laban gelos k-o Jakov. (O Jakov čhutäsas pö korto p-o plaj, haj o Laban čhutäsas pö korto pe phralenča p-äl Plaja le Galaadosqe.) ²⁶ O Laban phendäs le Jakovosqe:

— So kerdän? Thardän man, haj lilän mirä čheän sar lel pes äl roabe anθ-o rözboj? ²⁷ Sosθe našlän ćorjal haj thardän man? Te phendänas manqe, me muklemas tut te teläres bukuräça haj gilänča anθ-o ašunimos le tamburinaqo haj le harfaqo. ²⁸ Ni muklän man nić te ćumidav mirä nepocen haj mirä čheän. Sar äk dilo kerdän! ²⁹ Sem destul dä zuralo kašte kerav tumenqe nasul, dar o Del tumare dadesqo phendä manqe anθ-e rät kaj nakhlis: «Ta na phenes le Jakovosqe dajci te daraes les.» ³⁰ Dar akanak telärdän, kä si tuqe mila kaθar o kher ke dadesqo. Dar sosθe ćordän mirä devlen?

³¹ O Jakov dinä anglal:

— Darajlem kä kames te les ke ćean palpale manθar. ³² Dar ta na trail kodova kaj arakhesa ke devlen! Angla amare phral, dikh so si manθe anθa kire haj le le tuqe!

O Jakov ni zanelas kä e Rahela ćordäsas len. ³³ O Laban ni arakhlä khañć anθ-o korto le Jakovosqo, anθ-o korto le Leaço haj anθ-o korto le duje roabenqo. Pala o korto le Leaço gelos anθ-o korto le Rahelaço. ³⁴ E Rahela liläsas äl idolä, haj čhutäsas len anθ-o šarand kaj čhul pes pe kāmila haj bešlisas opral. O Laban rodäs anθä saoro korto, dar ni arakhläs khañć. ³⁵ E Rahela phendäs pe dadesqe:

— Muro raj, ta na xoläos kana ni daštiva te uštäv angla tuθe, kä avilo manqe sar le zuvlänqe.

Rodä anθä sä, dar ni arakhläs äl idolä. ³⁶ O Jakov xoläjlos haj xalä pes le Labanoça. Phendäs:

— Savi si miri doš, savo si muro bezex, da aves manqe dä hak? ³⁷ Rodän saorä bukä mirä, haj so bukä arakhlän anθa kō kher? Čhu len kathe angla mirä nāmuri haj ke nāmuri, kašte keren on kris maškar amenθe! ³⁸ Dikh, bešlem tuθe biš bärš. Ke brakhä haj ke buznä ni čhudes, haj ni xalem berbečä anθa kō kirdo. ³⁹ Kana sas äl animalä čhingärde, ni andem tuqe khere. Me pokindem len tuqe. Mangesas manqe palpale so ćordolas manqe o ges sau e rät.

⁴⁰ O ges meravas tatimasθar, haj e rät meravas šilesθar. Našälas manqe e lindri anθa-l jakha. ⁴¹ Kadä sas anθä biš bärš so bešlem tumenča. Kerdem tuqe buki dešustar bärš anθa ke duj čheja, haj šov bärš anθa ke brakhä haj ke buznä, haj deš drom parubdän miri pokin. ⁴² Kana o Del mirä dadesqo, o Del le Avraamosqo, kodova savesθar daral o Isak, na fi sas manča, dinänas muro drom akanak bi khañćesqo. Dar o Del dikhläs miri dukh haj o khinimos mirä vastenqo, haj arakhi erät dinäs e kris.

⁴³ O Laban dinä anglal le Jakovos:

— Äl čheja kadala si mirä čheja, äl čhave kala si mirä čhave. Äl brakhä haj äl buznä kadala si mirä brakhä haj mirä buznä, haj sä so dikhes si muro. Dar ni maj daštiv te kerav khañć anθa mirä čheja haj anθa lenqe čhave, kaj kerde len. ⁴⁴ Av te keras äk phanglimos, haj ov te avel sar äk martori maškar amenθe.

⁴⁵ O Jakov liläs äk bar haj vazdä les sar äk stilpo animasqo gogi. ⁴⁶ Phendäs pe phralenqe:

— Kiden bar!

On kides bar haj kerdes äk grämada haj xales othe pašaj grämada. ⁴⁷ O Laban čhutäs laço anav Jegar-Sahaduta,* haj o Jakov čhutä laço anav Galed. ⁴⁸ O Laban phendäs:

— E grämada kadaja te avel ages märturia maškar amenθe!

Kodolasqe čhutä laço anav Grämada Animasqi Gogi. ⁴⁹ Maj bučhol i Micpa,† kä o Laban phendäs:

— O RAJ te dikhel opral pä ma haj opral pä tu kana telärasa kaθar. ⁵⁰ Kana keresa nasul mirä čheänqe ori maj leça aver rromnä pala mirä čheja, dikh mišto kä na äk manuš va avela amenča, haj o Del si te avel martori maškar manθe haj tuθe!

⁵¹ O Laban maj phendäs le Jakovosqe:

— Dikh e grämada kadaja haj o stilpo kadava, savo vazdem les maškar manθe haj tuθe! ⁵² E grämada kadaja te avel martora haj o stilpo kadava te avel martori, kä nić me naj te nakhav tuθe pa-i grämada kadaja, haj nić tu naj te nakhes manθe pa-i grämada kadaja, haj poa stilpo kadava, te kerasa amenqe nasul. ⁵³ O Del le Avraamosqo haj o del le Nahorosqo te keren kris maškar amenθe, äl devla lenqe dadesqe!

O Jakov xalä sovel pä kodova savesθar daralas o Isak. ⁵⁴ O Jakov dinäs äk sinia sfinto p-o plaj haj dinä muj pe phralen te xan. On xales haj ačhiles saorä rät p-o plaj. ⁵⁵ O Laban uštulos de texara anθa-i rät,

***31:47** Jegar-Sahaduta anθ-e čhib e aramajka haj Galed anθ-e čhib ebrajko xakärdön „grämada animasqi gogi”. †**31:49** Micpa xakärdöl „turno dikhimasqo, fuišoro”.

ćumidās pe nepocen haj pe čheān haj binekuvinti-sardā len. Pala kodoja telārdās haj boldinājlos khere.

O ĩmpākimos maškar o Jakov haj o Esau

32 O Jakov telārdās k-o drom, haj malade les āl ĩnzerā le Devlesqe. ² Kana dikhlā len o Jakov, phendās:

— Kadaja si e šatra le Devlesqi.

Kodolasqe čhutā kodole thanesqe o anav Mahanaim.*

³ O Jakov dinās drom angle nište manuś kā pō phral, o Esau, anθ-o Them Seir, anθ-o Cinuto le Edomosqo. ⁴ Haj phendā lenqe:

— Ita so te phenen mīrā rajesqe le Esaosqe: «Kadā del дума kō robo o Jakov: ‘Bešlem k-o Laban, haj ačhilem lesθe zi akanak: ⁵ si man guruva, xāra, brakhā, buznā, robi haj roabe. Haj dav drom te phenel e buki kadaja mīrā rajesqe, te avav lačho angla tuθe.’»

⁶ Āl manuś boldinājles palpale k-o Jakov haj phen-de lesqe:

— Gelām kā kō phral, o Esau, haj ov avel angla tuθe štare šālenča manuś.

⁷ O Jakov kadā dā zurales darajlos kā izdralas. Xuladās anθā duj šatre le manuśān kaj sas les, āl brakhā, āl buznā, āl guruva haj āl kāmile, ⁸ haj phendās:

— Kana avela o Esau p-āk šatra haj marela lan, e šatra kaj ačhol daštil te xastral.

⁹ O Jakov rugisajlos:

— O Del mīrā dadesqo, le Avraamosqo, o Del mīrā dadesqo, le Isakosqo! Tu, Dev!a san kaj phendān manqe: «Bolde tut anθā kō them haj ke nāmosθe, haj si te kerav te zal tuqe mišto!» ¹⁰ Me sem prea cījno anθa saorī mila haj saoro pakāmos kaj sikadān les ke robosqe anθa-i kauza ke phanglimasqi, kā nakhlem o Jordano kadava numa mīrā rovlāča, haj dikh kā akanak kerav duj šatre. ¹¹ Xastra man, rugiv tut, anθa o vast mīrā phralesqo, anθa o vast le Esaosqo! Kā darav lesθar, ta na avel te atākil man: man, le deān haj le čhaven. ¹² Tu phendān: «Me si te kerav te zal tuqe mišto. Si te kerav ke čhaven pala tuθe kadā sar o kišaj le bare pajesqo, kaj ni daštil te avel gindo.»

¹³ O Jakov nakhadās e rāt anθ-o than kodova. Lilās anθa so sas les leča daro anθa pō phral, o Esau: ¹⁴ Duj šāla buznā haj biś capi, duj šāla brakhā haj biś berbečā, ¹⁵ trānda kāmile kaj denas thud pe mīnženča, saranda gurumnā haj deś taurā, biś xārnā haj deś

xārora. ¹⁶ Dinā len pe robenqe, kīrdo kīrdoča deose-bime, haj porunčisardās pe robenqe:

— Nakhen angla man haj muken than maškar fio-savo kīrdo!

¹⁷ Dinās le robos anglal e porunka kaja:

— Kana va malavela tut muro phral o Esau, haj pu-ćela tut: «Kasqo san? Kaj zas? Haj kasqe si āl animalā kala angla tuθe?» ¹⁸ Te des les anglal: «Ke robosqe le Jakovosqe, si āk daro dino drom mīrā rajesqe, le Esaosqe. Kjar o Jakov avel pala amenθe.»

¹⁹ Dinās sa kodoja porunka kolesqe le dujenqo, kolesqe le trinenqo haj saorānqe kaj ĩngārenas āl kīrduri:

— Kadā te den дума le Esaosqe kana malavena les! ²⁰ Te phenen: «Dikh, kō robo o Jakov avel i ov pala amenθe.»

Kā phenelas pesqe ov: „Si te potoliv les le daroča kadava, kaj zal angla ma. Pala kodoja, kana dikhava les muj anθā mosθe, daštil te primil man mištima-ča.” ²¹ Kadā o daro nakhlos anglal, haj ov ačhilos anθ-e šatra kodoj rāt. ²² Sa anθ-e rāt kodoja uštīlos, lilās pe dujen rromnān, i le dujen roaben haj i pe dešujekhen čhaven, haj nakhlos anθa o Paj le Jabokosqo. ²³ Lilā len haj nakhadā len o paj. Maj nakhadās sā so sas les.

O anav le Jakovosqo parubdo

²⁴ O Jakov ačhilos korkoro. Atunc mardilos leča āk manuś zi kana kerdinājlos ges. ²⁵ Kana o manuś dikhlās kā ni daštil te peravel le Jakovos, dinās dab lesqo šoldo, kadā kā sučisardā o šoldo le Jakovosqo, mardindos pes leča. ²⁶ Haj phendās lesqe:

— Muk man te telārav kā kerdinājlos ges!

Dar o Jakov phendās:

— Ni mukav tut te telāres zi kana ni binekuvintisa man.

²⁷ Ov phendās lesqe:

— Sar si kō anav?

— Jakov, — dinā les ov anglal.

²⁸ Ov phendās:

— Kō anav naj te maj avel Jakov, haj si Israel,[†] kā mardilān le Devleča haj le manuśānča haj ni pelān.

²⁹ O Jakov pušlā les:

— Phen manqe, rugiv tut, kō anav!

Ov dinā les anglal:

— Sosθe manges muro anav?

***32:2** Mahanaim xakārdōl „duj šatre”. [†]**32:28** Israel xakārdōl „mardilos le Devleča”.

Haj binekuvintisardă les othe. ³⁰ O Jakov čhutăs o anav kodole thanesqe Peniel.*

— Kă, — phendăs ov, — me dikhlem le Devles muj anθă mosθe haj sa xastrajlem viacaça.

³¹ Īnklelas o kham kana nakhlos o paj k-o Peniel. Haj o Jakov phirelas banges anθa-i kauza le pĭrnesqi. ³² Ita sosθar, zi anθ-o ges de ages, āl israelică ni xan e vĭna kaθar o śoldo, kă o Del dinăs dab o śoldo le Jakovosqo pe vĭna.

O Jakov maladōl le Esaoça

33 O Jakov vazdăs pe jakha opre haj dikhłăs le Esaos kaj avelas śtare śalença manuś. Atunc xuladăs le čhaven maśkar e Lea, e Rahela haj āl duj roabe. ² Čhutăs anglal le roaben pe čhavença, pala kodoja le Lea pe čhavença, haj palal le Rahela le Josifoça. ³ Ov gelos angla lenθe, haj bangilos ke phuv jefta drom, zi kana areslos kă pō phral. ⁴ O Esau naślos angla lesθe, lilă les anθ-e angali xuklindos kă lesqi kor, ćumidă les haj rujes. ⁵ Kana o Esau dikhłăs le rromnăn haj le čhaven, phendăs:

— Kon si kodola?

Haj o Jakov dinăs anglal:

— Si āl čhave kaj o Del dină len anθă pō lačhimos ke robosqe.

⁶ Āl roabe paśiles pe čhavença haj bangiles. ⁷ Sa kadă paśiles e Lea pe čhavença haj bangiles. Maj palal paśiles o Josif haj e Rahela haj bangiles. ⁸ O Esau phendăs:

— Sosθe dinăn drom saoră turme kodola kaj maladem len?

Haj o Jakov dinăs anglal:

— Te avav lačho angla muro raj.

⁹ O Esau phendăs:

— Man aresel man kabor si man. Īnkăr, phrala, so si kirol!

¹⁰ Haj o Jakov dinăs les anglal:

— Na, rugiv tut, kana sem lačho angla tuθe, le kadav daro anθa muro vast! Kă kana tut dikhlem tut, sas sar kana dikhlemas o muj le Devlesqo, haj tu primisardă man miśtimaça. ¹¹ Kadă le muro daro kaj sas tuqe andino, kă o Del anθă pō lačhimos dină man but, haj si man saorănθar.

Kadă ĩnkărdilos lesθar, haj o Esau lilăs. ¹² O Esau phendăs:

— Hajda te telăras haj te zas p-o drom! Me si te zav anglal.

¹³ O Jakov dină les anglal:

— Muro raj dikhel kă āl čhave si ćijne, haj si man brakhă, buznă haj gurumnă kaj den ćući. Kana khi-năresa len āk ges k-o drom, saoră turma si te merel.

¹⁴ Muro raj te zal angla pō robo, haj me si te avav pohalja palal, k-o pĭrno le turmaça haj k-o pĭrno le čhavença, zi kana aresav kă muro raj anθ-o Seir.

¹⁵ O Esau phendăs:

— Kamav te mukav tuça āk rig anθa mĭră manuś.

Haj o Jakov dinăs anglal:

— Sosθe? Aresel man kă sem lačho angla muro raj.

¹⁶ Anθă kodova ges o Esau telărdăs palpale k-o Seir.

¹⁷ Dar o Jakov telărdăs k-o Sukot, haj vazdăs pesqe āk kher, haj kerdăs pesqe koverz anθa-l animală. Kodolasqe dină pes o anav Sukot[†] kodole thanesqe.

O Jakov pale anθ-o Kanaan

¹⁸ Kana avilos palpale anθa o Padan-Aram, o Jakov areslos miśto anθ-o foro Sihem, anθ-o Them Kanaan, haj kerdăs pi śatra paśa o foro. ¹⁹ E rig le kĭmposqi pă savo čhutăs pō korto, kindă les kaθar āl čhave le Hamorosqe, o dad le Sihemosqo, āk śalaça rupo.

²⁰ Haj othe vazdăs āk altari savesqe čhutăs o anav El Elohe Israel.[‡]

Āl phral le Dinaqe răzbunin pes pala so o Sihem asaja pesqe laθar

34 E Dina, e čhej kaj kerdăsas lan e Lea le Jakovosqe, ĩnklistis te maladol le čheănça le themosqe. ² O Sihem, o čhavo le thagaresqo Hamor o hetito, dikhłă lan. Lilă lan haj asaja pesqe laθar. ³ Dar paśilos saoră ileça kaθar e Dina, e čhej le Jakovosqi. Jubisardă le čheja haj dinăs дума śukar le čhaça.

⁴ Haj o Sihem phendăs pe dadesqe, la Hamorosqe:

— Te les manqe dă rromni kal čheja!

⁵ Kana o Jakov aśundăs kă maxrisardăs lesqe čheja, le Dina, lesqe čhave sas p-o islazo le animalença. O Jakov ni kerdăs khanć zi kana on boldinăjles. ⁶ O Hamor, o dad le Sihemosqo, gelos k-o Jakov te del дума leça. ⁷ Āl čhave le Jakovosqe boldinăjlesas kaθar o islazo, kana aśundes anθa-i Dina. Nasul xolăjles haj liles jag kă o Sihem kerdăsas āk baro nasulimos le Israelosqe, kă sutos le čhaça le Jakovosqi. Kadă dajći ni trăbulas te kerdōl nić āk data. ⁸ Dar o Hamor dină lenqe дума kadă:

— Muro čhavo, o Sihem, paśilos saoră ileça kaθar tumari čhej. Rugiv tumen, den lan lesqe dă rromni!

***32:30** Peniel xakărdōl „o muj le Devlesqo”. †**33:17** Sukot xakărdōl „koverz”.

‡**33:20** El Elohe Israel xakărdōl „O Del si o Del le Israelosqo”.

⁹ Kerdõn xanamika amença! Den amen tumare cheñ haj tume len amarãñ! ¹⁰ Bešen amença: o them si angla tumenþe, daštín te bešen anþä lesþe, te phiraven tumare turme haj te kinen phuv kaj kamen.

¹¹ O Sihem phendäs le dadesqe haj le phralenqe le Dinaqe:

— Te arakhav mištimos tumenþe haj si te dav tumen so mangen manqe. ¹² Mangen manqe äk pokin bari anþa-i mirjasa, haj kabor dā but daruri, haj si te dav sã so phenen manqe, numa den man le cheja dā rromni!

¹³ Pentrukä o Sihem kerdäs maxrime lenqe phã le Dina, äñ çhave le Jakovosqe xoxades le Sihemos haj lesqe dades le Hamoros:

— ¹⁴ Si äk buki kaj ni daštís te keras, te das amare phã äk manuśäsqe kaj naj çhindo tele, kã si äk lazavo anþa amenþe. ¹⁵ İmpäkis amen tumença numa kana kerdõna i tume sar amenþe: saorä murś anþa tumenþe te çhinen pes tele. ¹⁶ Atunça va daça tumen amare cheñ, haj laça anþa amenþe tumarñ, si te beśas tumença haj va kerasa anþ-äk than äk poporo. ¹⁷ Dar kana ni aśunena te çhinen tumen tele, las amare pheã haj si te telãras.

¹⁸ Lenqe vorbe plaçujas le Hamoros haj lesqe çhaves le Sihemos. ¹⁹ Le tãrnesqe niç ni nakhlo lesqe anþa o sãro ta na kerel e buki kadaja, kã jubilas le cheja le Jakovosqi, kã ov sas maj dikhlo anþ-o kher pe dadesqo. ²⁰ O Hamor haj pō çhavo Sihem geles ke poarta le forosqi, haj dine дума kadã le manuśänqe anþa o foro:

— ²¹ Äñ manuś aven paçãça amenþe. Te mukas len te bešen anþ-o them haj te phiraven pe turme. O them si baro anþa lenþe. Ame si te las dā rromnã lenqe cheñ, haj ame das len dā rromnã amarãñ. ²² Dar äñ manuś kadala kamen te bešen anþ-äk than amença, te avas äk poporo, numa kana saorä rrom anþa amenþe si te çhinen pes tele, sar si i on çhinde tele. ²³ Naj kadã kã lenqe turme, lenqo bravalimos, haj saorä animalã si te aven atunça amare? Te keras numa so mangen on, kašte bešen amenþe!

²⁴ Saorä manuś le forosqe aśunde kaþar o Hamor haj kaþar lesqo çhavo Sihem, haj saorä rrom sas çhinde tele. ²⁵ Le trinenqo ges kana sas lenqe pharo, duj çhave anþa le Jakovosqe, o Simeon haj o Levi, äñ phral le Dinaqe, liles pe säbi, dines pesþe o foro, savo pakãlas kã si les paçja, haj mudardes saorä rromen. ²⁶ Mudardes le sabiaça le Hamoros haj i lesqe çhaves le Sihemos, liles le Dina anþa o kher le Sihemosqo haj telãrdes. ²⁷ Äñ çhave le Jakovosqe liles äñ bukã le mulenqe haj nangãrdes o foro, kã max-

risardes lenqe phã. ²⁸ Lile lenqe brakhñ, buznñ, guruven haj xãren, sã so sas anþ-o foro haj i p-o kimpõ, ²⁹ lile saorä bravalimata, lile sar robi lenqe çhaven haj lenqe rromnñ, haj lile sã so arakhadolas anþ-äl khera. ³⁰ Atunça o Jakov phendäs le Simeonosqe haj le Levesqe:

— Tume xalen man, te avav dikhlo nasul kaþar äñ manuś le themosqe, äñ kanaanicã haj äñ ferezicã! Si man çira manuś, haj on si te kiden pes anþa ma, si te maren man haj si te merav me haj muro kher.

³¹ On dine les anglal:

— Pakãjas kã amari phej si lesqi kurva?

O Jakov risajlos k-o Betel

35 O Del phendäs le Jakovosqe: — Ušti, za k-o Betel, beś othe haj vazde othe äk altari le Devlesqe, savo sikadilos tuqe kana naśãsas kaþar kō phral o Esau!

² O Jakov phendäs pe famelãqe haj saoränqe kaj sas leça:

— İnkalaven le devlen strãiino anþa tumaro maśkar, kerdõn uze haj paruen tumare coale! ³ Ušten te zas k-o Betel! Othe si te vazdav äk altari le Devlesqe kaj aśundã man kana sas manqe pharo, haj sas mança kaþar phirdem.

⁴ On dine le Jakovos saorä devla strãiino kaj sas len haj äñ toarþe kaj sas len anþ-äl kan. O Jakov praxosardã len tala o stežari kaj si paśa o Sihem. ⁵ Pala kodoja telãrdes. E dar le Devlesqi gelis anþ-äl foruri paśal, kadã kã ni geles pala äñ çhave le Jakovosqe. ⁶ O Jakov haj saorä manuś kaj sas leça aresles k-o Luz, savo si o Betel, anþ-o Them Kanaan. ⁷ Vazdäs äk altari othe haj çhutäs o anav kodole thanesqe: O Del le Betelosqo, kã othe sikadilos lesqe o Del, kana naśãlas kaþar pō phral. ⁸ E Debora, e dojka le Rebeqaqi, mulis haj sas praxome maj tele kaþar o Betel, tala o stežari. Haj phende lesqe: O stežari le apsjango. ⁹ O Del sikadilos pale le Jakovosqe, paçe boldinãjlos anþa o Padan-Aram, haj binekuvintisardã les. ¹⁰ O Del phendäs lesqe:

— Kō anav si Jakov, dar naj te maj buçhos Jakov, haj kō anav si te avel Israel.

Haj kadã çhutäs lesqo anav Israel. ¹¹ O Del phendäs lesqe:

— Me sem o Del o Maj Zuralo. Te keres çhave haj te butõs! Äñ nãmo haj maj but nãmuri si te kerdõn anþa tuþe, haj si te aves o dad thagarenqo. ¹² Tuqe si te dav o them savo dinem les le Avraamosqe haj le Isakosqe. Si te dav kadav them ke çhavenqe pala tuþe.

¹³ O Del vazdinājlos lesθar, anθa o than kaj dinā lesqe дума. ¹⁴ O Jakov vazdās āk stīlpo animasqo gogi anθ-o than kaj dināsas lesqe дума o Del, āk stīlpo barāsqo animasqo gogi, haj čhordās mol haj untdelemno opral pā lesθe anθa o Del. ¹⁵ O Jakov čhutās anav le thanesqe kaj dinā lesqe дума o Del: Betel.

E Rahela merel

¹⁶ Pala kodoja telārde anθa o Betel. Haj ni aresles ke Efrata, kana le Rahelaqe avile laqe āl dukha le kerimasqe. Sas lan āk kerimos pharo. ¹⁷ Anθ-o timpo kana sas āl dukha maj phare le kerimasqe, e moaša phendā laqe:

— Na dara, kā sa čhavo si!

¹⁸ Haj kana oj delas pō sufleto (kā mulis), čhutās lesqo anav Ben-Oni. Dar lesqo dad phendā lesqe Benjamin.* ¹⁹ E Rahela mulis haj sas praxome p-o drom karing e Efrata, savo si o Betleem. ²⁰ O Jakov vazdās āk stīlpo animasqo gogi pā laqo than le praxomasqo. I ages bučhol: O stīlpo poa than le praxomasqo le Rahelaqo. ²¹ O Israel telārdās haj kerdās pō korto ĩnkāltar kaθar e Migdal-Eder. ²² Kana o Israel beśelas anθ-o than kadava, o Ruben gelos haj sutos le Bilhaça, e roaba kaj sas e rromni lesqe dadesqi. Haj o Israel aśundās.

Āl čhave le Jakovosqe

Le Jakovos sas les deśuduj čhave. ²³ Āl čhave le Leaqe: o Ruben, o čhavo o angluno le Jakovosqo, o Simeon, o Levi, o Juda, o Isahar haj o Zabulon. ²⁴ Āl čhave le Rahelaqe: O Josif haj o Benjamin. ²⁵ Āl čhave le Bilhaqe, e roaba le Rahelaqi: o Dan haj o Neftali. ²⁶ Āl čhave le Zilpaqe, e roaba le Leaqi: o Gado haj o Aser. Kadala sas āl čhave le Jakovosqe kaj kerdinājle lesqe anθ-o Padan-Aram.

O merimos le Isakosqo

²⁷ O Jakov areslos kā pō dad o Isak, k-o Mamre, k-o Kirjat-Arba, kaj si o Hebron, kaj beśles sar strāiini o Avraam haj o Isak. ²⁸ Kadikita ges sas le Isakos: āk šāl haj oxtodeša bārś. ²⁹ O Isak dinā pō duxo haj mulos haj nakhlos anθ-o rīndo pe phurenqo, phuro haj čajlo gesenθar. O Esau haj o Jakov, lesqe čhave, praxosarde les.

O nāmo le Esaosqo

36 Kadala si āl bukā kaj kerdiles anθ-o nāmo Esau, kaj si o Edom. ² O Esau lilā pesqe rromnā anθ-āl čheja le kanaanicenqe: le Ada, e čhej le hetitosqi Elon, le Oholibama, e čhej le Anasqi, e nepoata le hevitosqi Cibeon, ³ haj le Basmata, e čhej le Ismaelosqi, e pšej le Nebajotosqi. ⁴ E Ada kerdā le Esaosqe le Elifazos, haj e Basmata kerdās le Reuelos. ⁵ E Oholibama kerdās le Jeuśos, le Jaelamos haj le Kores. Kadala si āl čhave le Esaosqe, kaj kerdinājles lesqe anθ-o Them Kanaan. ⁶ O Esau lilās pe rromnān, pe čhaven haj pe čheān, saorā manuśān anθa pō kher, āl turme, saorā animalā haj sā lenqo bravalimos kaj kidā les anθ-o Them Kanaan, haj gelos anθā aver them, rigaθe kaθar pō phral o Jakov. ⁷ Kā len sas len but bravalimos, haj kodolasqe ni daśtinas te beśen anθ-āk than: o them kaj on beśenas ni maj areselas len, kā sas len but animalā. ⁸ O Esau lačhar-dilos p-āl Plaja le Seirosqe. O Esau, savo si o Edom.

Āl čhave le Esaosqe anθ-o Seir

⁹ Kadala si āl bukā kaj kerdiles anθ-o nāmo Esau, o dad le edomicenqo, p-āl Plaja le Seirosqe. ¹⁰ Āl anava le čhavenqe le Esaosqe sas: Elifaz, o čhavo le Adaqo, e rromni le Esaosqi; haj o Reuel, o čhavo le Basmataqo, e rromni le Esaosqi. ¹¹ Āl čhave le Elifazosqe sas o Teman, o Omar, o Cefo, o Gaetam haj o Kenaz. ¹² E Timna sas e roaba kaj sas e rromni le Elifazosqi, o čhavo le Esaosqo. Oj kerdās le Elifazosqe le Amalekos. Kadala sas āl nepoci le Adaqe, e rromni le Esaosqi. ¹³ Āl čhave le Reuelosqe sas: o Nahat, o Zerah, o Šama haj o Miza. Kadala sas āl nepoci le Basmataqe, e rromni le Esaosqi. ¹⁴ Āl čhave le Oholibamaqe, e čhej le Anasqi, e nepoata le Cibeonosqi, e rromni le Esaosqi sas o Jeuś, o Jaelam haj o Kore, save oj kerdās len le Esaosqe. ¹⁵ Kadala si āl fameli le čhavenqe le Esaosqe: O Elifaz, o čhavo o angluno le Esaosqo, sas o maj phuro le famelēnqo Teman, Omar, Cefo, Kenaz, ¹⁶ Kore, Gaetam haj Amalek. Kadala fameli anθ-o Them Edom si āl čhave le Elifazosqe, o čhavo le Adaqo. ¹⁷ Kadala si āl čhave le Reuelosqe, o čhavo le Esaosqo: āl fameli Nahat, Zerah, Šama haj Miza. Kadala fameli anθ-o Them Edom si āl čhave le Reuelosqe, o čhavo le Basmataqo, e rromni le Esaosqi. ¹⁸ Kadala si āl čhave le Oholibamaqe, e rromni le Esaosqi: āl fameli Jeuś, Jaelam haj Kore. Kadala fameli si

***35:18** O anav Ben-Oni xakārdōl „o čhavo mirā dukhenqo”. O anav Benjamin xakārdōl „o čhavo kaj si muro vast o čáčo” (savo si maj baxtalo, maj jubime haj maj zuralo).

äl ĉhave le Oholibamaqe, e ĉhej le Anasqi, e rromni le Esaosqi. ¹⁹ Kadala sas äl ĉhave le Esaosqe, savo si o Edom, haj kadala si lenqe fameli.

Äl xanamika le Esaosqe

²⁰ Äl ĉhave le Seirosqe o horito, kaj beŝenas anθ-o them, sas o Lotan, o Ŝobal, o Cibeon, o Ana, ²¹ o Diŝon, o Ecer haj o Diŝan. Kadala si äl fameli le horicenqe, äl ĉhave le Seirosqe anθ-o Them Edom. ²² Äl ĉhave le Lotanosqe sas o Hori haj o Hemam. (E phej le Lotanosqi sas e Timna.) ²³ Äl ĉhave le Ŝobalosqe sas o Alvan, o Manahat, o Ebal, o Ŝefo haj o Onam. ²⁴ Äl ĉhave le Cibeonosqe sas o Aja haj o Ana. O Ana sas kova kaj arakhläs äl izvorä äl tate anθ-e mulani, kana sas le xärença pe dadesqe le Cibeonosqe. ²⁵ Äl ĉhave le Anasqe sas o Diŝon haj e Oholibama, e ĉhej le Anasqi. ²⁶ Äl ĉhave le Diŝonosqe sas o Hemdan, o Eŝban, o Itran haj o Keran. ²⁷ Äl ĉhave le Ecerosqe sas o Bilhan, o Zaavan haj o Akan. ²⁸ Äl ĉhave le Diŝanosqe sas o Uc haj o Aran. ²⁹ Äl fameli le horicenqe si äl fameli le Lotanosqe, le Ŝobalosqe, le Cibeonosqe, le Anasqe, ³⁰ le Diŝonosqe, le Ecerosqe haj le Diŝanosqe. Kadala si äl fameli le horicenqe anθ-o Them Seir.

Äl thagara le Edomosqe

³¹ Kadala sas äl thagara anθ-o Them Edom zi kaj te avel äk thagar p-äl israelicä. ³² O Bela, o ĉhavo le Beorosqo, sas thagar p-o Edom, haj o anav lesqe forosqo sas Dinhaba. ³³ O Bela mulos, haj anθä lesqo than sas thagar o Jobab, o ĉhavo le Zerahasqo anθa-i Bocra. ³⁴ O Jobab mulos haj anθä lesqo than sas thagar o Huŝam, anθa o them le temanicenqo. ³⁵ O Huŝam mulos, haj anθä lesqo than sas thagar o Hadad, o ĉhavo le Bedadesqo. Ov sas kaj mardäs le Madianos anθ-o Them Moab. O anav lesqe forosqo sas Avit. ³⁶ O Hadad mulos, haj anθä lesqo than sas thagar o Samla anθa-i Masreka. ³⁷ O Samla mulos, haj anθä lesqo than sas thagar o Ŝaul anθa o Rehobot p-o paj. ³⁸ O Ŝaul mulos haj anθä lesqo than sas thagar o Baal-Hanan, o ĉhavo le Akborosqo. ³⁹ O Baal-Hanan, o ĉhavo le Akborosqo mulos, haj anθä lesqo than sas thagar o Hadar. O anav lesqe forosqo sas Pau. O anav lesqe rromnäqo sas Mehetabeel, e ĉhej le Matredaki, e ĉhej le Mezahabosqi. ⁴⁰ Fiosa-vi familia le Esaosqi sas kerdi anθa lenqe nämuri haj lenqe thana buĉonas pala lenqe fameli. Kadala si äl anava lenqe famelënqe: äl fameli Timna, Alva, Jetet, ⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon, ⁴² Kenaz, Teman, Mibcar, ⁴³ Magdiel haj Iram. Kadala si äl fameli le Edomosqe

— savo sas o Esau, o dad le edomicenqo — pala lenqe gava, anθä lenqo them.

O Josif

(37:1–50:26)

Äl sune le Josifosqe

37 O Jakov beŝlos anθ-o Them Kanaan, kaj beŝlosas sar äk sträiino lesqo dad. ² Kadala si äl bukä kaj kerdiles anθ-o nämö Jakov. O Josif kana sas les deŝiefta bärŝ, sas ĉobano pe phralença. Azutilas le ĉhaven le Bilhaqe haj le ĉhaven le Zilpaqe, äl rromnä lesqe dadesqe. O Josif anelas lenqe dadesqe veŝti nasul anθa sosθe kerenas lesqe phral. ³ O Israel jubilas maj but le Josifos dä sar kolavre ĉhaven lesqe, kä kerdäsas les k-äl phurimata. Haj kerdä lesqe äk hajna pestrico. ⁴ Lesqe phral dikhles kä lenqo dad jubil les maj but dä sar saorä phralen lesqe haj urisarde les, kadä kä ni daŝtinas te phenen lesqe niĉ äk vorba laĉhi. ⁵ O Josif dikhläs äk suno haj phendä les pe phralenqe, haj urisarde les maj but. ⁶ Ov phendä lenqe:

— Aŝunen so suno dikhlem! ⁷ Ame sämas k-o phandimos le snopenqo anθ-o maŝkar le kimpusqo, haj dikh, muro snopo uŝtilos haj beŝlos anθä pürnenθe. Haj tumare snopi bangiles angla lesθe.

⁸ Lesqe phral phende lesqe:

— Kames te aves amaro thagar? Pakäs ĉaĉes kä si te aves amaro stäpino?

Haj urisarde les i maj but, anθa-i kauza lesqe sunenqi haj lesqe vorbenqi. ⁹ Ov maj dikhläs aver suno haj phendä les pe phralenqe:

— Aŝunen! Maj dikhlem äk suno! O kham, o ĉhonot haj deŝujekh stjale bangönas angla manθe.

¹⁰ Phendä les pe dadesqe haj pe phralenqe. Lesqo dad xalä pes leça:

— So kames te phenes kadal suneça? Ta na gindis kä si te avas me, ki dej haj ke phral te bangös zi ke phuv angla tuθe?

¹¹ Lesqe phralenqe sas lenqe xoli pä lesθe, dar lesqo dad inkärdä gogi äl bukä kadala.

Äl phral le Josifosqe bikinen les

¹² Lesqe phral geles k-o Sihem, kaŝte päŝtin le bra-khän haj le buznän pe dadesqe. ¹³ O Israel phendäs le Josifosqe:

— Ke phral päŝtin o kirdo k-o Sihem. Kamav te zas lenθe.

— Miŝto — phendäs ov.

¹⁴ O Israel phendäs:

— Rugiv tut, za haj dikh kana ke phral si mišto haj kana äl brakhä haj äl buznä si mišto, haj an manqe vešti lenðar!

Dinä les drom anða-i Xar le Hebronosqi.

O Josif areslos k-o Sihem. ¹⁵ Kana rätäcilas p-o kímpo, arakhlä les äk manuś. O manuś puślä les:

— So rodes?

— ¹⁶ Rodav mīrā phralen — dinä anglal o Josif. — Rugiv tut, phen manqe kaj pästin on le brakhän!

¹⁷ Haj o manuś kodova phendäs:

— Telärdes kaðar. Kä aśundem len phenindos: «Haj te zas k-o Dotan!»

O Josif gelos pala pe phral haj arakhlä len k-o Dotan. ¹⁸ On dikhle les dural haj zi kaj te pašol lenðe, xotärısajles sar te tharen les te mudaren les. ¹⁹ On phendes jekh avresqe:

— Dikh, kon avel! O thagar le sunenqo! ²⁰ Aven akanak te mudaras les haj te çhudas les anðä jekh anða-l xainga kadala! Si te phenas kä xalä les äk animalo sälbatico, haj si te dikhas so si te avel lesqe sunença!

²¹ O Ruben aśundäs haj xastradäs les anða lenqe vast phenindos:

— Ta na mudaras les!

²² O Ruben phendä lenqe:

— Ta na çhoren rat! Maj mišto çhuden les anð-e xaing kadaja anð-e mulani, dar na çhun o vast pä lesðe!

Kä kamnos te xastravel les anða lenqe vast haj te ingärel les palpale kä lesqo dad. ²³ Kana areslos o Josif kä pe phral, kadala nangärde les anða-l lesqi hajna, e hajna e pestrico kaj sas pä lesðe. ²⁴ Lile les haj çhude les anð-e xaing. E xaing kadaja sas nangi, nas paj anðä laðe.

²⁵ Pala kodoja beśles te xan. Vazdindos äl jakha, dikhles äk kirdo ismaelicienqo kaj avenas anða o Galaad. Lenqe kämile sas inkärkime tämijaça, balsamoça haj smirnaça, save ingärenas len anð-o Ezipto.

²⁶ Atunća o Juda phendäs pe phralenqe:

— So si amen limasqo kana mudarasa amare phrales haj garavasa lesqo rat? ²⁷ Maj mišto te bikinas les le ismaelicienqe, haj ta na çhas o vast pä lesðe, kä si amaro phral, si amaro rat.

Haj lesqe phral phendes:

— Mišto.

²⁸ Kana nakhenas äl negustorä anða o Madiano, çirdes haj inkalades le Josifos avri anða-i xaing, haj

bikinde les pä biś rupä le ismaelicienqe, kaj ingärde les anð-o Ezipto.

²⁹ Kana o Ruben boldinäjlos ke xaing haj dikhläs kä o Josif ma nas othe, çhindäs pe coale, ³⁰ boldinäjlos kä pe phral haj phendäs:

— Ma naj o çhavo! Akanak so te kerav?

³¹ Atunća on liles e hajna le Josifosqi, çhendes äk capo, haj çhutes e hajna anð-o rat. ³² Ingärdes pe dadesqe e hajna e pestrico haj phendes:

— Dikh so arakhläm! Dikh kana si e hajna ke çhavesqi sau ni!

³³ O Jakov prinzandä lan haj phendäs:

— Si e hajna mīrā çhavesqi! Äk animalo sälbatico xalä les. O Josif sas kerdo kotora!

³⁴ Çhindäs pe coale, haj hurädilos anðä gonesðe, haj žälisardäs but vremja pe çhaves. ³⁵ Saorä çhave haj çheja lesqe rodenas te müngiin les, dar ov ni kamelas te avel müngijme, dar phenelas:

— Rovindos si te zav kä muro çhavo anð-o kher le mulenqo.

Kadä žälisardä les lesqo dad. ³⁶ Äl madianicä bikinde les anð-o Ezipto k-o Potifar, äk oficeri le faraosqo, o maj baro le străzerenqo.

O Juda haj e Tamar

38 Anð-e vremja kodoja, o Juda telärdäs kaðar pe phral haj oprisajlos anða pð drom haj ačhilos kä äk manuś anða o Adulam, kaj buçholas Hira. ² Othe o Juda dikhläs le çheja le Šuaski, äk kanaanitosqi; lilä lan dä rromni haj suto laça. ³ Oj ačhilis khamni haj kerdäs äk çhavo, savesqe ov çhutäs o anav Er. ⁴ Pale ačhilis khamni haj kerdäs äk çhavo savesqe oj çhutäs o anav Onan. ⁵ Pale kerdäs äk çhavo, savesqe oj çhutäs o anav Šela. Kerdä les anð-o Kezib. ⁶ O Juda lilä pe çhavesqe le anglunesqe le Erosqe äk rromni p-o anav Tamar. ⁷ O Er, o çhavo o angluno le Judasqo, sas nasul angla o RAJ, haj o RAJ mudardä les. ⁸ Atunća o Juda phendäs le Onanosqe:

— Za ke rromni ke phralesqi te avel les çhave ke phrales!*

⁹ O Onan, zanindos kä o çhavo kadava naj te avel lesqo, çhorelas pi säminca pe phuv kabor drom sovelas le rromnäça pe phralesqi, ta na del çhave pe phrales. ¹⁰ So kerelas ov sas nasul angla o RAJ, haj i les mudardä les. ¹¹ Atunća o Juda phendä pe boräqe le Tamaraqe:

***38:8** Anð-o timpo kadal paramiçaqo ćáci, kadä sas äl obićeä: kana merelas kð phral haj nas les çhave, lesas lesqe rromnä (ke kumnata) te keres çhave ke phralesqe anðä lesqo than. Deuteronomo 25:5

— Ačo phivli anθ-o kher ke dadesqo zi kana va barōla muro čhavo o Šela!

Kä gindisajlo kä i o Šela si te merel sar lesqe phral. E Tamar gelis haj bešlis anθ-o kher pe dadesqo.

¹² Nakhlos but timpo haj e čhej le Šuaski, e rromni le Judasqi, mulis. Pala so nakhles äl gesa le žalāqe, o Juda uštilos ke Timna, kolenθe kaj tunzinas lesqe brakhän haj lesqe buznän, ov haj lesqo amal, o Hira anθa o Adulam. ¹³ Phendinājlos le Tamaraqe:

— Dikh, kō sokro uštel ke Timna, kašte tunzil le brakhän haj le buznän.

¹⁴ Atunća oj čhudäs pe coale le phivlimasqe, učardilis äk bazmavača haj hurädilis, haj bešlis ke poarta le Enaimosqi kaj si p-o drom karing e Timna; kä dikhelas kä o Šela kerdilosas baro, haj oj ni sas lesqe dini dä rromni. ¹⁵ O Juda dikhlä lan haj gindisajlos kä si äk kurva, kä učardäsas pō muj. ¹⁶ Oprisajlos laθe anθa pō drom haj phendäs:

— Muk man te sovav tuča!

Kä ni prinžandä lan kä sas lesqi bori. Oj phendäs:

— So des man te soves manča?

¹⁷ Ov dinä lan anglal:

— Si te dav tuqe drom äk jedo anθa muro kirdo.

Oj phendäs:

— Numa kana mukesa manqe gažo zi kana des les drom.

¹⁸ Ov dinä lan anglal:

— So gažo te dav tut?

Oj phendäs:

— Kō sizilo pe dorjača haj e rovli kaj si tut anθ-o vast.

Ov dinä len laqe. Pala kodoja sutos lača, haj oj ačhilis khamni lesθar. ¹⁹ Oj uštilis haj telärdäs. Čhudäs e bazmava haj hurädilis pale anθ-äl coale le phivlimasqe. ²⁰ O Juda dinäs drom le jedos pä pō amal anθa o Adulam, kašte inkalavel o gažo anθa-l vast le rromnäqe. Dar ov ni arakhlä lan. ²¹ Pušlās le manušan le thanesqe:

— Kaj si e kurva kaj bešelas kathe k-o Enaim, p-o drom?

On dine les anglal:

— Nas nič äk kurva kathe.

²² Ov boldinājlos k-o Juda haj phendä lesqe:

— Ni arakhlem lan, haj i äl manuš le thanesqe phendes: «Nas nič äk kurva kathe.»

²³ O Juda phendäs:

— Te inkärel so lilās, numa ta na kerdös lažavesqe. Dikh, dinem drom o jedo kadava, haj ni arakhlän lan.

²⁴ Kam pala trin čhon phendinājlos le Judasqe:

— E Tamar, ki bori kurvisardäs haj dikh, ačhilis khamni päče kurvisardäs.

Haj o Juda phendäs:

— Inkalaven lan avri te avel phabardi!

²⁵ Kana ingärenas lan, oj dinä drom te phenen laqe sokrosqe:

— Kaθar o manuš kasqe si äl bukä kadala, ačhilem me khamni. Dikh, rugiv tut, kasqo si o sizilo kadava, e dori kadaja haj kadaja rovli?

²⁶ O Juda prinžandä len haj phendäs:

— Si maj čáci dä sar manθe, kä ni dinem lan dä rromni mirä čhavesqe le Šelasqe.

Dä atunć ni maj sutos lača. ²⁷ Kana avilis laqi vremeja te kerel, dikh, anθä laqo pär sas duj čhave. ²⁸ Anθ-o timpo le kerimasqo, jekh inkaladäs o vast anglal. E moša lilās lesqo vast haj phanglās les äk thaveča lolo, phenindos:

— Kadava inklistos anglal.

²⁹ Dar kana ov čirdelas o vast palpale, inklistos lesqo phral. Atunć e moša phendäs:

— So pharaimos kerdän!

Kodolasqe lesqo anav sas čhutino Perc.* ³⁰ Palal inklistos lesqo phral, saves sas les o thav lolo k-o vast, haj lesqo anav sas čhutino Zerah.

O Josif anθ-o kher le Potifarosqo

39 O Josif sas ingärdo anθ-o Ezipto. O Potifar, äk oficeri le faraonosqo, o maj baro le sträžerenqo, äk eziptjano, kindä les kaθar äl ismaelicä kaj andesas les othe. ² O RAJ sas le Josifoča, kadä kä sä žalas lesqe mišto. Ov bešelas anθ-o kher pe stäpīnosqo, o eziptjano. ³ Lesqo stäpīno dikhlās kä o RAJ si leča, haj kä o RAJ kerel te žal lesqe mišto anθä sä so kerel ov. ⁴ O Josif sas lačo angla pō stäpīno, kaj lilä les te sluzil lesqe. Čhutä les o baro pe kheresqo haj dinä les anθä lesqo vast sä so sas les. ⁵ Kana o Potifar čhutä les o baro pä pō kher, haj pä sä so sas les, o RAJ binekuvintisardäs o kher le eziptjanosqo, anθa-i kauza le Josifosqi. E binekuvintarja le RAJesqi sas pä sä so sas les les, kaj sas khere sau k-o kīmpo. ⁶ O eziptjano muklās p-äl vast le Josifosqe sä so sas les, haj les ni maj träbulas te maj xal les e griža, numa le xamasqi kaj xalas les.†

***38:29** O anav Perc xakärdöl pharaimos.

†**39:6** Anθ-o originalo daštil te xakärdöl duj bukä. 1: Xalas les e griža numa anθa pesθe. 2: Xalas les e griža lesqe xamasqi, kä le Josifos nas les voja te kerel xamos le ezipteñqe.

O Josif sas šukar k-o korpo haj mindro k-o muj.
⁷ Pala äk vremja, e rromni lesqe stäpinosqi čhutäs äl jakha p-o Josif haj phendäs:

— Sov manča!

⁸ Ov ni kamnos haj phendä laqe:

— Dikh kä muro stäpino ni phiravel griza khančes-
 ðar anða o kher, haj dinä man p-o vast sä so si les.

⁹ Ov naj maj baro dä sar manðe anðä kadav kher, haj ni oprisardä manqe khanč, numa tut, kä san lesqi rromni. Sar daštiv me te kerav äk nasulimos kadä dä baro haj te kerav bezex kontra le Devlesqi?

¹⁰ Makar kä oj anðä fiosavo ges delas duma le Josifosqe, ov ni kamnos te sovel haj te avel laça. ¹¹ Anð-
 äk ges, kana gelos anð-o kher te kerel pi buki haj kana nas othe nič jekh anða-l manuś le kheresqe, ¹² oj astardä les hajnaðar, phenindos lesqe:

— Sov manča!

Dar ov muklä laqe e hajna anð-o vast haj naślos avri anða o kher. ¹³ Kana dikhläs oj kä mukläsas laqe e hajna anð-o vast haj naślosas avri, ¹⁴ dinäs muj le manuśän anða o kher haj phendä lenqe:

— Dikhen, andä amenqe äk evreo te bäškälil amen! Kadav evreo avilos manðe kašte sovel manča, dar me zbärisardem anð-o muj o baro. ¹⁵ Kana aśundäs kä vazdav o glaso haj dav muj, mukläs pi hajna paśa manðe haj naślos avri.

¹⁶ Haj ĩnkärdäs e hajna le Josifosqi paśa pesðe zi kana avilos khere lesqo stäpino. ¹⁷ Atunc phendä lesqe sa kodoj paramiç:

— O robo kadava, o evreo, saves andän les amenqe, avilos manðe te bäškälil man. ¹⁸ Kana zbärisardem haj dinem muj, mukläs pi hajna paśa manðe haj naślos avri.

¹⁹ Kana o stäpino le Josifosqe aśundäs äl vorbe pe rromnäqe: „Dikh so kerdä manqe kð robo!”, xoläjlos nasul. ²⁰ Liläs le Josifos haj čhudä les anð-o phandaimos, anð-o than kaj sas äl phandade le thagaresqe.

O Josif anð-o phandaimos

Anð-o timpo so o Josif beśelas othe anð-o phandaimos, ²¹ o RAJ sas leça haj sikadä lesqe pi mila kaj ačhol. Kerdä les te avel lačo angla o maj baro le phandaimasqo. ²² Haj o maj baro le phandaimasqo dinä les pä lesqo vast saorä phandaden kaj sas anð-o phandaimos. Haj khanč ni kerdölas othe, numa prin lesðe. ²³ O maj baro le phandaimasqo ni maj xalas les e griza khančesqi anða so sas le Josifos anð-o vast, kä sas o RAJ leça. O RAJ kerelas te zal lesqe mišto anðä sä so kerelas ov.

Duj anða-l phandade si len po-k suno

40 Pala äk vremja, o paharniko haj o brutari le thagaresqo anð-o Ezipto kerde nasulimos pe stäpinosqe. ² O faraono xoläjlos p-äl duj služitorä pi-re: p-o maj baro le paharničenqo, haj p-o maj baro le brutarenqo. ³ Čhutä len te aven päzime anð-o kher le maj baresqo le sträzerenqo, anð-o phandaimos kaj sas o Josif phandado. ⁴ O maj baro le sträzerenqo čhutäs le Josifos te služil lenqe.

Pala so beśles maj but vremja phandade ⁵ (o paharniko haj o brutari le thagaresqo le Eziptosqo, save sas phandade anð-o phandaimos), dikhles anð-
 äk rät äl duj po-k suno, haj fiosavo suno sas les aver tälmäçirja. ⁶ O Josif, kana avilos de texara len-
 ðe, dikhläs pä lenðe. Haj dikhlä len xoläme. ⁷ Puśläs le služitoren le faraonosqe, save sas leça phandade anð-o phandaimos lesqe stäpinosqo:

— Sosðe sen xoläme ages?

⁸ On dine les anglal:

— Dikhläm äk suno haj naj koniva te tälmäçil les.

O Josif phendä lenqe:

— Ni zanen kä e tälmäçirja si kaðar o Del? Phenen manqe so suno dikhlen!

⁹ O maj baro le paharničenqo phendä le Josifosqe pð suno:

— Anðä muro suno me dikhlem äk vica angla man-
 ðe. ¹⁰ E vica kadaja sas lan trin mlädicä. Pala kodo-
 ja dinäs äl frunze, kerdäs lulugä haj e drakh pakil-
 lis. ¹¹ O paharo le faraonosqo sas anðä muro vast. Me lilem äl drakha, ĩnkhärdem len anð-o paharo le faraonosqo, haj čhujem o paharo anð-o vast le faraonosqo.

¹² O Josif phendä lesqe:

— E tälmäçirja ke sunesqi si kadä: Äl trin mlädice si trin ges. ¹³ Pa trin ges o faraono si te vazdel kð šä-ro sar sas, si te čhul tut pale anðä ki služba haj si te čhus pale o paharo anð-o vast le faraonosqo, sar keresas maj anglal, kana sanas lesqo paharniko. ¹⁴ Dar te anes tuqe gogi i manðar kana avesa k-o mištimos, haj rugiv tut te sikaves manqe mištimos! Čhu äk vorba lači anða manðe k-o faraono haj ĩnkäl man anða o kher kadava! ¹⁵ Kä semas lilo silaça anða o them le evreenqo, haj kjar kathe ni kerdem khanč te avav čhutino anðä kadaj xaing.

¹⁶ O maj baro le brutarenqo, dikhindos kä o Josif dinäs äk tälmäçirja lači, phendäs:

— Dikhlem i me äk suno. Pä muro šäro sas trin ko-
 šuri marnesqe. ¹⁷ Anð-o košo opral sas saorä feluri

marnesqe haj guglimasqe kerde anθa o faraono. Dar āl ćiriklā xanas len anθa o košo kaj sas pā muro śāro.

¹⁸ O Josif dinās anglal:

— E tālmāćirja ke sunesqi si kadā: Āl trin košuri si trin ges. ¹⁹ Pala trin ges, o faraono si te vazdel kō śāro tuθar, si te ćhul tut p-āk kašt haj kō mas si te xan les āl ćiriklā.

²⁰ Anθā le trinenqo ges sas o ges le faraonosqo. Ov dinās āk sinia anθa saorā sluźitorā pire. Vazdās o śāro le maj baresqo le paharnićenqo sar sas haj ćhutās o śāro le maj baresqo le brutarenqo angla pe sluźitorā. ²¹ Le maj bares le paharnićenqo ćhutā les pale anθā lesqi buki dā paharniko, haj ov ćhutās pale o paharo anθ-o vast le faraonosqo, ²² dar le maj bares le brutarenqo spīnzurisardā les, sar phendās o Josif pala lenqo suno. ²³ Dar o maj baro le paharnićenqo ni maj andā pesqe gogi k-o Josif. Bistardā les.

Āl sune le faraonosqe

41 Pala duj bārś, o faraono dikhlās suno kā beśelas paśa o Paj o Nilo, ² kana jefta gurumnā śukar haj pravardā ĩnkliste anθa o Nilo haj ĩnceposajles te xan maškar āl tresti. ³ Pala lenθe maj ĩnkliste anθa o Nilo aver jefta gurumnā, zungalā haj sanā, haj oprisajles paśa lenθe pe rig le Nilosqi. ⁴ Āl gurumnā zungalā haj sanā xales kolen jefta gurumnā śukar haj pravardā. Haj o faraono uštulos anθa-i lindri. ⁵ Pale sutos haj dikhlās pale suno. Jefta spićā givesqe pravarde haj laće bariles p-āk sulum. ⁶ Haj pala lenθe ĩnkliste aver jefta spićā sane haj phabarde kaθar e braval tati. ⁷ Āl spićā āl sane xales kolen jefta spićā pravarde haj pherde. O faraono uštulos haj dinās pi sāma kā sas āk suno. ⁸ Detexara, o faraono xolājlos haj dinā drom te aven saorā vrāźitorā haj saorā manuś gogaća le Eziptosqe. Phendā lenqe pe sune, dar koniva ni daštisajlos te tālmāćil len le faraonosqe.

⁹ Atunća o maj baro le paharnićenqo phendās le faraonosqe:

— Ages anav manqe gogi kaθar mīrā dośa. ¹⁰ O faraono xolājlosas pā pe sluźitorā, haj ćhudāsas amen anθ-o phandaimos, anθ-o kher le maj baresqo le strāzerenqo, man haj le maj bares le brutarenqo. ¹¹ Ame dikhlām po-k suno anθ-āk rāt, haj fiosavo suno sas les lesqi tālmāćirja. ¹² Sas othe amenća āk evreo tārno, robo k-o maj baro le strāzerenqo. Phendām lesqe amare sune, haj ov tālmāćisardās amare sune. ¹³ Āl bukā kerdiles sar ov phendās. Me semas ćhutino pale anθā mīri buki, haj o maj baro kolenqo kaj keren marno sas spīnzurime.

O Josif tālmāćil āl sune le faraonosqe

¹⁴ O faraono dinā drom te anen le Josifos. ĩnkalade les sigo anθa-i xaing le phandaimasqi. Pala so o Josif ranglā pes haj parubdā pe coale, gelos k-o faraono.

¹⁵ O faraono phendās le Josifosqe:

— Dikhlem āk suno, dar koniva ni daštīl te tālmāćil les. Dar aśundem kā tu sar aśunesa āk suno, i tālmāćis les.

¹⁶ O Josif dinās anglal le faraonos:

— Na manθar, haj kaθar o Del si o dimos anglal te avel paćja le faraonos.

¹⁷ O faraono phendās atunc le Josifosqe:

— Anθā muro suno me beśavas p-o malo le Nilosqo, ¹⁸ kana jefta gurumnā pravardā haj śukar ĩnkliste anθa o Nilo haj ĩnceposajles te xan maškar āl tresti. ¹⁹ Pala lenθe maj ĩnkliste aver jefta gurumnā śukā, zungalā haj sanardā. Ni maj dikhlem aver kadā dā zungalā anθā saoro Them le Eziptosqo. ²⁰ Āl gurumnā kaj sas sanā haj zungalā xales le jefta gurumnā kaj ĩnkliste anglal. ²¹ Xale len haj ni prinzandōlas kā geles anθā lenqo pār, ba sas sa kadā dā zungalā sar anglal. Haj uštilem.

²² Maj dikhlem āk suno: jefta spićā givesqe pherde haj laće bariles p-āk sulum. ²³ Pala lenθe ĩnkliste aver jefta spićā śuke, sane haj phabarde kaθar e braval tati. ²⁴ Āl spićā āl sane xales āl jefta spićā laće. Kana phendem āl bukā kadala le vrāźitorenqe, koniva ni daštisajlos te tālmāćil len manqe.

²⁵ O Josif phendās le faraonosqe:

— Āl sune le faraonosqe xakārdōl anθ-āk buki. O Del sikadās le faraonosqe so si te kerel. ²⁶ Āl jefta gurumnā laćhā si jefta bārś, haj kola jefta spićā laće si jefta bārś: āl sune xakārdōn anθā āk buki. ²⁷ Āl jefta gurumnā sanardā haj zungalā, kaj ĩnklistes pala kola anglune, xakārdōl jefta bārś, haj āl jefta spićā nange, phabarde kaθar e braval tati, si te avel sa jefta bārś bokhaqe. ²⁸ Kadā, pala sar phendem le faraonosqe, o Del sikadās le faraonosqe so si te kerel. ²⁹ Dikh, si te avel jefta bārś pherde xamos pā saoro Them le Eziptosqo. ³⁰ Pala lenθe va avena jefta bārś bokhaqe, kadā kā si te bistrel pes saorā pherimos kadava anθ-o Them le Eziptosqo haj e bokh va ćorarela o them. ³¹ E bokh kadaja kaj si te avel si kadā dā bari kā naj te maj anen pesqe gogi kaθar o pherimos le xamasqo anθ-o them. ³² O faraono dikhlās o suno duj drom, kā e buki kadaja si hotārīme kaθar o Del, haj o Del si te kerel lan sigo.

³³ Akanak, o faraono te arakhel āk manuś kaj prinzanel but haj si gogaća te ćhul les anθ-o śāro le

Themosqo le Eziptosqo. ³⁴ O faraono te ĉhul manuŝ anθ-o them save aŝunen kaθar kadav manuŝ, kaŝte kiden le panzenqi rig anθa-l roade le Eziptosqe anθ-o timpo le jefta bārŝenqo kaj si pherde xamos. ³⁵ Te kiden saoro xamos anθ-āl bārŝa kadala laĉhe kaj si te aven, haj talaj komanda le faraonosqi te keren grāmezi givesqe anθ-āl foruri, haj te pāzin len. ³⁶ O xamos kadava si te avel o xamos le themosqo anθa-l jefta bārŝ le bokhaqe save si te aven anθ-o Them le Eziptosqo, kaŝte na xasaol o them bokhaθar.

O Josif aresel baro

³⁷ Kadaja plaĉujas le faraonos haj saorā služitoren lesqe. ³⁸ O faraono phendās pe služitorenqe:

— Daŝtisas ame te arakhas āk manuŝ sar kadava, saves te avel anθā lesθe o Duxo le Devlesqo?

³⁹ O faraono phendās le Josifosqe:

— Kā o Del sikadā tuqe saorā bukā kadala, naj koniva kaj prinzanel kadā dā but haj si gogāĉa sar tuθe.

⁴⁰ Kerav tut maj baro pā muro kher, haj saoro poporo muro va kerena so tu phenes. Numa me si te avav maj baro tuθar kā me sem o thagar.

⁴¹ O faraono phendās le Josifosqe:

— Akanak kerav tut stāpino pā saoro Them le Eziptosqo.

⁴² O faraono inkaladās pi angrusti anθa o naj haj ĉhutā lan anθ-o naj le Josifosqo, xuradā les coalenĉa sane inosqe haj ĉhutā lesqe āk lanco sumnakasqo ke kor. ⁴³ Vazdā les anθ-o urdon sar le dujenqo manuŝ anθ-o them haj denas muj angla lesθe:

— Anθā koĉande!

Kadā areslos ov o maj baro pā saoro Them le Eziptosqo. ⁴⁴ Haj maj phendās le Josifosqe:

— Me sem o faraono. Dar bi kiro koniva naj te vazdel o vast, niĉ o pīrno anθā saoro Them le Eziptosqo.

⁴⁵ O faraono ĉhutās le Josifosqe o anav Cafnat-Paneax, haj dinā les dā rromni le Asnata, e ĉhej le Poti-Ferasqi, o raŝaj le forosqo On. Kadā kerdilos o Josif raj p-o Them le Eziptosqo.

⁴⁶ Le Josifos sas les trānda bārŝ kana beŝlos angla o faraono, o thagar le Eziptosqo. Atunĉa telārdās kaθar o faraono haj phirdās anθā saoro Them le Eziptosqo. ⁴⁷ Anθ-o timpo le jefta bārŝenqo pherde, e phuv dinās xamos but. ⁴⁸ O Josif kidās saoro xamos anθa kadala jefta bārŝ anθ-o Them le Eziptosqo. ĉhutās o xamos anθ-āl foruri, ĉhutindos anθā fio-savo foro o xamos poa kimpō paŝal. ⁴⁹ O Josif kidās

kadā dā but giv sar o kiŝaj le bare pajesqo, kā ni maj ramosardes, kā ni maj daŝtilas pes te sokotin.

⁵⁰ Angla āl bārŝa le bokhaqe, e Asnat, e ĉhej le Poti-Ferasqi, o raŝaj le forosqo On, kerdā le Josifosqe duj ĉhave. ⁵¹ O Josif ĉhutās le anglune ĉhavesqe o anav Manase,* kā phendās ov:

— O Del kerdā man te bistrav saorā xolārimata mīrā haj saoro kher mīrā dadesqo.

⁵² Kolesqe le dujenqo ĉhutās lesqo anav Efraim,†

— Kāĉ — ov phendās — o Del dinā man ĉhave anθ-o them kaj me suferisardem.

⁵³ Āl jefta bārŝ pherde xamos anθ-o Them le Eziptosqo nakhles, ⁵⁴ haj inĉeposajles āl jefta bārŝ le bokhaqe, kadā sar phendās o Josif. Anθā saorā thema sas bokh, dar anθā saoro Them le Eziptosqo sas xamos. ⁵⁵ Kana bokhajlos saoro Them le Eziptosqo, o poporo dine muj k-o faraono anθa xamasθe. O faraono phendā saorā ezipteēnqe:

— Žan k-o Josif haj keren so va phenela ov!

⁵⁶ Kana e bokh sas pā saorā phuv, o Josif putardās saorā thana xamaĉa te bikinel giv le ezipteēnqe. E bokh sas bari kjar anθ-o Them le Eziptosqo, ⁵⁷ dar pa saorā phuv zanas anθ-o Ezipto te kinen giv kaθar o Josif, kā pā saorā phuv sas bokh bari.

Āl phral le Josifosqe žan anθ-o Ezipto

42 Kana o Jakov aŝundās kā anθ-o Ezipto si giv, phendās pe ĉhavenqe:

— Sosθe dikhen tumen jekh pā avresθe? ² Dikh, aŝundem kā si giv anθ-o Ezipto. Žan haj kinen giv othar ta na meras, haj te trais!

³ Kadā deŝ phral le Josifosqe geles anθ-o Ezipto kaŝte kinen giv. ⁴ Dar o Benjamin, o phral le Josifosqo, nas dino drom lenĉa, kā o Jakov darajlos ta na kerdōl lesqe dajĉi nasul. ⁵ Āl ĉhave le Israelosqe aresles anθ-āk than avrenĉa kaj zanas te kinen giv, kāĉ anθ-o Kanaan sas bokh. ⁶ O Josif sas o baro le themosqo, ov bikinelas giv kā saoro poporo pa-i phuv. Āl phral le Josifosqe aviles haj bangiles le moĉa ke phuv angla lesθe. ⁷ O Josif, sar dikhlās pe phralen, prinzandā len, haj kerdilos kā si lenqe strāiino. Dinā lenqe duma zurales:

— Kaθar aven?

On dine les anglal:

— Anθa o Them Kanaan kaŝte kinas xamos.

⁸ Ov prinzandās pe phralen, dar on ni prinzande les.

* **41:51** Manase xakārdōl anθ-e ĉhib ebrajko: „kova kaj kerel man te bistrav”.

† **41:52** Efraim xakārdōl anθ-e ĉhib ebrajko: „dinā man ĉhave”.

⁹ O Josif andă pesqe gogi anθa-l sune kaj sas anθa lenθe haj phendă lenqe:

— Tume sen iskoade: avilen numa te dikhen äl thana sane le themosqe!

¹⁰ On dines anglal:

— Na, muro raj, ke robi aviles te kinen xamos!

¹¹ Ame să sām äl čhave sa äk manuśäsqe, sām manuś gogăver, ke robi naj iskoade.

¹² Ov phendă lenqe:

— Ba ni, avilen te dikhen äl thana sane le themosqe!

¹³ On dines anglal:

— Ame, ke robi, sām deśuduj phral, äl čhave sa äk manuśäsqe, anθa o Them Kanaan. O maj tärno si ages amare dadeça, haj jekh ma naj.

¹⁴ O Josif phendă lenqe:

— Si sar phendem tumenqe me: sen iskoade! ¹⁵ Ita, kadă si te zanav kana sen čáce: pe viaca le faraonosqi kă naj te telären kaθar zi kana ni avela tumaro phral o tärno. ¹⁶ Den drom jekhes anθa tumenθe te anel tumare phrales, haj tume ačhon phandade! Tumarre vorbe si te aven čhutine ke proba, kana sen čáce. Kana ni, pe viaca le faraonosqi, kă sen iskoade!

¹⁷ Haj čhutăs saorän trin ges anθ-o phandaimos.

¹⁸ Le trinenqo ges o Josif phendă lenqe:

— Kana kerena e buki kadaja, mukav tumen te tra-in, kă darav kaθar o Del: ¹⁹ Kana sen manuś čáce, te ačhol jekh anθa tumenθe phandado, haj kolaver te telären, len giv ta na suferin tumare fameli bokhaθar! ²⁰ Anen manqe tumare phrales le tärnes, kašte zanglon pes tumare vorbe, haj ta na meren!

Kadă kerdes. ²¹ Haj phendes jekh avresqe:

— Čáces sām pedepsime anθa sosθe kerdăm amare phralesqe, kă dikhlăm lesqo kino kana rugilas amen, haj ni aśundăm les. Kodolasqe avilos pä amenθe o kino kadava.

²² O Ruben dinăs anglal:

— Ni phenavas tumenqe me ta na keren nasul le čhavesqe? Dar ni aśunden. Akanak trăbul te pokinas anθa lesqo rat.

²³ On ni zanenas kă o Josif xakărelas len, kă delas дума lença prin äk tälmać. ²⁴ O Josif boldinäjlos le zejança lenθe haj rujas. Pala kodoja boldinäjlos pale haj dină lenqe дума, haj lilăs anθa lenθe le Simeonos haj phanglä les angla lenθe.

Äl phral le Josifosqe bolden pes

²⁵ O Josif porunċisardăs te pherdön lenqe gone give-ça, te čhun o rupo fiosavesqo anθă lesqo gono, haj te den len xamos anθa o drom. Haj kadă kerdilos. ²⁶ On

čhutes pö giv p-äl xära haj telärdes. ²⁷ Kana beśles e răt, jekh anθa lenθe putardăs pö gono te del xamos le xäres. Dikhlăs o rupo anθ-o muj le gonesqo, ²⁸ haj phendăs pe phralenqe:

— Muro rupo dină les manqe palpale, italo anθă muro gono!

Atunća sas lenqe dar haj phendes jekh avresqe izdrandos:

— So kerdă amenqe o Del?

²⁹ Kana boldinäjles kă lenqo dad, o Jakov, anθ-o Them Kanaan, phende lesqe să so kerdinäjlos pes lenqe:

— ³⁰ O manuś kodova, kaj si o raj le themosqo, dină amenqe дума zurales haj lilăs ame sar iskoade.

³¹ Ame phendăm lesqe: «Sām manuś gogăver, ni sām iskoade. ³² Sām deśuduj phral, äl čhave kaθar äk dad. Jekh ma naj, haj o maj tärno si akanak amare dade-ça anθ-o Them Kanaan.»

³³ O manuś kodova, savo si o raj le themosqo, phendăs amenqe: «Dikh sar prin-zanav kana sen manuś gogăver! Muken manqe jekh anθa tumenθe, len xamos anθa tumare fameli, te-

lären, ³⁴ haj anen manqe tumare phrales le tärnes! Kadă si te zanav kă ni sen iskoade, haj sen manuś čáce. Pala kodoja si te dav tumen palpale tumare phrales haj daštın te keren kinimata anθ-o them.»

³⁵ Kana nangärdes pe gone, dikh kă o gonoro le rupoça fiosavesqo sas anθă lesqo gono! Kana on haj lenqo dad dikhles äl gonoră le rupoça, darajles.

³⁶ Lenqo dad, o Jakov, phendăs lenqe:

— Muklen man bi čhavenqo! O Josif ma naj, o Simeon ma naj, haj kamen te len i le Benjamins. Să aviles pä muro śáro!

³⁷ O Ruben phendăs pe dadesqe:

— Te mudares miră dujen čhaven, kana ni anava palpale le Benjamins! De les anθă muro vast, haj si te anav les tuqe palpale.

³⁸ O Jakov phendăs:

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kă lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajći nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kă miră bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— O manuś kodova phendă amenqe te xakăras: «Ta na maladon mança zi kana tumaro phral naj te avel tumença!»⁴ Dec kana kames te des drom amare phrales amença, si te zas haj si te kinas tuqe xamos.⁵ Dar kana ni kamesa te des les drom, naj te zas, kă o manuś kodova phendă amenqe: «Ta na maladon mança zi kana tumaro phral naj te avel tumença!»

⁶ O Israel phendăs atunc:

— Sosŕe kerden manqe äk nasulimos kadă, phenindos kodole manuśasqe kă maj si tumen äk phral?

⁷ On dines anglal:

— O manuś kodova puślă amen mišto anŕa amenŕe haj amari famelia: «Maj trail tumaro dad? Maj si tumen dak phral?» Haj ame dinăm les anglal kă lesqe pućimata. Sar daştisas ame te zanas kă si te phenel: «Anen tumare phrales?»

⁸ O Juda phendăs le Israelosqe, pe dadesqe:

— De drom le čhavorăs mança, kašte telăras sigo, kašte trais haj ta na meras, ame, tu haj amare čhave cĳjne.⁹ Me čhav man gažo anŕa lesŕe. Manŕar te manges les palpale! Kana ni anava les tuŕe palpale, haj ni čhava les angla tuŕe, te avav doşalo angla tuŕe saoră viaca mĳri! ¹⁰ Ta na beşlămas, duj drom gelămas haj avilămas zi akanak.

¹¹ O Israel, lenqo dad, phendă lenqe:

— Kana si kadă, keren kadă: len tumenqe anŕ-äl gone dajći anŕa maj lače roade le themosqe, kašte ĳngăren äk daro le manuśasqe kodolesqe: äk cĳra balsamo haj äk cĳra abgin, tămĳja haj smirna, fistiqo haj migdale.¹² Len tumença duvar maj but rupo! ĳngăren palpale o rupo kaj čhutes les tumenqe anŕ-o muj le gonenqo! Daştil pes kă sas äk greşala.¹³ Len i tumare phrales haj bolden tumen sigo k-o manuś kodova! ¹⁴ O Del o Maj Zuralo te kerel tumen te avel tumen nakhimos angla o manuś kodova! Haj te mukel te boldel pes tumença kolavres phrales tumares haj i le Benjamins! Haj me, kana trăbula te ačov bi čhavenqo, atunca te ačov!

¹⁵ Liles o daro, liles peça duvar maj but rupo haj i le Benjamins, geles sigo anŕ-o Ezipto, haj sikadiles angla o Josif.¹⁶ Kana o Josif dikhlăs le Benjamins lença, phendăs le manuśasqe kaj sas čhutino baro pă lesqo kher:

— ĳngăr kal manuśăn anŕ-o kher, čhin äk animalo haj ker xamos kă äl manuś kadala si te xan mança k-o maşkar le gesesqe.

¹⁷ O manuś kodova kerdăs so poruncisardăs lesqe o Josif haj ĳngărdăs le manuśăn k-o kher le Josifosqe.¹⁸ On darajles kana ĳngărdă len k-o kher le Josifosqe haj phendes:

— ĳngărel amen kathe anŕa-i kauza le ruposqi kaj sas čhutino anŕă amare gone e data kaj nakhlis, kamen te peren pă amenŕe haj te ĳnkăren amen kašte len amen robi haj te čhun o vast pă amare xăra.

¹⁹ Paşile paşa o manuś kaj sas čhutino baro p-o kher le Josifosqe haj phende lesqe k-o udar le kheresqe:

— ²⁰ Jertisar amen, raja, ame maj sămas äk data kathe, kašte kinas xamos.²¹ Pala kodoja, kana opri-sajlăm e răt, deskărdăm amare gone haj dikhl! O rupo fiosavesqe sas anŕ-o muj le gonesqe, saoro rupo amaro! Akanak andăm les palpale.²² Andăm i aver rupo, kašte kinas xamos. Ni zanas kon čhutăs o rupo anŕă amare gone.

²³ Ov dină len anglal:

— Aven gogăver! Na daran! O Del tumaro, o Del tumare dadesqe dină tumen äk komoara anŕ-äl gone. Me primisardem tumaro rupo.

Haj andină lenqe le Simeonos.²⁴ O manuś ĳngărdă len anŕ-o kher le Josifosqe, dină len paj te thoven pe pĳrne haj dinăs xamos lenqe xăren.²⁵ On pregătisardes o daro zi kaj te avel o Josif, k-o maşkar le gesesqe, kă aşundesas kă si te xan leça.²⁶ Kana areslos o Josif khere, andine lesqe äl daruri anŕ-o kher. Bangiles angla lesŕe zi ke phuv.²⁷ Ov puślă len sastimasŕar, haj maj phendăs:

— Tumaro dad o phuro, anŕa savo dinen дума, si sastevesto? Maj trail?

²⁸ On dines anglal:

— Kŕ robo, amaro dad, trail haj si sastevesto.

Dine koća haj bangiles.²⁹ O Josif vazdăs äl jakha haj dikhlăs pe phrales le Benjamins, o čhavo lesqe daqo, haj phendăs:

— Kadava si tumaro phral o tărno anŕa savo phen-den manqe?

Haj phendă lesqe:

— O Del te avel lačo tuça, muro čhavo!

³⁰ O Josif ĳnklistos sigo, kă phabolas lesqo ilo anŕa lesqo phral haj avelas lesqe te rovel. Gelos anŕ-äk hodaja haj othe rujas.³¹ Pala so thodă pes poa muj, ĳnklistos, zurajlos haj phendăs:

— Anen te xas!

³² Andes le Josifosqe rigaŕe, lesqe phralenqe rigaŕe haj le ezipteŕnqe kaj xanas leça rigaŕe, kă äl ezipteă ni daştinas te xan le evreença, kă e buki kadaja anŕa lenŕe sas zungalimos.³³ Äl phral le Josifosqe sas čhutine ke sinia angla lesŕe, kaŕar o maj baro zi k-o maj tărno. Haj dikhenas pes jekh pă aver mirimaça.³⁴ O Josif čhutăs te den len anŕa o xamos kaj sas angla lesŕe fiosaves po-k kotor, dar o Benja-

min primisardăs panz drom maj but dä sar kolaver. Piles haj matiles anθ-äk than leça.

E proba e paluni

44 O Josif poruncisardăs le manusăsqe kaj sas čhutino baro pä lesqo kher:

– Pher xamaça äl gone le rromenqe, kabor daštin te ingären, haj čhus fiosavesqe lesqo rupo anθ-o muj lesqe gonesqo! ² Te čhus i muro paharo, o paharo le ruposqo, anθ-o muj le gonesqo le maj tärnesqo, anθ-äk than le rupoça anθa lesqo giv!

O manus kerdăs sar phendăs lesqe o Josif. ³ De texara anθa-i rät dines o drom le manusänqo pe xärença. ⁴ Dar ni durilesas anθa o foro kana o Josif phendăs le manusăsqe kaj sas pä lesqo kher:

– 3a pala äl manus kodola, haj kana aresesa len, te phenes lenqe: «Sosθe pokinden o mištimos le nasulimaça? ⁵ Ni zanen kä si o paharo anθa savo pel muro raj? Haj anθä savo drabarel? So kerden, kerden nasul!»

⁶ Ov areslo len haj phendä lenqe äl vorbe kadala. ⁷ On dine les anglal:

– Raila, sosθe des дума kadaja? Ni daštin ke robi te keren kadä dajci! ⁸ Zanes kä andäm tuqe anθa o Them le Kanaanosqo o rupo kaj arakhläm les anθ-o muj amare goneno. Sar te čoras rupo sau sumnakaj anθa o kher ke rajesqo? ⁹ Te merel kodova anθa ke robi kasθe arakhadola o paharo, haj ame te avas robi amare rajesqe!

¹⁰ Ov phendăs:

– Te avel sar phenden, numa kä kolesθe kaj arakhadol o paharo te avel muro robo, haj tume sen čáce!

¹¹ Sigo fiosavo dinäs tele pö gono pe phuv haj fiosavo putardăs les. ¹² O manus rodä len kaθar o maj baro haj termenisardăs le maj cigneça. Haj o paharo sas arakhado anθ-o gono le Benjaminsqo. ¹³ On čhendes pe coale, čhutes fiosavo pä pö xär haj boldinäjles anθ-o foro.

¹⁴ Kana o Juda haj lesqe phral aresles k-o kher le Josifosqo, ov inkä sas othe. Haj čhudinäjles ke phuv angla lesθe. ¹⁵ O Josif phendä lenqe:

– So kerden? Ni zanen kä äk manus sar manθe daštil te drabarel?

¹⁶ O Juda dinäs anglal:

– So te maj phenas amare rajesqe? So te das anglal? Sar daštis te sikavas kä säm čáce? O Del sikadäs e doš ke robenqe. Sä m robi amare rajesqe: ame haj kodova kasθe arakhadilos o paharo.

¹⁷ Dar o Josif phendăs:

– Ni daštiv te kerav kadä dajci! O manus savesθe arakhadilos o paharo si te avel muro robo, dar tume daštin te zan palpale pačäça kä tumaro dad.

¹⁸ Atunća o Juda pašilos paša o Josif haj phendä lesqe:

– Rugiv tut, muro raj, muk ke robos te phenel äk vorba mürä rajesqe, haj ta na xoläos pä kö robo, kä tu san sar o faraono! ¹⁹ Muro raj pušlās pe roben, phenindos: «Si tumen äk dad sau phral?» ²⁰ Ame dinäm anglal amare rajes: «Si amen äk dad phuro haj äk phral tärno, kerdo kä lesqe phurimata. Lesqo phral mulos haj ov ačhilos korkoro kaθar lesqi dej, haj lesqo dad jubil les.» ²¹ Tu phendän ke robenqe: «Anen les manθe te dikhav les mürä jakhença!»

²² Ame dinäm anglal amare rajes: «O čhavo ni daštil te mukel pe dades. Kana mukela les, lesqo dad si te merel.» ²³ Tu phendän ke robenqe: «Kana ni va avela i tumaro phral anθ-äk than tumença, ta na maj aven manθe!» ²⁴ Kana geläm kä muro dad, kö robo, phendäm lesqe so phendäs muro raj. ²⁵ Amaro dad phendäs: «3an pale te kinen amenqe äk čira xamasqo.» ²⁶ Ame dinäm les anglal: «Ni daštis te zas. Numa kana amaro phral o tärno si te avel amença, si te zas, käc ni daštis te zas angla o manus kodova, numa kana amaro phral o tärno si te avel amença.» ²⁷ Kö robo, amaro dad, phendäs amenqe: «Tume zanen kä mürä rromni kerdä manqe duj čhave. ²⁸ Jekh inklisto manθar haj sas kerdo kotora, haj ni maj dikhlem les zi ages. ²⁹ Kana maj lena manqe i kadales, haj kerdöla lesqe dak nasulimos, kadä dä but si te xolären man kä mürä bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.»

³⁰ Akanak te zava bi le čhavesqo kä kö robo, muro dad, e viaca savesqi si phangli kaθar e viaca le čhavesqi, ³¹ ov si te merel kana va dikhela kä o čhavo naj amença. Kadä dä but si te xoläras ke robos, amare dades, kä lesqe bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo. ³² Käc kö robo čhutäs pes gažo anθa o čhavo haj phendäs mürä dadesqe: «Kana ni anava les palpale tuθe, došalo te avav so traiva.» ³³ Rugiv tut, muk ke robos te ačhol anθ-o than le čhavesqo ka robo mürä rajesqe, haj o čhavo te zal palpale pe phralença! ³⁴ Sar daštiv te zav kä muro dad, kana o čhavo naj mança? Ni kamav te dikhav o xolärimos mürä dadesqo!

O Josif kerdöl prinzando pe phralenqe

45 O Josif ni maj daštisajlos te maj inkärel anθä pesθe angla sä pe sluzitorä. Dinä muj:

– Den ku sä avri!

Haj ni maj ačhilos konik le Josifoča kana kerdă pes prinzando pe phralenqe. ² Înčeposajlos anθ-ăk roimos kadă dă zurales kă ašunde les äl ezipteă. Ašundăs i o kher le faraonosqo anθa sosθe kerdilos. ³ O Josif phendăs pe phralenqe:

— Me sem o Josif! Maj trail muro dad?

Dar lesqe phral ni daštisajles te den les anglal kă ačhiles barăsqe anθa lesqi kauza. ⁴ O Josif phendăs pe phralenqe:

— Paşon paşa manθe!

Haj on paşiles. Ov phendăs:

— Me sem tumaro phral, o Josif, saves bikinden les te avel îngărdo anθ-o Ezipto. ⁵ Akanak, ta na avel tumenqe xoli haj te xolăon kă bikinden man, kăc kaşte xastravav tumari viaca dină man drom o Del angla tumenθe! ⁶ Dikh, si duj bärś dă kana si bokh anθ-o them, haj inkă panz bärś naj te avel arătura haj naj te kidel pes giv. ⁷ O Del dină man drom angla tumenθe te kerel te maj ačhon pe phuv haj te train anθa-k baro xastraimos. ⁸ Kadă kă na tume dinen man drom kathe, haj o Del. Ov kerdă man sar äk dad le faraonosqe, raj pă să lesqo kher haj o maj baro pă saoro Them le Eziptosqo. ⁹ Zan sigo kă muro dad haj phenen lesqe: «Kadă phenel kő čhavo o Josif: ‘O Del čhută man raj pă să Ezipto. Haj manθe kabor daštis dă sigo! ¹⁰ Si te beşes anθ-o cinuto Goşen haj si te aven paşa manθe tu, ke čhave haj äl čhave ke čhavenqe, ke brakhă, ke buznă haj ke guruva haj să so si kiro. ¹¹ Othe si te dav tut te xas, pentrukă si te maj avel inkă panz bärś bokhaqe, kaşte na čoraon tu, ki famelia haj să so si kire.’ » ¹² Dikhen tumare jakhença, haj i muro phral o Benjamin dikhel pe jakhença kă me, o Josif, dav tumenqe duma. ¹³ Phenen mîră dadesqe kabor dă mišto sem dikhlo anθ-o Ezipto haj să so dikhlen, haj anen les kathe kabor daştin dă sigo!

¹⁴ Xuklos ke kor pe phralesqi le Benjaminsqi haj rujas, haj o Benjamin rujas i ov pă lesqi kor. ¹⁵ Čumidăs saoră phralen piren, roindos. Pala kodoja lesqe phral beşles dă vorbă leça.

Äl čhave le Jakovosqe rin pes kă pő dad

¹⁶ Kana ašundilos e vestja anθ-o kher le faraonosqo kă aviles äl phral le Josifosqe, e buki kadaja plačujas le faraonos haj lesqe manušan. ¹⁷ O faraono phendăs le Josifosqe:

— Phen ke phralenqe: «Kadă te keren: Čhun pă tumare animală haj telären anθ-o Them le Kanaanosqo! ¹⁸ Anen tumare dades haj tumare fameli manθe! Me si te dav tumen o maj lačno than anθ-o Them

le Eziptosqo, haj si te xan o lačhimos le themosqo.» ¹⁹ Phen lenqe i kadaja: «Kadă te keren! Len tumenqe anθa o Them le Eziptosqo urdona anθa tumare čhave haj anθa tumare rromnă! Anen kadă i tumare dades haj aven! ²⁰ Ta na fal tumen nasul anθa sosθe si te muken, kăc să so si maj lačno anθ-o Them le Eziptosqo si te avel tumaro!»

²¹ Äl čhave le Israelosqe kerdes kadă. O Josif dină len urdona, sar phendăs o faraono. Dină len i xamos anθa o drom. ²² Dină len saorän po-k rîndo coalenqe, dar le Benjamins dină les trin šála siklă ruposqe haj panz rînduri coalenqe. ²³ Pe dadesqe dinăs drom deş xăra pherde soça si maj lačno anθ-o Ezipto haj deş xărnă pherde giveça, marneça haj xamaça, kaşte avel lesqe dades p-o drom. ²⁴ Pala kodoja dinăs o drom pe phralenqe. Kana telărdes, phendă lenqe:

— Ta na xan tumen p-o drom!

²⁵ On inkliste anθa o Ezipto haj aresles anθ-o Them le Kanaanosqo kă lenqo dad, o Jakov. ²⁶ Phende lesqe:

— O Josif si zuvindo haj kjar si baro pă saoro Them le Eziptosqo.

Dar o ilo le Jakovosqo kovlilos kă ni pakălas so phenen. ²⁷ Dar kana phende lesqe să so phendăsas lenqe o Josif, haj dikhlăs äl urdona save dinăsas len drom o Josif kaşte anen les, o duxo lenqe dadesqo o Jakov strămosajlos. ²⁸ Haj o Israel phendăs:

— Aresel! Muro čhavo o Josif maj trail! Zav te dikhav les anglal zi kaj te merak.

E famelia le Jakovosqi aresel haj lačhardöl anθ-o Ezipto

46 O Israel telărdăs ku să so sas les. Areslos anθ-e Ber-Şeba haj dinăs äk sinia anθa o Del pesqe dadesqo, le Isakosqo. ² O Del phendă le Israelosqe anθ-äl dikhimata anθ-e răt:

— Jakov!e, Jakov!e!

O Israel dină les anglal:

— Italem!

³ Haj o Del phendăs:

— Me sem o Del, o Del ke dadesqo. Na dara te zas anθ-o Ezipto, kă othe si te kerav tut te areses äk nămo baro! ⁴ Me si te zav tuça anθ-o Ezipto, haj me si te anav tut pale othar, haj o Josif si te phandavel ke jakha.

⁵ O Jakov telărdăs anθa-i Ber-Şeba. Äl čhave le Israelosqe čhutes pe dades, le Jakovos, pe čhaven haj pe rromnăn anθ-äl urdona save dinăsas len drom o faraono te anen len. ⁶ Haj liles pe animală haj pő bravalimos kaj kides les anθ-o Them Kanaan. Haj o

Jakov areslos anθ-o Ezipto saorä fameläça piri. ⁷ Liläs peça anθ-o Ezipto pe čhaven haj le čhaven lesqe čhavenqe, pe čheän haj le čheän lesqe čhavenqe: saorä famelia piri.

Äl čhave le Israelosqe

⁸ Kadala si älä anava le čhavenqe le Israelosqe, save geles anθ-o Ezipto: o Jakov haj lesqe čhave.

O angluno kerdo le Jakovosqe: o Ruben. ⁹ Äl čhave le Rubenosqe: o Enoh, o Palu, o Hecron haj o Karmi. ¹⁰ Äl čhave le Simeonosqe: o Jemuel, o Jamin, o Ohad, o Jakin haj o Coxar; haj o Šaul, o čhavo le kanaanicjaqo. ¹¹ Äl čhave le Levesqe: o Geršon, o Kehat haj o Merari. ¹² Äl čhave le Judasqe: o Er, o Onan, o Šela, o Perc haj o Zarah. Dar o Er haj o Onan mules anθ-o Them le Kanaanosqo. Äl čhave le Percosqe sas: o Hecron haj o Hamul. ¹³ Äl čhave le Isaharosqe: o Tola, o Puva, o Jov haj o Šimron. ¹⁴ Äl čhave le Zabulunosqe: o Seređ, o Elon haj o Jahlel. ¹⁵ Kadala sas älä čhave kaj e Lea kerdä len le Jakovosqe anθ-o Padan-Aram, haj i pe čheja, le Dina. Kadala čhave haj čheja lesqe sas sä trändä haj trin.

¹⁶ Äl čhave le Gadosqe: o Cifeon, o Hagi, o Šuni, o Ecbon, o Eri, o Arodi haj o Areli. ¹⁷ Äl čhave le Ašerosqe: o Imna, o Išva, o Išvi haj o Beria; haj e Serah, lenqi phej. Äl čhave le Beriasqe: o Heber haj o Malkiel. ¹⁸ Kadala sas älä čhave le Zilpaqe, savi dinšas lan o Laban pe čhäqe le Leaqe, kadalen kerdä len oj le Jakovosqe: ku sä dešušov.

¹⁹ Äl čhave le Rahelaqe, e rromni le Jakovosqi: o Josif haj o Benjamin. ²⁰ Le Josifosqe kerdinäjles anθ-o Them le Eziptosqo o Manase haj o Efraim. Kerdä len e Asnat, e čhej le Poti-Ferasqi, o rašaj le forosqo On. ²¹ Äl čhave le Benjaminosqe: o Bela, o Beker, o Ašbel, o Gera, o Naman, o Ehi, o Roš, o Mupim, o Hupim haj o Ard. ²² Kadala sas älä čhave le Rahelaqe, save kerdä len le Jakovosqe: ku sä dešuštar.

²³ O čhavo le Danosqe: o Hušim. ²⁴ Äl čhave le Neftalesqe: o Jahcel, o Guni, o Jecer haj o Šilem. ²⁵ Kadala sas älä čhave le Bilhaqe, savi dinšas lan o Laban pe čhäqe le Rahelaqe. Kadala kerdä len oj le Jakovosqe. Ku sä jefta. ²⁶ Äl manuš kaj geles le Jakovoça anθ-o Ezipto, kaj sas kerde lesθar sas ku sä šovardeš haj šov, bi le rromnänqo le čhavenqe le Jakovosqe. ²⁷ O Josif sas les duj čhave, save kerdinäjles anθ-o Ezipto. Saorä manuš anθa o kher le Jakovosqo kaj geles anθ-o Ezipto sas jeftadeša.

O Jakov aresel anθ-o Ezipto

²⁸ O Jakov dinšas drom le Judas angle k-o Josif kašte phenel lesqe te zal angla lenθe anθ-o Gošen. Kana aresles anθ-o cinuto Gošen, ²⁹ o Josif čhutäs le grasten kä pö urdon haj gelos anθ-o Gošen, te maladöl pe dadeça, le Israeloça. Kana maladiles, xuklos kä lesqi kor haj rujas but vremja pä lesθe. ³⁰ O Israel phendäs le Josifosqe:

— Akanak daštiv te merav, kä dikhlem tut, haj kä san zuvindo.

³¹ O Josif phendäs pe phralenqe haj le kheresqe pe dadesqo:

— Šav te dav дума le faraonoça haj te phenav lesqe: «Mirä phral haj o kher mirä dadesqo, save sas anθ-o Them Kanaan, aviles manθe. ³² Äl manuš kadala si pästorä haj barären animalä. Andines pe brakhän, pe buznän haj pe guruven, haj sä so si lenqo.»

³³ Kana va dela tumen muj o faraono haj va pučela tumen: «Savi si tumari buki?» ³⁴ Tume te den anglal: «Ke robi barärdes animalä dä kana sämas pärne zi akanak, sar amare dada.» Kana phenena kadä, daštiv te bešen anθ-o cinuto Gošen, käc anθa-l ezipteä si äk zungalimos saorä pästorä.

Äl phral le Josifosqe haj o Jakov angla o faraono

47 O Josif gelos haj phendäs le faraonosqe: — Mirä phral haj muro dad aresles anθa o Them Kanaan le brakhänça, le buznänça haj le guruvença, haj sä soça si len. Si anθ-o cinuto Gošen.

² Liläs panž anθa pe phral haj sikadä len le faraonosqe. ³ O faraono pušlās le phralen le Josifosqe:

— Savi si tumari buki?

On dine les anglal:

— Ke robi si pästorä, sar sas i amare dada.

⁴ Maj phendes le faraonosqe:

— Ame aviläm te bešas äk timpo kathe anθ-o them kä ma naj čar anθa-l brakhä haj anθa-l buznä ke robenqe, kä e bokh si bari anθ-o Them le Kanaanosqo. Kadä rugiv tut te mukes ke roben te bešen anθ-o cinuto Gošen!

⁵ O faraono phendäs le Josifosqe:

— Kö dad haj ke phral aviles tuθe. ⁶ O Them le Eziptosqo si angla tuθe. Čhu ke dades haj ke phralen anθ-o than o maj lačo le themosqo! Te bešen anθ-o cinuto Gošen! Haj kana arakhesa maškar lenθe manuš kaj xakärdön, čhu len te aven älä bare mirä turmenqe!

⁷ O Josif andinäs pe dades le Jakovos haj sikadä les le faraonosqe. O Jakov binekuvintisardäs le faraonos, ⁸ haj o faraono pušläs le Jakovos:

— Kabor bärš si tut?

⁹ O Jakov dinäs anglal le faraonos:

— Äl ges mirä kaj me phirdem zi akanak pe phuv si äk šäl haj trända bärš. Äl ges mirä viacaqe sas ĉira haj phare haj ni aresles äl ges mirä phurenqe, kabor phirdes on pe phuv.

¹⁰ O Jakov binekuvintisardäs le faraonos haj telärdäs lesĉar. ¹¹ O Josif ĉhutäs pe dades haj pe phralen haj dinä len phuv anĉ-o Them le Eziptosqo, anĉ-o than o maj laĉho le themosqo, anĉ-o cinuto le Ramsesesqo, sar porunĉisardäs o faraono. ¹² O Josif dinäs xamos pe dades, pe phralen, haj saorä kheres lesqe dadesqo, pala o numäro le ĉhavenqo.

Äl ezipteä bikinen pes bokhaĉar

¹³ Ma nas xamos pä saorä phuv, kä e bokh sas but phari. Äl manuš anĉa o Them le Eziptosqo haj anĉa o Them le Kanaanosqo nasfajles anĉa-i kauza le bokhaqi. ¹⁴ O Josif kidäs saorä love kaj sas anĉ-o Them le Eziptosqo haj anĉ-o Them le Kanaanosqo, anĉ-o than le givesqo savo kinenas les äl manuš, haj ingärädä äl love anĉ-o kher le faraonosqo. ¹⁵ Kana ma nas love anĉ-o Them le Eziptosqo haj anĉ-o Them le Kanaanosqo, saorä ezipteä aviles k-o Josif haj phendes:

— De amen xamos! Sosĉe te meras angla tuĉe? Käc ma naj amen love!

¹⁶ O Josif phendäs:

— Anen tumare animalen, haj si te dav tumen xamos anĉ-o than tumare animalenqo, kana ma naj tumen love.

¹⁷ Andines pe animalen k-o Josif, haj o Josif dinä len xamos p-äl grast, p-äl brakhä, p-äl buznä, p-äl guruva haj p-äl xära. Kadä dinä len xamos anĉ-o bärš kodova anĉa saorä animalä lenqe. ¹⁸ Pala so nakhlos o bärš kodova, aviles k-o Josif anĉ-o bärš kover haj phendes lesqe:

— Naštis te garavas amare rajesqe o fapto kä ma naj love, haj kä äl animalä akanak si kä amaro raj. Ni maj aĉhol dekät amare trupuri haj amare phuja te das len amare rajesqe. ¹⁹ Sosĉe te meras, ame haj amari phuv tala ke jakha? Kin amen haj amari phuv anĉa xamasĉe! Ame haj amari phuv si te avas äl robi le faraonosqe. De amen giv kašte trais haj te na meras haj e phuv ta na aĉhol mulani!

²⁰ O Josif kindäs anĉa o faraono saorä phuv le Eziptosqi, pentrukä äl ezipteä bikindes fiosavo pö than, kä e bokh sas phari, haj kadä areslos o them le faraonosqo. ²¹ Le poporos kerdä les robo, kaĉar äk šäro zi kä koaver šäro le Eziptosqo. ²² Numa äl phuja le rašaenqe ni kindä len, kä äl rašaja priminas xamos kaĉar o faraono, haj xanas o xamos kaj delas len o faraono. Kodolasqe on ni bikindes pe phuja.

²³ O Josif phendäs le poporosqe:

— Ages kindem tumen tumare phujenĉa anĉa o faraono. Ita, dav tumen giv, semänin e phuv! ²⁴ Ke vremja le roadenqi va dena äk rig le faraonos, haj štar riga si te aĉhon tumenqe kašte sämänin äl thana, haj te xan kolenĉa kaj si anĉa tumare khera haj i tumare ĉavenĉa.

²⁵ On phendes:

— Tu xastradän amari viaca! Arakhläm mištimos angla amaro raj, haj si te avas äl robi le faraonosqe.

²⁶ O Josif kerdäs anĉa kadaja äk kris pe phuv le Eziptosqi zi anĉ-o ges dä ages, pala savi e rig le panzenqi si le faraonosqi. Numa äl phuja le rašaenqe nas le faraonosqe.

O merimos le Jakovosqo pašol

²⁷ E famelia le Israelosqi bešlis anĉ-o Them le Eziptosqo anĉ-o cinuto Gošen. Len sas len phuv haj sas len ĉhave haj butiles but. ²⁸ O Jakov traisajlos dešief-ta bärš anĉ-o Them le Eziptosqo. Äl ges le Jakovosqe kaj ov traisajlos sas äk šäl haj saranda haj jefta bärš. ²⁹ Kana pašilos o Israel te merel, dinä muj pe ĉaves le Josifos haj phendä lesqe:

— Te arakhava mištimos angla tuĉe, rugiv tut, ĉhu kö vast pä kö ilo* haj kadä sikav manqe kä si te aves laĉho haj pakämaĉa karing manĉe! Rugiv tut, ta na praxos man anĉ-o Ezipto! ³⁰ Kana sovava sar mirä phure, inkal man anĉa o Ezipto haj praxosar man anĉa lenqo than le praxomasqo!

O Josif dinä les anglal:

— Si te kerav sar phendän.

³¹ O Jakov phendä lesqe:

— Xa manqe sovel!

Haj o Josif xalä lesqe sovel. Pala kodoja o Israel rugisajlos haj bangilos k-o šäro le patosqo.

O Jakov binekuvintil le ĉhaven le Josifosqe

48 Pala kodoja phendinjlos le Josifosqe:
— Kö dad si nasfalo!

*47:29 Anĉ-o orizinalo „ĉhu kö vast pä kö ilo” si „ĉhu kö vast tala muro šoldo”.

Atunĉ o Josif lilās peĉa pe duje ĉhaven, o Manase haj o Efraim. ² Phendinājlos le Jakovosqe:

— Ita kō ĉhavo o Josif avilos tuĉe.

O Israel kidās pō zuralimos haj vazdinājlos anθ-o pato. ³ Phendā le Josifosqe:

— O Del o Maj Zuralo sikadilos manqe anθ-o Luz, anθ-o Them Kanaan, haj binekuvintisardā man. ⁴ Phendā manqe: «Si te kerav tut te aven tut ĉhave, haj si te butārav tut, kašte areses maj but poporā. Ke ĉhavenqe pala tuĉe si te dav o them kadava te avel lenqo veŝniko.» ⁵ Akanak, ke duj ĉhave kaj kerdinājles tuqe anθ-o Them le Eziptosqo zi kaj me te avav tuĉe anθ-o Ezipto, si te aven mirā ĉhave. O Efraim haj o Manase si te aven mirā ĉhave, sar si o Ruben haj o Simeon. ⁶ Dar āl ĉhave kaj si te kerdōn pala lenĉe si te aven ke ĉhave. Len si te avel len rig anθ-e phuv kaj va perela lenqe phralenqe le maj barenqe. ⁷ Pentrukā atunĉ kana avavas anθa o Padan, vaj, e Rahela mulis anθ-o Them Kanaan, zi kaj te aresav ke Efrata. Praxosardem lan othe, p-o drom karing e Efrata, savo si o Betleem.

⁸ Kana o Israel dikhlās le ĉhaven le Josifosqe, puŝlās:

— Kon si kadala?

⁹ O Josif dinās anglal pe dades:

— Si mirā ĉhave, save dinā len manqe o Del kathe. O Israel phendās:

— Rugiv tut te anes len manĉe, kašte binekuvintiv len!

¹⁰ Āl jakha le Israelosqe sas nasfale anθa-i kauza le phurimasqi, kadā kā ni maj daŝtilas te dikhel. O Josif ingārdā len paŝa lesĉe, haj ov ĉumidā len haj lā len anθ-e angali. ¹¹ O Israel phendās le Josifosqe:

— Ni pakāvas kā si te maj dikhav kō muj, haj dikh kā o Del muklā man te dikhav i ke ĉhaven!

¹² O Josif dinā len rigaĉe paŝal pīrne pe dadesqe haj bangilos le moĉa ke phuv angla lesĉe. ¹³ Pala kodoja o Josif lilā le dujen, le Efraimos le vasteĉa le ĉaĉeĉa ke ŝtingo le Israelosqi, haj le Manases le vasteĉa le ŝtingoĉa ke ĉaĉe le Israelosqi, haj andā len paŝa lesĉe. ¹⁴ Dar o Israel ĩntinzosardās pō vast o ĉaĉo haj ĉhutā les p-o ŝaro le Efraimosqo, savo sas o maj tārno, haj o vast o ŝtingo ĉhutā les p-o ŝaro le Manasesqo. Haj kadā kerdā truŝul pe vast, kjar kā o Manase sas kerdo anglal. ¹⁵ Binekuvintisardās le Josifos haj phendā lesqe:

— O Del angla savo phirdes mirā phure, o Avraam haj o Isak,

o Del kaj sas manqe pāstori saorī viaca,

¹⁶ o ĩnzero kaj pale kindā man anθa orso nasulimos,

te binekuvintil kal ĉhaven!

On te phiraven muro anav

haj o anav mirā phurenqo, o Avraam haj o Isak,

haj te butōn but maj but pe phuv!

¹⁷ Le Josifosqe ni pelos lesqe miŝto kana dikhlās kā lesqo dad ĉhul pō vast o ĉaĉo p-o ŝaro le Efraimosqo. Haj astardās o vast pe dadesqe, kašte lel les poa ŝaro le Efraimosqo, haj te ĉhul les pā le Manasesqo.

¹⁸ Phendās pe dadesqe:

— Na kadā, dadle, kāĉ kava si kerdo maj anglal. Ĉhu kō vast o ĉaĉo pā lesqo ŝaro!

¹⁹ Lesqo dad ni kamnos haj phendās:

— Ŝanav, muro ĉhavo. I ov si te aresel āk poporo, i ov si te avel baro. Orsar lesqo phral o maj ĉijno si te aresel maj baro dā sar lesĉe, haj anθa lesĉe si te aven maj but nāmuri.

²⁰ Ov binekuvintisardā len anθ-o ges kodova:

— Kō anav si te phenen les āl israeliĉā kana va binekuvintina, phenindos: «O Del te kerel tut sa kadā sar le Efraimos haj sar le Manases!»

Kadā ĉhutās le Efraimos angla o Manase.

²¹ O Israel phendās le Josifosqe:

— Ita kā p-āk ĉira timpo si te merav. Dar o Del si te avel tumenĉa haj si te ingārel tumen palpale anθ-o them tumare phurenqo. ²² Dav tut āk kotor maj but dā sar ke phralen, o cinuto Sihem, savo lilem les kaĉar āl amoriĉā mirā sabiaĉa haj mirā arkoĉa.

Āl palune vorbe le Jakovosqe pe ĉhavenĉa

49 O Jakov dinās muj pe ĉhaven haj phendās: — Kiden tumen haj si te phenav tumenqe so si te kerdōl tumenqe anθ-āl gesa kaj si te aven!

² Kiden tumen haj aŝunen, āl ĉhave le Jakovosqe!

Aŝunen tumare dades, le Israelos!

³ Tu Ruben, muro ĉhavo kerdo angluno,

mīrī vloga

haj e roada e angluni

mīrā zuralimasqi,

o angluno anθ-e mīndria

haj o angluno anθ-o zuralimos,

⁴ ĉhordos sar āl paja

— tu naj te maj aves o angluno!

Kāĉ uŝtilān anθ-o pato ke dadesqe

haj maxrisardān les.

Uŝtilos anθā muro pato!

⁵ O Simeon haj o Levi si phral.

Lenqe ĉhurā keren nasul.

⁶ Muro sufleto, na kide tut kā lenqo sfato!

Muro ilo, na kide tut lenĉa!

Kā anθā lenqo xolārimos mudardes manuŝ,

- haj kä plaćujas len
čhendes äl vine le guruvenqe.
- ⁷ Dino armaja te avel lenqo xolärimos,
kä si zuralo,
haj lenqi xoli,
kä si bi paqi.
Si te xulavav len anθ-o Jakov
haj si te durärav len jekh avresθar
anθ-o Israel.
- ⁸ Juda, si te aves läudime kaθar ke phral,
kä si te mares ke dušmaen.
Äl čhave ke dadesqe si te bangön angla tuθe.
⁹ O Juda si äk pujo leosqo.
Boldinäjläñ kaθar o mudarimos, muro čhavo!
Bangärel pe koća, sovel sar äk leo.
Kon si te vazdel äk leo kaj sovel?
- ¹⁰ E rovli le zuralimasqi
naj te duröl anθa o Juda,
nić e rovli le thagaresqi
maškar lesqe pırne,
zi kana si te avel kodova kasqi si e rovli,
haj lesθar si te ašunen äl poporä.
- ¹¹ O Juda phandel pe xäres ke vica,
haj kaθar e maj laćhi vica
le pujos pe xärnäqo.
Thovel pi hajna anθ-e mol
haj pi mantaua anθ-o rat le drakhaqo.
- ¹² Lesqe jakha si lole kaθar e mol
haj lesqe dand parne kaθar o thud.
- ¹³ O Zabulon va bešela paša o baro paj.
Äl koräbi va cirdena pes othe,
haj lesqo than si te intinzol pes karing o Sidon.
- ¹⁴ O Isahar si äk xär zuralo
kaj sovel p-o islazo.*
- ¹⁵ Dikhläs kä si äk than laćho odihnimasqo
haj kä e phuv si laćhi,
kadä kä bangärel pö dumo tala o pharimos
haj va kerela buki sar äk robo.
- ¹⁶ O Dan va krisila pe poporos
sar jekh anθa-l nāmuri le Israelosqe.
- ¹⁷ O Dan si te avel äk sap p-o drom,
äk vipera pe poteka,
dandarel o pırno le grastesqo
- haj kerel te perel pä zejanθe
o manuś poa grast.
- ¹⁸ Ažukärav te xastraves man, RAJA!
- ¹⁹ P-o Gado si te aven but manuś čhuränça,
dar ov si te lel pes pala lenθe.
- ²⁰ O xamos le Ašerosqo si te avel laćho:
ov si te del xamata gogle le thagaren.
- ²¹ O Neftali si äk čerboajka slobodo.
Ov phenel vorbe šukar.
- ²² O Josif si äk xär sälbatico,
äk xär sälbatico paša äk izvoro pajeça,
äk kuro sälbatico p-o plaj.†
- ²³ Äl dušmaja kerkärde les,
čhudes säžeci urasa.
- ²⁴ Dar lesqo arko aćhilos zuralo,
haj ov sas kerdo te xakärel le vastença
kaθar äl vast le Zuralesqe le Jakovosqo.
Kadä kerdilos ov o pästori
haj o bar le Israelosqo‡
- ²⁵ kaθar o Del ke dadesqo
savo va ažutila tut,
kaθar kova o Maj Zuralo
savo si te binekuvintil tut
khameça haj brišindeça opral
haj pajeça anθa-l izvorä telal,
haj i le binekuvintimaça le ćućanqo
haj le pıntekosqo.
- ²⁶ Äl binekuvintimata ke dadesqe
si maj bare dä sar äl binekuvintimata
le plaënqe vešniko¶
haj si maj bare dä sar äl laćhimata
le plaënqe kaj si dä kana si lumja:
on te aven p-o šäro le Josifosqo,
opre p-o šäro le rajesqo pe phralenqo.
- ²⁷ O Benjamin si äk ruv kaj mudarel
haj kerel kotora.
De texara xal so astardäs,
haj e rät xulael so liläs kaθar äl dušmaja.
²⁸ Kadala si sä äl dešuduj nāmuri le Israelos-
qe, haj kadä dinä lenqe дума lenqo dad kana bi-
nekuvintisardä len. Binekuvintisardäs fiosaves pe
binekuvintaräça.

***49:14** Anθ-o orizinalo naj klaro haj daštil pes te xakärdöl: „kaj sovel maškar äl stine”, „kaj bangöl tala pharimata”, sau „kaj sovel paša äl jaga”.

†**49:22** Anθ-o orizinalo naj klaro. Daštilas te xakärdöl: „O Josif si äk kreanga dafinosqi roditori, äk kreanga pomosqi roditori paša äk xaing. Lesqe krenz barön opre poa zido.” ‡**49:24** O orizinalo naj klaro. Daštilas te xakärdöl: „kaθar kova kaj si o Pästori, o Bar le Israelosqo”. ¶**49:26** Anθ-o orizinalo naj klaro. Daštilas te xakärdöl: „Äl binekuvintimata ke dadesqe si maj bare dä sar äl binekuvintimata mırä phurenqe.”

O merimos le Jakovosqo

²⁹ Pala kodoja dină len e porunka kadaja:

— Me si te nakhav anθ-o rîndo mîră phurenqo. Te praxon man anθ-äk than mîră phurença, anθ-e peštera kaj si anθ-o islazo le Efronosqo o hetito, ³⁰ anθ-e peštera kaj si anθ-o islazo Makpela kaj si jekh angla avresθe le Mamreça, anθ-o Them Kanaan, savi kindă lan o Avraam le islazoça kaθar o hetito Efron ka than anθa praxomasθe. ³¹ Othe praxosardes le Avraamos haj le Sara, lesqi rromni, othe praxosardes le Isakos haj le Rebeka, lesqi rromni, haj othe praxosardem i me le Lea. ³² O islazo haj e peštera kaj si othe sas kinde kaθar äĭ çhave le Hetosqe.

³³ Kana termenisardăs o Jakov te del porunc pe çhaven, çirdăs pe pîrne anθ-o pato, dină pō duxo haj nakhlos anθ-o rîndo pe phurenqo.

50 O Josif bangilos k-o muj pe dadesqo, ruja les haj çumidă les. ² Poruncisardăs le doktorenqe kaj kerenas buki anθa lesθe te ìmbälsämin lesqe dades, haj äĭ doktoră ìmbälsämisardes le Israelos. ³ Träbuisardă len saranda gesa, kä kadikita dä but träbulas anθa o ìmbälsämimos. Äĭ ezipteă rujes les jeftadeša gesa. ⁴ Pala so nakhles äĭ gesa le roimasqe, o Josif phendăs le sluzitorenqe le faraonosqe:

— Akanak kana sem laçho angla tumenθe, rugiv tumen te phenen le faraonosqe: ⁵ «Muro dad çhută man te xav sovel, phenindos: ‘Dikh, paşol te merav! Te praxos man anθ-o than le praxomasqo savo xanadem les manqe anθ-o Them Kanaan!’ Rugiv tut te muker man te zav othe te praxov mîră dades, haj pala kodoja si te avav palpale!»

⁶ O faraono dinăs anglal:

— 3a haj praxosar ke dades pala-i sovel kaj çhută tut te xas lan!

⁷ O Josif gelos te praxol pe dades. Anθ-äk than leça geles saoră sluzitoră le faraonosqe, kaj sas äĭ bare lesqe kheresqe, haj saoră barimata le Eziptosqe, ⁸ saoro kher le Josifosqo, lesqe phral haj o kher lesqe dadesqo. Ni mukles anθ-o cinuto Goşen, numa le çhavorän, äĭ brakhă, äĭ buznă haj äĭ guruva. ⁹ Anθ-äk than le Josifoça maj sas urdona haj manus p-äl grast, kadă kä sas but manus. ¹⁰ Kana aresles ke Aria le Atadosqi, kaj si paşa o Jordano, kerdes baro roimos dukhaça. O Josif ìnkărdăs jefta ges äĭ zală anθ-o anav pe dadesqo. ¹¹ Äĭ kanaanică kaj beşles othe dikhles e zală kadaja ke Aria le Atadosqi haj phendes:

— Ita äĭ zală bari maşkar äĭ ezipteă!

Kodolasqe dină pes kodole thanesqe o anav Abel-Micraim. * Ov si paşa o Jordano.

¹² Kadă kerdes äĭ çhave le Jakovosqe so phendă lenqo dad. ¹³ Ìngărde les anθ-o Them Kanaan haj praxosarde les anθ-e peštera kaj si anθ-o islazo Makpela, kaj si jekh angla avresθe le Mamreça, savo kindăsas les o Avraam kaθar o hetito Efron ka than anθa praxomasθe. ¹⁴ Pala so praxosardăs pe dades, o Josif boldinäjlos anθ-o Ezipto anθ-äk than pe phralença haj saoränça kaj geles leça kaşte praxol pe dades.

O Josif mîngiil pe phralen

¹⁵ Pala so mulos lenqo dad, äĭ phral le Josifosqe phendes:

— So keras amen kana o Josif xolăola pä amenθe haj si te boldela amenqe saoro nasulimos kaj kerdăm les lesqe?

¹⁶ Dines drom te phenel le Josifosqe:

— Kō dad dinăs kaj porunka zi kaj te merel: ¹⁷ «Kadă te den дума le Josifosqe: ‘Rugis tut te jertis ke phralenqe lenqi doş haj lenqo bezex! Çăces kerde tuqe nasul!’ » Akanak rugis tut te jertis e doş le robenqi le Devlesqe ke dadesqo!

O Josif kana aşundăs kadaja, rujas. ¹⁸ I lesqe phral aviles haj çhude pes ke phuv angla lesθe haj phendes lesqe:

— Ita, săm ke robi.

¹⁹ Dar o Josif phendăs:

— Na daran! Sem me anθ-o than le Devlesqe? ²⁰ Tume kamnen manqe nasul, dar o Del kamnos mişto, kaşte kerdōl pes so si kerdo ages: te xastravel e viaca bute manuşänqi. ²¹ Na daran, kä me si te dav tumen xamos, tumen haj i tumare çhaven!

Haj dinăs дума şukar lença.

O merimos le Josifosqo

²² O Josif beşlos anθ-o Ezipto, ov haj o kher lesqe dadesqo. Haj traisajlos äĭ şäl haj deş bărş. ²³ O Josif dikhlăs le çhaven le Efraimosqe zi kä le trinenqo nămo, haj lä pesqe dä çhave le çhaven le Makirosqe, o çhavo le Manasosqo.

²⁴ O Josif phendăs pe phralenqe:

— Me sem pä merimasθe. Dar o Del va aзуtila tumen haj va ìnkalela tumen anθa o them kadava kaşte zan anθ-o them kaj xală sovel kä va dela les le Avraamosqe, le Isakosqe haj le Jakovosqe.

*50:11 Abel-Micraim xakărdōl „e zală le ezipteënqe”.

²⁵ Haj o Josif čhutās le čhaven le Israelosqe te xan sovel:

— Čáčes va ažutila tumen o Del. Te len i mirā kokalā kaθar!

²⁶ O Josif mulos āk šālaqo haj deš bārś. Īmbālsāmi-sarde les haj čhute les anθ-āk trono anθ-o Ezipto.